

1 Các Vua

Mục-đích: Để đối-chiếu cuộc đời của những người sống vì Đức Chúa TRỜI và những người không chịu sống như vậy, xuyên qua lịch-sử của những vị vua Y-sơ-ra-ên và Giu-đa.

Người viết: Vô-danh. Có thể là Giê-rê-mi hoặc một nhóm các nhà tiên-tri.

Ngày viết: Trong khoảng thời gian từ 627 TC (Trước Christ giáng-sinh) đến 560 TC

Bối-cảnh: Quốc-gia Y-sơ-ra-ên đã từng cường-thịnh trở thành một đất nước bị phân-chia, không chỉ về lãnh thổ, nhưng cũng về thuộc-linh.

Câu gốc: “Còn người, nếu người sẽ bước đi trước mặt Ta như Đa-vít cha của người đã bước đi, trong sự chính-trực của tâm và sự ngay-thắng, làm theo mọi điều Ta đã truyền cho người, sẽ giữ các luật-lệ Ta và các mạng-lệnh của Ta, thì Ta sẽ thiết-lập ngôi của vương-quốc người trên Y-sơ-ra-ên mãi mãi, y như Ta đã phán với Đa-vít cha của người, rằng: ‘Người sẽ không thiếu một người nam nào trên ngôi Y-sơ-ra-ên.’” (9.4-9.5)

Nhân-vật chính: Đa-vít, Sa-lô-môn, Rô-bô-am, Giê-rô-bô-am, Ê-li-gia, A-háp.

Ý chính: “Tôi không cần nghe biết bất cứ điều gì ai nói; tôi cứ làm!” anh ta hét lên như vậy vào mặt mẹ mình trong khi anh ta xô cửa đi ra khỏi nhà. Đó là một cảnh thông-thường trong xã-hội ngày nay của chúng ta. Ngôn-từ có thay-đổi, nhưng ý chính vẫn y như xưa; người ta không chịu nhận lời khuyên vì tâm-trí mình đã đóng kín. Cũng có trường hợp người ta tiếp nhận lời khuyên nhưng chỉ nếu chúng củng-cố một quyết-định đã được lập ra rồi hoặc chúng là một điều dễ làm. Bán-tánh loài người là từ-chối sự giúp-đỡ và làm việc theo đường lối riêng của mình. Có một phương-cách khôn-ngoan nhiều hơn cách đó, là: tìm kiếm, lắng nghe, và làm theo lời khuyên của những cố-vấn giỏi. Sa-lô-môn, người khôn nhất thế-giới, khuyên điều ấy trong Châm-ngôn (xem 11.14; 15.22; 24.6). Thật là mỉa-mai, con trai của người và là kẻ kế-vị, là Rô-bô-am, lại nghe theo lời cố-vấn điên-rồ, với kết-quả là sự đổ vỡ hoàn-toàn. Vào lễ lên ngôi của Rô-bô-am, ông được dân thỉnh-cầu làm một người cai-trị rộng lượng và nhân-từ. Những người lớn tuổi khuyên ông “là một tội-tử của dân, sẽ phục-vụ họ, ... và hãy nói các lời tốt-lành cùng họ” (12.7). Nhưng Rô-bô-am lại chiều theo các lời cố vấn tàn-nhẫn của những người cùng tuổi với mình, là những người khuyên ông nên khắc-nghiệt. Kết-quả: Rô-bô-am chia đôi vương-quốc. Xin học lỗi-lầm của Rô-bô-am. Xin phó-thác chính mình cho việc tìm kiếm và làm theo lời khuyên khôn-ngoan.

Các biến-cố chính của 1 Các Vua là: cái chết của Đa-vít, sự trị-vì của Sa-lô-môn, vương-quốc bị phân-chia, và mục-vụ của Ê-li-gia. Khi Sa-lô-môn lên ngôi, Đa-vít ra lệnh cho người phải vâng-phục các luật-pháp của Đức Chúa TRỜI và phải đi “theo các đường-lối của Ngài”(2.3). Điều này Sa-lô-môn đã làm; và khi được cho lựa chọn các ân-tử Đức Chúa TRỜI, thì người khiêm-nhường xin sự khôn-ngoan (3.9). Kết-quả, việc trị-vì của Sa-lô-môn khôi-sự với sự thành-công vĩ-đại, gồm cả việc kiến-trúc đền-thờ—sự hoàn-thành vĩ-đại nhất của ông.

Bất-hạnh thay, Sa-lô-môn lấy nhiều vợ và nhiều cung-phi không cùng đức-tin; những người này đương-nhiên khiến tâm ông lia bỏ Đức GIA-VÊ để theo những vị thần giả của họ (11.1-11.4).

Rô-bô-am nối ngôi Sa-lô-môn và có cơ-hội để là một vị vua đứng-đắn, có lòng thương-xót, và khôn-ngoan. Thay vì vậy, ông ta chấp-nhận lời cố-vấn dơ tẻ của những người bạn trẻ của mình và có ý-định cai-trị bằng một bàn tay sắt. Nhưng dân nổi-loạn, và vương-quốc chia đôi: mười chi-tộc ở phía bắc (gọi là nước Y-sơ-ra-ên) do Giê-rô-bô-am cai-trị, và chỉ có Giu-đa và Bên-gia-min còn ở lại với Rô-bô-am. Cả hai vương-quốc qua các triều-đại của những vị vua thờ hình-tượng và tham-những mặc dầu có nhiều tiếng kêu gọi rõ-ràng của các tiên-tri tiếp-tục cảnh-cáo và các tiếng kêu gọi dân-chúng trở về cùng Đức Chúa TRỜI. Ê-li-gia chắc-chắn là một trong các tiên-tri vĩ-đại; các chương 17 đến 22 kể lại sự xung-đột của ông với A-háp và Giê-sa-bên độc-ác trong Y-sơ-ra-ên. Trong một cuộc chạm xúc-động nhất của lịch-sử, Ê-li-gia đánh bại các tiên-tri của Ba-anh tại núi Cạt-mên. Mặc dầu có sự chống-đối dữ-dội, Ê-li-gia vẫn đứng vững nhờ Đức Chúa TRỜI và chứng-mình rằng một người cộng với Đức Chúa TRỜI lập thành đa-số.

Nếu Đức Chúa TRỜI ở phía chúng ta, thì không có một ai có thể đứng chống chúng ta nổi (Rô-ma 8.31).

Ghi chú: Trong Thánh Kinh nguyên ngữ Hê-bơ-rơ, hai sách 1 Các Vua và 2 Các Vua là một sách Các Vua, nhưng Thánh Kinh phiên-bản Hy-ngữ—bản Bảy Mươi—chia sách Các Vua thành hai sách.

A. VƯƠNG-QUỐC HỢP-NHẤT (1.1-11.43)

1. Sa-lô-môn trở thành vua (1.1-2.46)

Tuổi già của Đa-vít; A-đô-ni-gia âm mưu chiếm ngôi (1.1-1.10)

1¹Bấy giờ, vua Đa-vít đã già, tuổi cao; và họ lấy quần-áo trùm cho vua, nhưng *vẫn* không thể giữ cho vua ấm.

²Vì vậy, các tôi-tớ của vua tâu lên vua: “Xin để chúng đi tìm cho chúa tôi nhà vua một cô gái trẻ đồng-trinh, và để cô đứng trước mặt nhà vua và trở thành y-tá của bộ hạ; và để cô nằm trong lòng ngực của bộ hạ, để giữ cho chúa tôi nhà vua ấm.” ³Thế là họ đi tìm một người con gái trẻ đẹp khắp tất cả lãnh-thổ Y-sơ-ra-ên, và tìm được A-bi-sác người Su-nem, và đem cô cho nhà vua. ⁴Và cô gái ấy rất đẹp; ⁴và cô trở thành y-tá của nhà vua và phục-dịch vua, nhưng nhà vua chẳng biết cô.

⁵Bấy giờ, A-đô-ni-gia con trai của Ha-ghít, tỵ-tôn, nói: “Ta sẽ là vua.” Thế là, hấn chuẩn-bị cho hấn các cỗ xe và các kẻ cỡi ngựa⁽¹⁾ với 50 người chạy trước mặt hấn. ⁶Và cha của hấn chưa bao giờ chặn hỏi hấn vào bất cứ lúc nào rằng: “Tại sao con làm như thế?” Và hấn cũng rất đẹp trai; và hấn được sinh ra sau Áp-sa-lôm. ⁷Và hấn đã hội-y với Giô-áp con trai của Xê-ru-gia và với thầy tế-lễ A-bia-tha; và họ theo A-đô-ni-gia, giúp-đỡ hấn. ⁸Nhưng thầy tế-lễ Xa-đốc và Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa, tiên-tri Na-than, Si-mê-i, Rê-i, và những người phi thường là những kẻ thuộc về Đa-vít, không theo A-đô-ni-gia.

⁹Và A-đô-ni-gia hiến-tế chiên, bò, và những con mập mập cạnh hòn đá Xô-hê-lết, ở cạnh Ên-rô-ghên; và hấn mời tất cả các em trai của hấn, các vương-tử, và tất cả các người Giu-đa, các tôi-tớ của nhà vua. ¹⁰Nhưng hấn không mời tiên-tri Na-than, Bê-na-gia, những người phi thường, và Sa-lô-môn⁽²⁾ em trai của hấn.

Na-than và Bát-Sê-ba (1.11-1.27)

11Lúc ấy, Na-than nói với Bát-Sê-ba mẹ của Sa-lô-môn, rằng: “Bà há đã chẳng nghe A-đô-ni-gia con trai của Ha-ghít đã trở thành vua mà Đa-vít chúa chúng ta không hay biết ư? ¹²Vì vậy bây giờ hãy đến, xin để tôi cố-vấn cho bà và cứu sinh-mạng bà và sinh-mạng của con trai Sa-lô-môn của bà. ¹³Hãy đi và vào đến vua Đa-vít và tâu lên người: ‘Thưa chúa tôi, nhà vua, há bộ hạ đã chẳng thề cùng con đòi này của ngài rằng: ‘Chắc-chắn Sa-lô-môn con trai của bà sẽ là vua sau ta, và nó sẽ ngồi trên ngai ta’ hay sao? Thế thì, có sao A-đô-ni-gia đã thành vua rồi?’ ¹⁴Này, trong khi bà còn ở đó đang thưa chuyện cùng nhà vua, tôi sẽ đi vào sau bà và xác-nhận các lời của bà.”

¹⁵Vì vậy Bát-Sê-ba đi vào cùng nhà vua trong phòng ngủ. Bấy giờ nhà vua rất già, và A-bi-sác người Su-nem, đang hầu việc nhà vua. ¹⁶Lúc đó Bát-Sê-ba cúi mình và nằm phục xuống trước mặt nhà vua. Và nhà vua nói: “Bà muốn gì?” ¹⁷Và bà tâu lên vua: “Thưa chúa tôi, chúa đã thề với con-đòi này của bộ hạ bởi GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của bộ hạ, rằng: ‘Chắc-chắn con trai Sa-lô-môn của bà sẽ là vua sau ta, và nó sẽ ngồi trên ngai ta.’ ¹⁸Và bây giờ, kìa, A-đô-ni-gia là vua; mà bây giờ, thưa chúa tôi nhà vua,

chúa *lại* chẳng biết điều đó. ¹⁹Và nó đã hiến-tế rất nhiều bò, con mập mập, và chiên, và đã mời tất cả những hoàng tử cùng thầy tế-lễ A-bia-tha và thống lãnh quân-đội Giô-áp; nhưng nó đã không mời Sa-lô-môn tôi-tớ của bộ hạ. ²⁰Còn bộ hạ bấy giờ, thưa chúa tôi nhà vua, những cặp mắt của tất cả Y-sơ-ra-ên đều ở trên ngài, để cho họ biết ai sẽ ngồi trên ngai của chúa tôi nhà vua sau bộ hạ. ²¹Nếu không thì vừa khi chúa tôi nhà vua ngủ với tợ-phụ của bộ hạ, thì tôi và con trai Sa-lô-môn của tôi sẽ bị coi là những kẻ phạm tội.”

²²Và kìa, trong khi bà còn đang nói với nhà vua, thì tiên-tri Na-than đi vào. ²³Và họ báo cho vua biết, rằng: “Đây là tiên-tri Na-than.” Và khi người đi vào trước mặt nhà vua, người nằm phủ phục trước mặt nhà vua mặt úp xuống đất. ²⁴Đoạn Na-than tâu: “Thưa chúa tôi nhà vua, bộ hạ đã có phản-chăng: ‘A-đô-ni-gia sẽ là vua kế-vị ta, và nó sẽ ngồi trên ngai ta’? ²⁵Vì người đã đi xuống hôm nay và đã hiến-tế rất nhiều bò, con mập mập, và chiên, và đã mời tất cả các vương-tử cùng các chỉ-huy-trưởng quân-đội và thầy tế-lễ A-bia-tha, và kìa, họ đang ăn đang uống trước mặt người; và họ nói: ‘Vạn-tuế vua A-đô-ni-gia!’ ²⁶Còn tôi, *chính* tôi, kẻ tôi-tớ này của bộ hạ, và thầy tế-lễ Xa-đốc cùng Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa, và tôi-tớ Sa-lô-môn của bộ hạ, thì người đã chẳng mời. ²⁷Có phải việc này đã được chúa tôi nhà vua làm xong rồi, và bộ hạ đã chẳng tỏ cho các tôi-tớ của bộ hạ biết ai sẽ ngồi trên ngai của chúa tôi nhà vua sau nhà vua?”

Đa-vít tuyên-bố Sa-lô-môn là vua (1.28-1.37)

28Thế thì Vua Đa-vít đáp lời và nói: “Hãy gọi Bát-Sê-ba đến cùng ta.” Và bà bước vào trong trước sự hiện-diện của nhà vua và đứng trước mặt nhà vua. ²⁹Và nhà vua thề và nói: “Nhu ĐỨC CHÚA TRỜI của Y-sơ-ra-ên, rằng: ‘Con trai Sa-lô-môn của bà sẽ là vua sau ta, và nó sẽ ngồi trên ngai của ta ở vị trí của ta’; quả thật ta sẽ làm như thế ngày này.” ³¹Thế thì Bát-Sê-ba cúi mặt bà xuống đất, và nằm phủ phục xuống trước mặt nhà vua và thưa: “Nguyện xin chúa tôi nhà vua Đa-vít sống mãi mãi.”

32Đoạn vua Đa-vít phán: “Hãy gọi thầy tế-lễ Xa-đốc, tiên-tri Na-than, và Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa đến cùng ta.” Và họ đi vào trong sự hiện-diện của vua. ³³Và vua phán cùng họ: “Các người hãy đem theo những đây-tớ của chúa các người, và hãy cho con trai Sa-lô-môn của ta cỡi trên con la của riêng ta, và hãy đưa nó xuống Ghi-hôn. ³⁴Rồi hãy để thầy tế-lễ Xa-đốc và tiên-tri Na-than xúc dầu cho nó ở đó làm vua trên Y-sơ-ra-ên, và hãy thổi kèn trom-bét và nói: ‘Vạn-tuế vua Sa-lô-môn!’ ³⁵Đoạn, các người sẽ đi lên theo sau nó, và nó sẽ đến mà ngồi trên ngai ta và làm vua ở vị trí ta; vì ta đã bổ-nhiệm nó làm kẻ cai-trị trên Y-sơ-ra-ên và Giu-đa.” ³⁶Và Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa trả lời nhà vua và tâu: “A-men! Nguyện xin ĐỨC CHÚA TRỜI của chúa tôi nhà vua, phán như vậy. ³⁷Nhu ĐỨC CHÚA TRỜI đã từng ở với chúa tôi nhà vua, nguyện xin Ngài cũng ở với Sa-lô-môn như vậy, và làm cho ngôi của người lớn hơn ngôi của chúa tôi nhà vua Đa-vít!”

¹hay: kỵ-binh

²Sa-mu-ên 12.24

Sa-lô-môn được xức dầu làm vua (1.38-1.53)

38Thế là thầy tế-lễ Xa-dốc, tiên-tri Na-than, Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa, các người Kê-rê-thít, và các người Phê-lê-thít đi xuống và để Sa-lô-môn cỡi con la của vua Đa-vít, và đưa người đến Ghi-hôn. ³⁹Rồi thầy tế-lễ Xa-dốc lấy cái sừng dầu từ lều tạm và xức dầu cho Sa-lô-môn. Đoàn, họ thổi kèn trom-bét, và tất cả dân-chúng đều nói: “Vạn-tuế vua Sa-lô-môn!” ⁴⁰Và tất cả dân-chúng đi lên theo sau vua, và dân-chúng thổi các ống sáo và reo mừng với sự vui-vẻ lớn, đến nỗi trái đất rung-động bởi tiếng la của họ.

41Bây giờ, A-đô-ni-gia và tất cả khách khứa đang ở với người nghe tiếng ấy, khi họ vừa ăn tiệc xong. Khi Giô-áp nghe tiếng kèn trom-bét, ông nói: “Tại sao thành làm tiếng huyền-náo vậy?” ⁴²Trong khi ông vẫn còn đang nói, kia, Giô-na-than con trai của thầy tế-lễ A-bia-tha vừa đến. Lúc đó A-đô-ni-gia nói: “Hãy vào, vì ngươi là một người dũng-cảm và đem đến tin lành.” ⁴³Nhưng Giô-na-than trả lời và nói với A-đô-ni-gia: “Không! Chúa chúng ta vua Đa-vít đã lập Sa-lô-môn làm vua. ⁴⁴Nhà vua cũng đã sai đi với người thầy tế-lễ Xa-dốc, tiên-tri Na-than, Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa, các người Kê-rê-thít, và các người Phê-lê-thít; và họ đã để người cỡi con la của nhà vua. ⁴⁵Và thầy tế-lễ Xa-dốc, và tiên-tri Na-than đã xức dầu cho người làm vua tại Ghi-hôn, rồi họ đã đi lên từ đó reo mừng, đến nỗi thành đang huyền-náo. Đây là tiếng mà các ông đã nghe. ⁴⁶Ngoài ra, thậm chí Sa-lô-môn đã nhận chỗ của người trên ngôi của vương-quốc. ⁴⁷Và hơn nữa, các tôi-tớ của nhà vua cũng đều đến chúc phước chúa chúng ta vua Đa-vít, tâu: ‘Nguyện xin Đức Chúa TRỜI của bệ hạ làm cho danh của Sa-lô-môn tốt hơn danh của bệ hạ và khiến cho ngôi của người lớn hơn ngôi của bệ hạ!’ Và nhà vua tự cúi mình xuống trên giường. ⁴⁸Nhà vua cũng đã nói như vậy: ‘Đáng chúc-tụng thay Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, Đấng đã cho phép một người ngồi trên ngôi của con ngày hôm nay trong khi chính mắt của con xem thấy.’”

49Thế thì tất cả khách-khứa của A-đô-ni-gia đều kinh-hoàng; và họ đứng dậy và ai đi đường nấy. ⁵⁰Và A-đô-ni-gia sợ Sa-lô-môn, và người đứng dậy, đi nắm các sừng bàn-thờ. ⁵¹Bây giờ Sa-lô-môn được báo cho biết, rằng: “Kìa, A-đô-ni-gia sợ Vua Sa-lô-môn, vì kia, người đã nắm các sừng bàn-thờ và nói: ‘Vua Sa-lô-môn hãy thề với tôi hôm nay rằng ngài sẽ không giết kẻ tôi-tớ này của ngài bằng gươm.’” ⁵²Và Sa-lô-môn nói: “Nếu anh ấy sẽ là một người đáng trọng, thì không một cọng tóc nào của anh ấy sẽ rụng xuống đất; nhưng nếu có sự độc-ác trong anh ấy, thì anh ấy sẽ chết.” ⁵³Thế là vua Sa-lô-môn sai người ta đem người xuống khỏi bàn-thờ. Và người đến nắm phục xuống trước mặt vua Sa-lô-môn; và Sa-lô-môn nói với người: “Đi về nhà anh đi.”

Lệnh của Đa-vít ban cho Sa-lô-môn (2.1-2.9)

2¹Khi các ngày của Đa-vít đến gần, vua căn dặn Sa-lô-môn con trai của mình, rằng: ²“Ta sắp đi con đường của tất cả trái đất⁽¹⁾. Bởi vậy, hãy kiên-quyết, và trở thành một người đàn-ông. ³Và giữ mệnh-lệnh của GIA-VÊ Đức

Chúa TRỜI của con, để bước đi trong các đường lối của Ngài, để giữ các quy-chế của Ngài, các điều-răn của Ngài, các giới-luật của Ngài, và những chứng-cớ của Ngài, theo điều được viết trong luật-pháp của Môi-se, để con được thành-công trong mọi điều con làm và bất cứ nơi nào con đi, ⁴ngõ hầu Đức GIA-VÊ được thực-hiện lời hứa của Ngài mà Ngài đã nói về ta, rằng: ‘Nếu những đứa con trai của người cần-thận về đường-lối của chúng, để bước đi trước mặt Ta trong lẽ thật với hết cả tâm chúng và với hết cả hồn chúng, thì người sẽ chẳng hề thiếu một người nam nào trên ngôi Y-sơ-ra-ên.’ ⁵Nay con cũng biết điều Giô-áp con trai của Xê-ru-gia đã gây cho cha: điều hấn đã làm cho 2 chi-huy-trưởng của quân-đội Y-sơ-ra-ên, Áp-ne con trai của Nê-ơ, và A-ma-sa con trai của Giê-the, mà hấn đã giết; hấn cũng đã làm đổ máu chiến-tranh trong hòa-bình. Và hấn đã đặt máu chiến-tranh vào dây lưng của hấn ở trên eo của hấn, và vào đôi dép của hấn nơi chân của hấn. ⁶Vì vậy, hành-động theo sự khôn-ngan của con, và chớ để tóc bạc của hấn đi xuống Âm-phủ trong bình-an. ⁷Nhưng hãy tỏ ra tử-tế với những con trai của Bạt-xi-lai người Ga-la-át, và cho họ ở giữa các người ăn nơi bàn của con; vì họ đã đến gần cha⁽²⁾, khi cha chạy trốn khỏi Áp-salôm anh của con. ⁸Và này, con còn có Si-mê-i con trai của Ghê-ra, người Bên-gia-min, ở Ba-hu-rim; bây giờ, chính hấn đã rủa-sá cha bằng lời rủa hung-bạo vào ngày cha đi đến Ma-ha-na-im. Nhưng khi hấn xuống cùng cha tại sông Giô-danh, cha thề với hấn bởi Đức GIA-VÊ, nói: ‘Ta sẽ không dùng gươm xừ-từ ngươi.’ ⁹Bởi vậy bây giờ, chớ để hấn khỏi bị phạt, vì con là người khôn-ngan; con sẽ biết điều con phải gây cho hấn, và con sẽ đem tóc bạc của hấn xuống Âm-phủ với máu.”

Cái chết của Đa-vít (2.10-2.12)

10Rồi Đa-vít ngủ với tổ-phụ của mình và được chôn trong thành Đa-vít. ¹¹Và những ngày Đa-vít đã trị-vì trên Y-sơ-ra-ên là 40 năm: 7 năm người trị-vì tại Hép-rôn, và 33 năm người trị-vì tại Giê-ru-sa-lem. ¹²Rồi, Sa-lô-môn ngồi trên ngôi của Đa-vít cha của người, và vương-quốc của người được thiết-lập vững-chắc.

Sa-lô-môn loại bỏ đối kháng; A-đô-ni-gia bị xừ-từ (2.13-2.27)

13Bây giờ, A-đô-ni-gia con trai của Ha-ghít đến cùng Bát-Sê-ba, mẹ của Sa-lô-môn. Và bà nói: “Ngươi đến một cách bình-an chăng?” Và ông nói: “Một cách bình-an.” ¹⁴Đoạn, ông nói: “Tôi có điều để nói với bà.” Và bà nói: “Nói đi.” ¹⁵Thế là ông nói: “Bà biết rằng vương-quốc này đã là của tôi và rằng tất cả Y-sơ-ra-ên đã đặt mặt⁽³⁾ của họ trên tôi là vua; tuy nhiên, vương-quốc đã xoay đằng sau và trở thành của em trai tôi, vì nó là của nó từ Đức GIA-VÊ. ¹⁶Và bây giờ tôi yêu cầu bà một điều: xin đừng ngoảnh đi tránh mặt tôi⁽⁴⁾.” Và bà nói với ông: “Nói đi.” ¹⁷Thế thì ông nói: “Xin vui lòng nói với Sa-lô-môn nhà vua, vì người sẽ không ngoảnh đi tránh mặt bà, rằng xin người cho tôi A-bi-sác người Su-nem làm vợ.” ¹⁸Và Bát-Sê-ba nói: “Được rồi, ta sẽ nói với nhà vua cho người.”

19Vì vậy, Bát-Sê-ba đi đến cùng vua Sa-lô-môn để nói với

²hay: họ đã giúp đỡ cha

³hay: đã mong thấy tôi làm vua

⁴hay: xin đừng từ-chối tôi

¹Nghĩa là: chết giống mọi người khác

vua cho A-đô-ni-gia. Và nhà vua đứng dậy để đón bà, cúi xuống trước mặt bà, rồi ngồi trên ngai của mình; lúc đó, vua đã cho đặt một ngai cho mẹ của nhà vua, và bà ngồi bên tay hữu của người. ²⁰Đoạn bà nói: “Mẹ đang xin con một yêu-cầu nhỏ; đừng ngoảnh đi tránh mặt mẹ.” Và nhà vua thưa cùng bà: “Xin hỏi, thưa mẹ của con, vì con sẽ không ngoảnh đi tránh mặt của mẹ đâu.” ²¹Thế là bà nói: “Hãy ban A-bi-sác người Su-nem cho A-đô-ni-gia anh của con làm vợ.” ²²Và vua Sa-lô-môn trả lời và nói với mẹ của mình: “Và tại sao mẹ xin A-bi-sác người Su-nem cho A-đô-ni-gia? Cũng xin cho anh ấy vương-quốc này luôn đi—vì anh ấy lớn tuổi hơn con—ngay cả cho anh ấy, cho thầy tế-lễ A-bia-tha, và cho Giô-áp con trai của Xê-ru-gia.” ²³Đoạn vua Sa-lô-môn thề bởi Đức GIA-VÊ, nói: “Nguyện Đức Chúa TRỜI gây ra như thế cho con và cũng hơn thế nữa, nếu A-đô-ni-gia đã không nói lời này chống lại chính hồn của hắn. ²⁴Bởi vậy bây giờ, như Đức GIA-VÊ sống, là Đấng đã thiết-lập con và đã đặt con ngồi trên ngai của Đa-vít cha của con, và là Đấng đã làm cho con một nhà như Ngài đã hứa, chắc-chắn A-đô-ni-gia sẽ bị xử-tử hôm nay.” ²⁵Thế là vua Sa-lô-môn sai Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa đi; và người ngã trên hắn⁽¹⁾ để hắn chết.

²⁶Đoạn nhà vua phán cùng thầy tế-lễ A-bia-tha: “Hãy đi đến A-na-tốt, đến chính cánh đồng của ông, vì ông là người của sự chết⁽²⁾, nhưng ta sẽ không xử-tử ông lúc này, bởi vì ông đã khiêng rương của Chúa GIA-VÊ trước mặt cha ta Đa-vít, và bởi vì ông đã chịu mọi hoạn-nạn mà cha ta cũng đã chịu.” ²⁷Như thế, Sa-lô-môn sa-thải A-bia-tha khỏi làm thầy tế-lễ của Đức GIA-VÊ, cốt để ứng-nghiệm lời của Đức GIA-VÊ, mà Ngài đã phán về nhà của Ê-li tại Si-lô.

Giô-áp bị xử-tử (2.28-2.35)

²⁸Bây giờ, tin-tức đến cùng Giô-áp, vì Giô-áp đã theo A-đô-ni-gia, mặc dầu ông đã chẳng theo Áp-sa-lôm. Và Giô-áp chạy trốn đến lều tạm của Đức GIA-VÊ và nắm chắc các sừng của bàn-thờ. ²⁹Và vua Sa-lô-môn được cho biết rằng Giô-áp đã chạy trốn đến lều tạm của Đức GIA-VÊ và, kìa, ông ta ở bên cạnh bàn-thờ ấy. Thế thì Sa-lô-môn sai Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa, nói: “Hãy đi ngã trên hắn.” ³⁰Vì vậy Bê-na-gia đi đến lều tạm của Đức GIA-VÊ và nói với ông ấy: “Nhà vua đã phán như vậy: ‘Đi ra ngoài.’” Nhưng ông ấy nói: “Không, vì ta sẽ chết ở đây.” Và Bê-na-gia lại đem lời cho nhà vua tâu: “Giô-áp đã nói như vậy, và ông ta đã trả lời tôi như vậy.” ³¹Và nhà nói với người: “Hãy làm như hắn đã nói, hãy ngã trên hắn⁽¹⁾ và chôn hắn, để người có thể cắt khỏi ta và khỏi nhà cha ta máu mà Giô-áp đã làm đổ ra vô có. ³²Và Đức GIA-VÊ sẽ khiến máu của hắn đổ lại trên chính đầu của hắn, bởi vì hắn đã ngã trên 2 người công-chinh hơn và tốt hơn hắn và đã giết họ bằng gươm, trong khi Đa-vít cha của ta đã chẳng biết: Áp-ne con trai của Nê-ơ, chỉ-huy-trưởng quân-đội Y-sơ-ra-ên, và A-ma-sa con trai Giê-the, chỉ-huy-trưởng quân-đội Giu-đa. ³³Vì vậy, máu của họ sẽ đổ lại trên đầu của Giô-áp và trên đầu đồng-dối của hắn mãi mãi; nhưng đối với Đa-vít và đồng-dối của người, nhà của người và ngai của người, xin có bình-an từ Đức GIA-VÊ

mãi mãi.” ³⁴Thế thì Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa, đi lên và ngã trên ông ta mà xử-tử ông ta; và ông ấy được chôn tại nhà riêng của ông trong vùng hoang-vu. ³⁵Và nhà vua chi-định Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa coi quân-đội thay cho ông ấy; và nhà vua cũng chi-định thầy tế-lễ Xa-đốc thay cho A-bia-tha.

Si-mê-i bị xử-tử (2.36-2.46)

³⁶Bây giờ nhà vua sai đòi Si-mê-i đến và phán cùng ông ta: “Người hãy xây cho người một cái nhà tại Giê-ru-sa-lem và sống ở đó, và không được đi ra khỏi đó đến bất cứ một nơi nào cả. ³⁷Vì sẽ xảy ra vào ngày người đi ra và băng qua khe Xét-rôn, người sẽ biết chắc rằng người chắc-chắn sẽ chết; máu người sẽ ở trên chính đầu người.” ³⁸Thế thì Si-mê-i tâu lên nhà vua: “Lời ấy là tốt-lành. Như chúa tôi nhà vua đã phán, kẻ tôi-tớ này của chúa sẽ thi-hành.” Vì vậy, Si-mê-i sống tại Giê-ru-sa-lem nhiều ngày.

³⁹Nhưng xảy ra vào cuối 3 năm, 2 người trong các tôi-tớ của Si-mê-i chạy trốn đến A-kích con trai của Ma-a-ca, vua Gát. Và họ cho Si-mê-i biết, nói: “Kìa, các tôi-tớ của ông đang ở tại Gát.” ⁴⁰Thế thì Si-mê-i chỗi dậy, thẳng lưà của mình, và đi Gát đến cùng A-kích để tìm các tôi-tớ của mình. Và Si-mê-i đi và đem các tôi-tớ của mình về từ Gát. ⁴¹Và Sa-lô-môn được báo cho biết rằng Si-mê-i đã đi khỏi Giê-ru-sa-lem đến Gát, và đã trở về. ⁴²Thế là vua sai đòi Si-mê-i đến và phán cùng ông ta: “Có phải ta đã chẳng khiến người thề bởi Đức GIA-VÊ và nghiêm-trọng cảnh-cáo người, nói: ‘Người sẽ biết chắc rằng vào ngày người ra đi đến bất cứ nơi nào, người chắc-chắn sẽ chết.’ Và người đã nói với ta: ‘Lời mà tôi đã nghe là tốt-lành.’” ⁴³Vậy thì, tại sao người đã không giữ lời thề của Đức GIA-VÊ, và lệnh mà ta đã truyền cho người?” ⁴⁴Nhà vua cũng phán cùng Si-mê-i: “Người biết hết cả điều xấu-xa mà người thừa-nhận trong tâm người, mà người đã gây cho thân-phụ ta là Đa-vít; vì thế, Đức GIA-VÊ sẽ trả lại điều xấu-xa của người trên đầu người. ⁴⁵Nhưng vua Sa-lô-môn sẽ được phước và ngai của Đa-vít sẽ được thiết-lập trước mặt Đức GIA-VÊ mãi mãi.” ⁴⁶Thế là nhà vua ra lệnh cho Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa, người đi ra và ngã trên hắn để hắn chết đi. Như vậy vương-quốc được thiết-lập trong tay Sa-lô-môn.

2. Sự khôn-ngoa của Sa-lô-môn (3.1-5.14)

Quyền cai-trị của Sa-lô-môn được củng-cố (3.1-3.5)

3¹Đoạn Sa-lô-môn liên-minh với Pha-ra-ôn vua Ê-díp-tô qua hôn-nhân, và cưới con gái của Pha-ra-ôn và rước nàng đến thành Đa-vít, cho đến khi người đã xây xong cung-điện cho mình và đến của Đức GIA-VÊ và vách tường xung-quanh Giê-ru-sa-lem. ²Dân-chúng vẫn còn đang hiển-tê trên các chỗ cao, bởi vì đã chẳng có một đền nào được xây cho danh của Đức GIA-VÊ cho đến các ngày đó.

³Bây giờ Sa-lô-môn thương-yêu Đức GIA-VÊ, bước đi theo các quy-chế của thân-phụ Đa-vít mình, trừ việc vua hiến-tê và đốt hương trên các chỗ cao. ⁴Rồi vua đến Ga-ba-ôn để hiến-tê ở đó, vì đó là nơi rất cao; Sa-lô-môn hiến-dâng 1 ngàn của-lễ thiêu trên bàn-thờ đó. ⁵Tại Ga-ba-ôn, Đức GIA-VÊ hiện ra cùng Sa-lô-môn trong giấc chiêm-bao vào ban đêm; và Đức Chúa TRỜI phán: “Hãy xin điều người mong Ta ban cho người.”

¹nghĩa là: giết

²nghĩa là: đáng chết

Lời cầu-nguyện của Sa-lô-môn (3.6-3.9)

6Thế thì Sa-lô-môn thưa: “Chúa đã tỏ sự ân-cần thương-yêu vĩ-đại cho tôi-tớ Đa-vít của Chúa, là cha của con, theo như người đã bước đi trước mặt Chúa trong lẽ-thật và sự công-chính và sự chính-trực của tâm-lòng hướng về Chúa; và Chúa đã dành riêng cho người sự ân-cần thương-yêu vĩ-đại này, ngõ hầu Chúa đã ban cho người một đứa con trai ngồi trên ngai của người, như ngày này. ⁷Và bây giờ, ôi GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của con, Chúa đã đặt kẻ tôi-tớ này của Chúa thay cho cha của con Đa-vít, dầu con chỉ là một đứa trẻ nhỏ; con không biết làm sao để đi ra hoặc đi vào⁽¹⁾. ⁸Và tôi-tớ này của Chúa đang ở giữa dân của Chúa, dân mà Chúa đã chọn, một dân vĩ-đại không thể đếm số được hay đếm được vì quá đông. ⁹Vì vậy, xin ban cho kẻ tôi-tớ này của Chúa một tâm lắng nghe để phán-xét dân của Chúa để phân-biệt giữa điều tốt và điều xấu. Vì ai có khả-năng để phán-xét dân vĩ-đại này của Chúa?”

Đức Chúa TRỜI trả lời (3.10-3.15)

10Và điều làm hài lòng trong cái nhìn của Chúa rằng Sa-lô-môn đã hỏi xin điều này. ¹¹Và Đức Chúa TRỜI phán cùng vua: “Bởi vì ngươi đã xin điều này và đã chẳng xin cho người sống lâu, cũng đã chẳng xin cho người giàu-có, cũng đã chẳng xin sinh-mạng của các kẻ thù ngươi, nhưng đã xin cho người *biết* lắng nghe để hiểu biết công-lý, ¹²này, Ta đã làm theo các lời của ngươi rồi. Kia, Ta đã ban cho ngươi một tâm khôn-ngoan và nhận-thức rõ, ngõ hầu đã chưa từng có một người nào giống như ngươi trước ngươi, và cũng chẳng có một người nào giống như người chỗi dậy sau ngươi. ¹³Và Ta cũng đã ban cho ngươi điều ngươi đã chẳng hỏi xin, cả giàu-có lẫn danh-dự, ngõ hầu sẽ chẳng có bất cứ ai ở giữa các vì vua lại giống như ngươi *suốt* tất cả các ngày của ngươi. ¹⁴Và nếu ngươi bước đi trong các đường-lối của Ta, giữ các quy-chê và các điều-răn của Ta, như cha ngươi là Đa-vít đã bước đi, thì Ta sẽ kéo dài các ngày của ngươi.”

15Lúc đó Sa-lô-môn tỉnh dậy, và kia, ấy là một giấc chiêm-bao. Và người đến Giê-ru-sa-lem và đứng trước rương giao-ước của Chúa, và dâng các của-lễ thiêu và làm các của-lễ bình-an, và làm một bữa tiệc *đãi* tất cả tôi-tớ của mình.

Sa-lô-môn xét-xử một cách khôn-ngoan (3.16-3.28)

16Rồi có 2 người đàn-bà là gái điếm đến cùng nhà nhà vua và đứng trước người. ¹⁷Và một bà thưa: “Ôi, thưa chúa tôi, tôi và mẹ này sống trong cùng một nhà; và tôi đã sinh ra một đứa con trong khi nó ở trong nhà. ¹⁸Và đã xảy ra vào ngày thứ ba sau khi tôi sinh, thì mẹ này cũng đã sinh ra một đứa con; và chúng tôi ở *chung* với nhau. Đã chẳng có một người lạ nào trong nhà với chúng tôi, chỉ có hai đứa chúng tôi trong nhà. ¹⁹Và đứa con trai của mẹ này đã chết lúc ban đêm, bởi vì mẹ ta đã nằm *trên* nó. ²⁰Thế là mẹ ta đã chỗi dậy nửa đêm và bắt đứa con trai của tôi *đang* ở bên cạnh tôi trong khi con đòi này của chúa ngủ, và đã đặt nó trên ngực mẹ, và đã đặt đứa con trai đã chết của mẹ trên ngực tôi. ²¹Và khi tôi thức dậy vào buổi sáng để cho con trai của tôi bú, kia, nó đã chết; nhưng khi tôi nhìn kỹ nó vào buổi sáng, kia, nó không phải là con trai

của tôi, mà tôi đã sinh ra.” ²²Lúc đó, người đàn-bà kia nói: “Không! Vì đứa còn sống là con trai tao, còn đứa chết là con trai mày.” Nhưng người đàn-bà thứ nhất nói: “Không! Vì đứa chết là con trai mày, còn đứa còn sống là con trai tao.” Họ nói trước mặt vua như vậy.

23Lúc đó nhà vua phán: “Người này nói: ‘Đây là con trai tao đứa đang sống, còn con trai mày là đứa chết’; còn người này *lại* nói: ‘Không! Vì con trai mày là đứa chết, còn con trai tao là đứa *còn* sống.’” ²⁴Và nhà vua phán: “Hãy đưa ta một thanh gươm.” Thế là họ đem một thanh gươm đến trước mặt vua. ²⁵Và nhà vua phán: “Hãy chia đứa nhỏ còn sống làm hai, rồi đưa phân nửa cho người này và phân nửa cho người kia.” ²⁶Lúc đó, người đàn-bà có đứa con là đứa còn sống tâu lên vua, vì bà xúc-động sâu-xa vì đứa con trai của mình *nên* nói: “Ôi, thưa chúa tôi, xin cho mẹ đứa nhỏ còn sống, tuyệt-nhiên chớ giết nó.” Nhưng bà kia nói: “Nó sẽ không là của tao cũng không là của mày; xin chia *nó* đi!” ²⁷Thế thì nhà vua đáp lời và phán: “Hãy ban đứa nhỏ còn sống cho bà *nói*: tuyệt-nhiên chớ giết nó. Bà ta là mẹ của nó.” ²⁸Khi tất cả Y-so-ra-ên nghe về sự phán-xét mà nhà vua đã làm, thì họ kinh-sợ nhà vua; vì họ thấy rằng sự khôn-ngoan của Đức Chúa TRỜI đang ở trong người để thi-hành công-lý.

Các triều thần của Sa-lô-môn (4.1-4.20)

4¹Bây giờ Vua Sa-lô-môn là vua trên tất cả Y-so-ra-ên. ²Và đây là các triều thần của vua: A-xa-ria con trai của Xa-đốc là thầy tế-lễ; ³Ê-li-ô-rép và A-hi-gia, các con trai của Si-sa là các thư-ký; Giô-sa-phát con trai của A-hi-lút là quan ghi sổ-sách; ⁴Bê-na-gia con trai của Giê-hô-gia-đa coi quân-đội; Xa-đốc và A-bia-tha là các thầy tế-lễ; ⁵A-xa-ria con trai của Na-than coi các lãnh chúa; và Xa-bút con trai của Na-than, thầy tế-lễ, là bạn của vua; ⁶và A-hi-sa coi gia-hộ; và A-đô-ni-ram con trai của Áp-đa coi các người phải chịu lao-động cưỡng-bách.

⁷Sa-lô-môn có 12 lãnh chúa coi tất cả Y-so-ra-ên, họ là những người cung-cấp cho nhà vua và hoàng gia; mỗi người phải cung-cấp 1 tháng trong năm. ⁸Và đây là tên của họ: Ben-Hu-rơ coi xứ đồi núi Ép-ra-im; ⁹Ben-Đê-ke coi Ma-kát và Sa-a-bim và Bết-Sê-mét và Ê-lôn-Bết-Ha-nan; ¹⁰Ben-Hê-sét, coi A-ru-bốt (Sô-cô là của người và tất cả xứ Hê-phe); ¹¹Ben-A-bi-na-đáp, coi tất cả khu-vực cao của Đô-rơ (Ta-phát con gái của Sa-lô-môn là vợ của người); ¹²Ba-a-na con trai của A-hi-lút coi Ta-nác và Mê-ghi-đô và tất cả Bết-Sê-an ở cạnh Xát-than, dưới Gít-rê-ên, từ Bết-Sê-an đến A-bên-Mê-hô-la xa đến tận bên kia của Giốc-mê-am; ¹³Ben-Ghê-be coi Ra-môt-Ga-la-át (các thị-xã của Giai-rơ, là con trai của Ma-na-se, ở trong Ga-la-át là của người; vùng A-t-góp, ở trong Ba-san, 60 thành lớn có tường và then cửa bằng đồng *đều* là của người); ¹⁴A-hi-na-đáp con trai của Y-đô coi Ma-ha-na-im; ¹⁵A-hi-ma-ách coi Nép-ta-li (người cũng cưới Bách-mát con gái của Sa-lô-môn); ¹⁶Ba-a-na con trai của Hu-sai coi A-se và Bê-a-lốt; ¹⁷Giô-sa-phát con trai của Pha-ru-ác coi Y-sa-ca; ¹⁸Si-mê-i con trai của Ê-la coi Bên-gia-min; ¹⁹Ghê-be con trai của U-ri coi đất Ga-la-át, cái xứ *xưa* kia của Si-hôn, vua dân A-mô-rít, và của Ốc, vua Ba-san; và người là lãnh chúa độc-nhất coi xứ này.

²⁰Giu-đa và Y-so-ra-ên rất đông như cát trên bờ biển rất

¹nghĩa là: thi hành bốn phận

đồng người; họ ăn, uống, và vui-mừng.

Quyền-lực, giàu-có, và khôn-ngoa của Sa-lô-môn (5.1-5.8)

5¹⁰Bây giờ, Sa-lô-môn cai-trị trên tất cả các vương-quốc từ Sông *Cái*⁽²⁾ đến xứ của dân Phi-li-tin và đến biên-giới của Ê-díp-tô; *chúng* dâng triều-công và phục-dịch Sa-lô-môn *suốt* tất cả các ngày của đời ông. ²Và vật cung cho Sa-lô-môn trong một ngày là 30 *cot*⁽³⁾ bột mịn và 60 *cot* hạt xây thô, ³10 con bò mập, 20 con bò *thả* đồng cỏ, 100 con chiên, không kể những con nai đực, những con hoàng-dương, các con hươu đực, và vịt gà nuôi mập. ⁴Vì người có chủ-quyền trên mọi sự ở phía tây Sông *Cái*; và người có hòa-bình ở tất cả các phía xung-quanh người. ⁵Vì vậy Giu-đa và Y-sơ-ra-ên sống trong an-ninh, mỗi người dưới cây nho của mình và cây vả của mình⁽⁴⁾, từ Đan đến tận Bê-e-Sê-ba, tất cả các ngày của Sa-lô-môn. ⁶Và Sa-lô-môn có 40 ngàn chường cho những con ngựa chạy các cỗ xe của mình, và 12 ngàn kỵ-binh. ⁷Và các lãnh chúa đó cung-cấp cho Vua Sa-lô-môn và tất cả những người đến bàn *ăn* của Vua Sa-lô-môn, mỗi người theo tháng của mình; họ chẳng để cái gì thiếu hết. ⁸Họ cũng đem lúa mạch và rom tới nơi của nó cho các con ngựa và ngựa chạy nhanh, mỗi người theo trách-nhiệm của mình.

Danh-tiếng của Sa-lô-môn (5.9-5.14)

⁹Bây giờ *Đức* Chúa TRỜI đã ban cho Sa-lô-môn khôn-ngoa, sáng-suốt vĩ đại, và trí-tuệ sâu rộng, như cát trên bờ biển. ¹⁰Sự khôn-ngoa của Sa-lô-môn trởi hơn sự khôn-ngoa của tất cả những con trai phương đông và tất cả sự khôn-ngoa của Ê-díp-tô. ¹¹Vì người khôn-ngoa hơn tất cả các người đàn-ông, hơn Ê-than người Êch-ra-hít, Hê-man, Canh-côn, và Đạt-đa, các con trai của Ma-hôn; và tên của người người được *biết* trong tất cả các quốc-gia xung-quanh. ¹²Người cũng nói 3 ngàn câu châm-ngôn, và *số* các bài hát của người là 1 ngàn 5 *bài*. ¹³Và người nói về cây-cối, từ cây tuyết-tùng tại Li-ban thậm-chí cho đến cả chùm kinh-giới mọc trên vách tường; người cũng nói về thú-vật và con chim cùng các tác thứ bò leo và cá. ¹⁴Và người ta đến từ tất cả các dân-tộc để nghe sự khôn-ngoa của Sa-lô-môn, từ tất cả các vì vua của trái đất là những kẻ đã nghe về sự khôn-ngoa của người.

3 Sa-lô-môn xây cất đền-thờ (5.15-8.66)

Chuẩn-bị xây đền-thờ; sự liên-minh với vua Hi-ram (5.15-5.26)

¹⁵Bây giờ, Hi-ram vua Ty-rơ sai các tội-tớ của mình đến Sa-lô-môn, khi ông nghe rằng họ đã xúc dầu cho người làm vua thay cho cha người, vì Hi-ram đã luôn luôn là bạn của Đa-vít. ¹⁶Thế thì Sa-lô-môn nhắn lời tới Hi-ram, nói: ¹⁷“Nhà vua biết rằng Đa-vít cha tôi đã không thể xây một

cái đền cho danh GIA-VÊ *Đức* Chúa TRỜI của người, vì những cuộc chiến-tranh đã bao-vây người, cho đến khi *Đức* GIA-VÊ đã đặt chúng dưới lòng bàn chân của người. ¹⁸Nhưng bây giờ, GIA-VÊ *Đức* Chúa TRỜI của tôi đã ban cho tôi sự nghỉ-ngơi ở mọi phía; chẳng có cừu-dịch, cũng chẳng có biển cô xâu-xa. ¹⁹Và này, tôi định xây một cái đền cho danh GIA-VÊ *Đức* Chúa TRỜI của tôi, như *Đức* GIA-VÊ đã phán cùng Đa-vít cha của tôi rằng: ‘Con trai người, mà Ta sẽ đặt trên ngai của người *thế* chỗ người, nó sẽ xây cái nhà cho danh Ta.’ ²⁰Bây giờ bởi vậy, xin ra lệnh cho họ đốn cho tôi các cây tuyết-tùng từ Li-ban, các tội-tớ của tôi sẽ ở với các tội-tớ của ngài; và tôi sẽ trao ngài tiền-công cho các tội-tớ của ngài, theo mọi điều ngài nói, vì ngài biết rằng chẳng một người nào ở giữa chúng tôi biết đốn gỗ như dân Si-dôn thế nào.”

²¹Và xây ra khi Hi-ram nghe các lời của Sa-lô-môn, người rất vui mừng, và nói: “Ngày nay, đáng chúc-tụng thay *Đức* GIA-VÊ, Đấng đã ban cho Đa-vít một người con trai khôn-ngoa, *để* trị-vì trên dân vĩ-dại này!” ²²Vì vậy, Hi-ram nhắn lời đến Sa-lô-môn, nói: “Tôi đã nghe *sứ-điệp* mà ngài đã gửi cho tôi; tôi sẽ làm điều ngài ước-muốn về gỗ cây tuyết-tùng và gỗ cây tùng. ²³Các tội-tớ của tôi sẽ đem *chúng* từ Li-ban xuống biển; và tôi sẽ chất chúng thành bè *thả* bằng đường biển đến chỗ mà ngài chỉ cho tôi, và tôi sẽ sả chúng ra ở đó, và ngài sẽ mang *chúng* đi. Rồi ngài sẽ hoàn-tất lòng ao-ước của tôi bằng việc cấp lương-thực cho gia-hộ của tôi.” ²⁴Thế là Hi-ram giao cho Sa-lô-môn tất cả ước-muốn của người về gỗ cây tùng và cây tuyết-tùng. ²⁵Rồi Sa-lô-môn giao cho Hi-ram 20 ngàn *cot* lúa mì làm lương-thực cho gia-hộ của người, và 20 *cot* dầu rất trong; Sa-lô-môn giao cho Hi-ram như vậy năm này qua năm nọ. ²⁶*Đức* GIA-VÊ đã ban cho Sa-lô-môn sự khôn-ngoa y như Ngài đã phán với người; và có hòa-bình giữa Hi-ram và Sa-lô-môn, và hai người lập giao-ước với nhau.

Cưỡng-bách lao-công (5.27-5.32)

²⁷Bây giờ vua Sa-lô-môn áp đặt lao-động cưỡng-bách toàn thể Y-sơ-ra-ên; và các người lao-công cưỡng-bách đếm được là 30 ngàn người. ²⁸Và người sai họ đến Li-ban, mỗi tháng 10 ngàn theo ca; họ ở Li-ban 1 tháng và 2 tháng ở nhà. Và A-đô-ni-ram coi các người lao-công cưỡng-bách. ²⁹Bây giờ Sa-lô-môn có 70 ngàn người vận-tải và 80 ngàn người đẽo đá trong các núi, ³⁰ngoài ra Sa-lô-môn còn có 3 ngàn 300 đốc-công *quan lý* công trình và cai-quản các người đang làm công-việc đó. ³¹Đoạn nhà vua ra lệnh, và họ khai-thác các đá lớn, các đá quý, để đặt nền cho cái đền bằng đá được cắt đẽo. ³²Thế là thợ xây của Sa-lô-môn, thợ xây của Hi-ram, và các người Ghê-banh cắt đẽo chúng, chuẩn-bị gỗ, và đá để xây đền.

Sa-lô-môn bắt đầu xây đền-thờ (6.1-6.38)

6¹Bây giờ đã xây ra trong năm thứ bốn-trăm-tám-mươi sau khi các con trai Y-sơ-ra-ên đã ra khỏi đất Ê-díp-tô, vào năm thứ tư của triều đại Sa-lô-môn trên Y-sơ-ra-ên, vào tháng Xíp⁽⁶⁾ là tháng thứ hai, thì vua khởi-sự xây đền của *Đức* GIA-VÊ. ²Về phần cái đền mà vua Sa-lô-môn xây cho *Đức* GIA-VÊ, bề dài của nó là 60 cu-bít⁽⁷⁾, bề ngang 20 *cu-bít*, và bề cao 30 *cu-bít*. ³Và cái hiên công

¹Bản 1925 là Chương 4 câu 21

²tức là sông Ô-phơ-rát

³nguyên ngữ: (kor hay ô-me) 10 ê-pha chất khô, hay khoảng 100 ga-long chất lỏng

⁴nghĩa là: sống an-toàn, đầy đủ dư dật về vật chất, không ăn cắp ăn trộm của ai

⁵Bản 1925 là Chương 5 câu 1

⁶Xíp: Tháng thứ Hai trong năm, tương đương tháng Tư-Năm

⁷1 cu-bít bằng khoảng 46cm

1 Các Vua 6.4-7.9

vòm ở phía trước chính điện dài 20 cu-bít, tương-ứng với bề ngang của đền, và chiều sâu của nó dọc theo mặt tiền của đền là 10 cu-bít. ⁴Cũng cho cái đền, người làm các cửa sổ với các khung. ⁵Và dựa vào vách tường của đền, người xây các tầng lầu bao quanh các vách tường của đền cả chính điện của đền lẫn nơi thánh nằm bên trong; như vậy, người đã làm các phòng bên cạnh tất cả chung-quanh. ⁶Tầng thấp nhất rộng 5 cu-bít, tầng giữa rộng 6 cu-bít, còn tầng ba rộng 7 cu-bít; vì bên ngoài người làm các phần nhô ra trên vách tường của đền tất cả xung-quanh cốt để các cây đà không được đâm vào các vách tường của đền. ⁷Và trong khi đền đang được xây, thì nó được xây bằng đá đã được chuẩn-bị nơi mỏ đá, và người ta không nghe tiếng búa, hay riu, hay bất cứ một dụng-cụ bằng sắt nào trong đền trong khi nó đang được xây. ⁸Cửa vào cái phòng bên cạnh thấp nhất ở phía hữu của đền; và người ta đi lên bằng cầu thang xoắn đến tầng giữa, rồi từ tầng giữa đến tầng ba. ⁹Thế là người cất đền và hoàn-tất nó; rồi người lợp đền bằng các cây xà ngang và các tấm ván bằng gỗ cây tuyết-tùng. ¹⁰Người cũng xây các tầng dựa trên toàn-thể đền, mỗi tầng 5 cu-bít cao; và chúng được đóng chặt vào đền bằng những cây gỗ tuyết-tùng.

11 Bấy giờ lời của Đức GIA-VÊ đến cùng Sa-lô-môn, phán: ¹²“Về cái đền này mà ngươi đang xây, nếu ngươi sẽ bước đi trong các quy-chế của Ta và thi-hành các giới-luật của Ta, giữ tất cả các điều-răn của Ta bằng việc đi theo chúng, thì Ta sẽ hoàn-thành lời của Ta với ngươi mà Ta đã nói với Đa-vít, cha của ngươi. ¹³Và Ta sẽ ngự ở giữa vòng những con trai Y-so-ra-ên, và sẽ không bỏ rơi dân Y-so-ra-ên của Ta.”

14 Thế là, Sa-lô-môn xây cái đền đó và hoàn-tất nó. ¹⁵Đoạn, người đóng các vách của đền ở phía bên trong bằng các tấm ván gỗ tuyết-tùng; từ sàn cho đến trần người ốp các vách ở mặt trong bằng gỗ, và người phủ cái sàn của đền bằng các tấm ván cây tòng. ¹⁶Và người ngăn 20 cu-bít ở phía cuối của đền bằng các tấm ván tuyết-tùng từ sàn đến trần; người ngăn nó ở phía trong làm một nơi thánh bên trong, tức là làm nơi chí-thánh. ¹⁷Và đền, nghĩa là cái gian giữa ở đằng trước của nơi thánh bên trong, dài 40 cu-bít. ¹⁸Và có gỗ tuyết-tùng trên đền ở phía bên trong, được chạm thành hình các quả bầu quả bí và các bông nở; tất cả đều bằng gỗ tuyết-tùng, không thấy một hòn đá nào cả. ¹⁹Đoạn người chuẩn-bị một nơi thánh bên trong, ở bên trong đền, để đặt rương giao-ước của Đức GIA-VÊ ở đó. ²⁰Và nơi thánh bên trong, dài 20 cu-bít, ngang 20 cu-bít, và cao 20 cu-bít, người ốp nó bằng vàng ròng. Người cũng ốp bàn-thờ bằng cây tuyết-tùng. ²¹Thế là Sa-lô-môn ốp phía bên trong đền bằng vàng ròng. Và người giăng các dây xích bằng vàng ngang trước nơi thánh bên trong; và người mạ nó bằng vàng. ²²Và người ốp cả đền bằng vàng, cho đến khi toàn thể đền được hoàn-tất. Và toàn-thể bàn-thờ ở bên cạnh nơi thánh bên trong, người cũng mạ bằng vàng.

23 Cũng trong nơi thánh bên trong người làm 2 chê-rúp bằng gỗ cây ô-li-ve, mỗi chê-rúp cao 10 cu-bít. ²⁴Và cánh này của chê-rúp rộng 5 cu-bít và cánh kia của cùng một chê-rúp rộng 5 cu-bít; từ đầu cánh này đến đầu cánh kia là 10 cu-bít. ²⁵Và chê-rúp kia cũng 10 cu-bít; cả 2 chê-rúp đều có cùng một kích-thước và cùng một hình-dáng.

²⁶Chê-rúp này cao 10 cu-bít, chê-rúp kia cũng thế. ²⁷Và người để các chê-rúp ở giữa đền bên trong, các cánh của các chê-rúp đều sè ra, ngó hầu cánh của chê-rúp này đụng vách này, và cánh chê-rúp kia đụng vách kia. Thế là cánh của chúng đụng nhau tại chính giữa đền. ²⁸Người cũng mạ các chê-rúp bằng vàng.

29 Rồi người chạm tất cả các vách của đền ở chung quanh bằng hình chạm các chê-rúp, những cây chà-là, và các bông nở các nơi thánh bên trong và bên ngoài. ³⁰Và người phủ sàn đền bằng vàng, các nơi thánh bên trong và bên ngoài. ³¹Và cho lối vào nơi thánh bên trong, người làm các cửa bằng gỗ ô-li-ve, mi cửa và các cột cửa có năm mặt. ³²Thế là người làm 2 cái cửa bằng gỗ ô-li-ve, và người chạm trên chúng hình chạm những chê-rúp, những cây chà-là, và các bông nở, rồi mạ chúng bằng vàng; và người tráng vàng lên các chê-rúp và lên những cây chà-là. ³³Cũng như thế người làm cho lối vào của gian giữa những cây cột có bốn mặt bằng gỗ cây ô-li-ve ³⁴và hai cột cửa bằng gỗ cây tùng; hai cánh cửa cửa này quay trên các trục đứng, và hai cánh cửa cửa kia cũng quay trên các trục đứng. ³⁵Và người chạm các chê-rúp, các cây chà-là và các bông nở trên nó; rồi người mạ chúng bằng vàng trắng đều trên vật chạm. ³⁶Và người xây cái sân trong với ba hàng đá đẽo và một hàng các cây xà ngang bằng gỗ tuyết-tùng.

37 Vào năm thứ tư nền của đền của Đức GIA-VÊ được đặt xong, trong tháng Xíp. ³⁸Và vào năm thứ mười-một, vào tháng Bu-lơ⁽¹⁾, là tháng thứ tám, thì đền được hoàn-tất trọn tất cả các phần của nó và theo tất cả đề-án của nó. Thế là người tốn 7 năm để xây nó.

Sa-lô-môn xây cung-điện cho mình (7.1-7.12)

7 ¹Bấy giờ Sa-lô-môn cất cung-điện cho mình trong 13 năm, và vua xây xong tất cả cung-điện của mình. ²Và người xây cung-điện ở rừng Li-ban; bề dài của nó là 100 cu-bít, bề ngang của nó là 50 cu-bít, và bề cao của nó là 30 cu-bít, trên bốn hàng cột gỗ tuyết-tùng, có các xà ngang bằng gỗ tuyết-tùng trên những cột đó. ³Và trần các phòng bên cạnh, ở trên 45 cột, 15 cột mỗi hàng, được đóng bằng ván gỗ tuyết-tùng. ⁴Và có các khung cửa-sổ trong ba hàng, cửa-sổ đối diện với cửa-sổ trong ba dãy. ⁵Và tất cả các khung cửa và các trụ cửa đều có khung hình vuông, và cửa-sổ này đối diện cửa-sổ kia theo ba dãy. ⁶Rồi người xây cái đại-sảnh có các trụ, bề dài của nó 50 cu-bít, bề rộng của nó là 30 cu-bít, và một cái hiên công vòm ở phía trước chúng; các trụ và ngưỡng cửa ở phía trước chúng. ⁷Và người cũng xây sảnh đường đặt ngai, nơi người sẽ phán-xét, sảnh đường phán-xét; và nó được đóng bằng ván gỗ tuyết-tùng từ nền đến trần. ⁸Và cung của người nơi người sẽ sống, cái sân khác từ sảnh đường đi vào phía trong, cũng tinh xảo như vậy. Người cũng xây một cung như sảnh đường này cho con gái của Pha-ra-ôn, mà Sa-lô-môn đã cưới.

9 Tất cả kiến trúc này đều bằng đá quý, bằng đá được cắt theo kích thước, được cưa bằng cưa, bên trong và bên ngoài; ngay cả từ nền đến đỉnh tường, và ở bên ngoài đến cái sân lớn cũng vậy.

¹Bu-lơ: tháng thứ Tám trong năm, tương đương tháng Mười Một-Mười Hai

1 Các Vua 7.10-7.51

10Và nền thì bằng đá quý, *cả* các tảng đá lớn, các hòn đá 10 cu-bít và các hòn đá 8 cu-bít. 11Và ở phía trên *cái nền* là các đá quý, đá cắt theo kích thước, và gỗ tuyết-tùng. 12Thế là cái sân lớn bao xung-quanh có 3 hàng đá cắt và 1 hàng các cây xà ngang gỗ tuyết-tùng, y như cái sân trong của đền Đúc GIA-VÊ, và cái hiên công vòm của đền.

Việc làm của Hi-ram trong đền-thờ (7.13-7.51)

13Bấy giờ vua Sa-lô-môn sai đưa Hi-ram đến từ Ty-rơ. 14Ông là con trai của một bà goá từ chi-tộc Nép-ta-li, và cha của ông là một người ở Ty-rơ, một thợ đồng; và ông đầy khôn-ngោan, hiểu-biết, kỹ-năng để làm bất cứ công-việc gì bằng đồng. Vì vậy ông đến cùng vua Sa-lô-môn và làm tất cả mọi công-việc của mình.

15Ông đúc 2 trụ bằng đồng; một trụ cao 18 cu-bít, và một sợi dây dài 12 cu-bít đo chu-vi của cả hai *trụ*. 16Ông cũng đúc 2 chóp trụ bằng đồng để đặt trên các đỉnh trụ; bề cao của chóp trụ này là 5 cu-bít và bề cao của chóp trụ kia *cũng* là 5 cu-bít. 17Cả các lưới có ô và các vành bên bằng các dây chuyền nhỏ cho 2 chóp trụ, *đặt* trên đỉnh của 2 trụ; 7 lưới cho đầu trụ này và 7 cho đầu trụ kia. 18Ông làm các trụ như thế, và 2 hàng *ván* xung-quanh trên mạng-lưới bọc phủ các đầu trụ ở trên đầu chót có các trái lựu; và ông cũng làm như thế cho đầu trụ kia. 19Và các chóp trụ ở trên đầu các trụ nơi hiên công vòm đều có trang-trí hoa huệ, 4 cu-bít. 20Và các chóp trụ cũng ở trên 2 trụ, tức là ở phía trên và sát với cái nhô lên tròn ở gần cái mạng-lưới; và các trái lựu *đếm được* 200 thành 2 hàng vòng quanh cả 2 đầu trụ. 21Như vậy, ông dựng lên những trụ nơi hiên vòm công của gian giữa; rồi ông dựng trụ bên hữu lên và đặt tên cho nó là Gia-kin⁽¹⁾, rồi ông dựng trụ bên tả lên và đặt tên cho nó là Bô-ô⁽²⁾. 22Và ở trên đầu các trụ có trang-trí hoa huệ. Thế là việc làm các trụ hoàn-tất.

23Bấy giờ ông đúc một “cái bệ”⁽³⁾ 10 cu-bít từ mép này đến mép kia, theo hình tròn, chiều cao của nó là 5 cu-bít, và chu-vi là 30 cu-bít. 24Và dưới mép của nó, có các trái bầu chạy quanh nó 10 *cái* một cu-bít, hoàn-toàn bao quanh cái bệ; các trái bầu được *xếp* thành 2 hàng, đúc với phần còn lại. 25Cái bệ đứng trên 12 con bò, 3 *con* hướng mặt về phía bắc, 3 *con* hướng mặt về phía tây, 3 *con* hướng mặt về phía nam, và 3 *con* hướng mặt về phía đông; và cái bệ được *đặt trên lưng* chúng, và móng của chúng *quay vào nhau* phía trong. 26Và nó dày một gang tay, và mép của nó được làm giống như mép của cái tách, *như* một bông-huệ nở; nó chứa được 2 ngàn bát⁽⁴⁾.

27Đoạn ông làm 10 viên táng bằng đồng; chiều dài mỗi viên táng là 4 cu-bít, chiều rộng của nó là 4 cu-bít, và chiều cao của nó là 3 cu-bít. 28Và đây là thiết-kế của viên táng: chúng có các đường viền, tức là các đường viền giữa các khung, 29và trên các đường viền ở giữa các khung đó có các con sư-tử, các con bò và các chê-rúp; trên các khung đó có một cái đôn ở trên, và phía dưới các con sư-tử và con bò là các vành hoa treo. 30Bấy giờ mỗi viên táng có 4 bánh xe bằng đồng với các trục bằng đồng, và 4 chân của nó có các đế chống; ở bên dưới cái chậu là các đế

chống được đúc với các vành hoa ở mỗi bên. 31Và cái miệng của nó ở bên trong đỉnh đầu ở trên đầu *sâu* 1 cu-bít, và cái miệng của nó tròn như thiết-kế của cái đôn, *rộng* 1 cu-bít rưỡi; và cũng trên cái miệng của nó có các hình chạm trổ, các đường viền chúng thì vuông, chớ không phải tròn. 32Còn 4 bánh xe thì ở phía dưới các đường viền, và các trục bánh xe *thì ở* trên viên táng. Bề cao bánh xe là 1 cu-bít rưỡi. 33Kỹ xảo làm các bánh xe giống như kỹ xảo làm bánh xe ngựa. Các trục của chúng, các vành chúng, những cây cãm của chúng, và các đùm của chúng đều được đúc hết. 34Bấy giờ, có 4 cái đế chống ở 4 góc của mỗi viên táng; các đế chống của nó là một phần của chính viên táng. 35Và ở trên đỉnh đầu của viên táng có một hình tròn cao nửa cu-bít, và ở trên đỉnh viên táng, các đường vòng của nó và các đường viền của nó là một phần của viên táng. 36Và ông chạm trên các băng có các đường vòng của nó và trên các đường viền của nó, những chê-rúp, các sư-tử, và những cây chà-là theo chỗ trống của mỗi thứ, với các vành hoa xung-quanh. 37Ông làm 10 viên táng giống cái này: hết thảy chúng đều đúc một kiểu, một cỡ, và một dáng như nhau. 38Và ông cũng làm 10 cái chậu bằng đồng, một chậu chứa 40 bát; mỗi chậu là 4 cu-bít, và trên mỗi một của 10 viên táng là một cái chậu. 39Rồi ông đặt các viên táng: 5 cái ở bên hữu đền và 5 cái ở bên tả đền; và ông đặt cái bệ ở bên hữu đền về phía đông hướng về phương nam.

40Bấy giờ Hi-ram làm những cái chậu, những cái xêng, và những cái bát. Thế là Hi-ram làm xong tất cả công việc mà ông đã làm cho vua Sa-lô-môn *trong* đền của Đúc GIA-VÊ: 41hai cái trụ và 2 cái bát của chóp trụ trên đỉnh 2 trụ ấy, và 2 cái lưới bao 2 cái bát của đầu trụ tròn trên đỉnh trụ; 42400 cái lựu cho 2 cái lưới, 2 hàng những trái lựu cho mỗi cái lưới để bao 2 cái bát của đầu trụ trên đỉnh trụ; 4310 viên táng với 10 cái chậu trên các viên táng ấy; 44và một cái bệ cùng 12 con bò đực *đặt* dưới cái bệ; 45các chảo, các xêng, và các bát; tức là tất cả khí cụ mà Hi-ram làm cho vua Sa-lô-môn *trong* đền của Đúc GIA-VÊ đều bằng đồng đánh bóng. 46Trong đồng bằng sông Giô-đanh, nhà vua đúc chúng ở nơi vùng đất sét giữa Su-cốt và Xát-than. 47Và Sa-lô-môn *không cần* tất cả các khí cụ, vì chúng quá nhiều; sức nặng của đồng không thể được xác-minh.

48Và Sa-lô-môn lại làm mọi bàn-ghế ở *trong* đền Đúc GIA-VÊ: bàn-thờ bằng vàng và cái bàn có bánh Trung-hiến *cũng* bằng vàng; 49các chân đèn, 5 *cái* ở bên hữu và 5 *cái* ở bên tả, ở phía trước nơi thánh ở bên trong, bằng vàng ròng; những hoa, các đèn và những cái kẹp, bằng vàng; 50những cái tách, những cây cái kéo cắt tim đèn, bát, muỗng, và chảo đựng tro bằng vàng ròng; các chốt cửa dùng cho những cái cửa của cái đền ở bên trong, là nơi chí-thánh, và *dùng* cả cho những cái cửa của đền, *nghĩa* là, của cái gian giữa đền, đều bằng vàng.

51Như vậy mọi việc mà vua Sa-lô-môn làm *trong* đền Đúc GIA-VÊ đều được hoàn-tất. Và Sa-lô-môn đem vào các đồ vật mà cha của mình là Đa-vít đã hiến-dâng, bạc, vàng, và các khí cụ, và người để chúng trong các kho-tàng của đền Đúc GIA-VÊ.

¹Gia-kin nghĩa là: người phải vững-lập

²Bô-ô nghĩa là: trong nó là sức-lực

³tức là: bệ chứa chất lỏng rất lớn (xem câu 26)

⁴một bát bằng khoảng 22-23 lít

Rương giao ước được đem vào trong đền-thờ (8.1-8.11)

8¹Đoạn Sa-lô-môn tập-hợp các trưởng-lão Y-sơ-ra-ên và tất cả các tộc-trưởng các chi-tộc, các vị lãnh-đạo gia-hộ của tổ-phụ của những con trai Y-sơ-ra-ên, đến cùng vua Sa-lô-môn tại Giê-ru-sa-lem, dâng đem hương giao-ước của Đức GIA-VÊ lên từ thành Đa-vít, tức là Si-ôn. ²Và tất cả các người Y-sơ-ra-ên họ nhóm lại đến cùng vua Sa-lô-môn tại buổi lễ, trong tháng Ê-tha-ninh, là tháng thứ bảy⁽¹⁾. ³Lúc đó, tất cả các trưởng-lão Y-sơ-ra-ên đến, và các thầy tế-lễ mang cái hương lên. ⁴Và họ đem hương của Đức GIA-VÊ lên, cái lều hội-kiến, và tất cả những khí cụ thánh, ở trong cái lều; các thầy tế-lễ và những người Lê-vi đem chúng lên. ⁵Và vua Sa-lô-môn và tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên, là những người được tập-hợp cùng vua, đứng với vua trước cái hương, hiến-tế rất nhiều chiên và bò đến nỗi họ không thể tính hay đếm được. ⁶Rồi các thầy tế-lễ đem hương giao-ước của Đức GIA-VÊ đến chỗ của nó, vào ở trong nơi thánh ở bên trong của đền, tức là đến nơi chí-thánh, dưới cánh của những chê-rúp. ⁷Vì các chê-rúp sẽ cánh của chúng ra trên chỗ cái hương, những chê-rúp làm vật che phủ cái hương và các đòn khiêng của nó từ bên trên. ⁸Nhưng các đòn khiêng dài đến nỗi các đầu của các đòn có thể được nhìn thấy từ nơi chí-thánh ở phía trước nơi thánh bên trong, nhưng chúng không có thể thấy được ở bên ngoài; chúng ở chỗ đó cho đến ngày nay. ⁹Chẳng có cái gì trong hương ngoài trừ hai băng đá mà Môi-se đã đặt ở đó tại Hô-rép, nơi Đức GIA-VÊ lập giao-ước với các con trai Y-sơ-ra-ên, khi họ ra khỏi Ê-díp-tô. ¹⁰Rồi xảy ra khi các thầy tế-lễ đi tới từ nơi thánh, thì có mây chiếm đầy đền Đức GIA-VÊ, ¹¹đến nỗi các thầy tế-lễ không có thể đứng để hầu-việc vì mây này, vì vinh-quang của Đức GIA-VÊ chiếm đầy đền của Đức GIA-VÊ.

Sa-lô-môn huấn-thị dân chúng (8.12-8.21)

12Rồi Sa-lô-môn nói:

“Đức GIA-VÊ đã phán Ngài ngự trong đám mây dày.

¹³“Hỡi con đã xây cho Chúa một đền thờ nguy nga,
Một nơi để Chúa ngự mãi mãi.”

14Đoạn nhà vua xoay quanh mặt mình và chúc phước tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên, trong khi tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên đang đứng. ¹⁵Và người nói: “Đấng chúc-tụng thay Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, Đấng đã phán với miệng của Ngài cùng Đa-vít cha của ta và đã làm ứng-nghịem lời ấy bởi tay Ngài, rằng: ¹⁶‘Từ ngày Ta đã đem dân Y-sơ-ra-ên của Ta đến từ Ê-díp-tô, Ta đã chẳng chọn một thành nào ra từ tất cả những chi-tộc Y-sơ-ra-ên để xây tại đó một cái đền để danh Ta có thể ở đó, nhưng Ta đã chọn Đa-vít để coi dân Y-sơ-ra-ên của Ta.’ ¹⁷Bây giờ, trong tâm cha Đa-vít của ta đã có ý xây một đền cho danh Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI Y-sơ-ra-ên. ¹⁸Nhưng Đức GIA-VÊ đã phán cùng Đa-vít cha của ta: ‘Bởi vì trong tâm ngươi đã có ý xây một đền cho danh Ta, ngươi đã giới vì nó trong tâm của ngươi. ¹⁹Tuy nhiên, ngươi sẽ không được xây đền ấy, nhưng con trai của ngươi, là kẻ sẽ ra ngoài từ hông của ngươi, nó sẽ xây đền ấy cho danh Ta.’ ²⁰Bây giờ Đức GIA-VÊ đã làm ứng-nghịem lời của Ngài mà Ngài đã phán; vì ta đã chỗi dậy thay cho Đa-vít cha ta và ngồi trên ngôi Y-sơ-ra-ên, như Đức GIA-VÊ đã

phán, và đã xây xong đền này cho danh Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên. ²¹Và ở đó ta đã để một chỗ cho cái hương, trong đó có giao-ước của Đức GIA-VÊ, mà Ngài đã lập với tổ-phụ chúng ta khi Ngài đem họ ra khỏi đất Ê-díp-tô.”

Lời cầu-nguyện của Sa-lô-môn cho sự dâng-hiến đền-thờ (8.22-8.53)

22Đoạn Sa-lô-môn đứng trước bàn-thờ Đức GIA-VÊ trong sự hiện-diện tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên và dang rộng hai tay của mình hướng lên trời. ²³Và người nói: “Đức GIA-VÊ ôi, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên! Chẳng có một Đức Chúa TRỜI⁽²⁾ nào giống như Chúa trong trời cao hoặc dưới đất thấp, Đấng giữ giao-ước và tỏ lòng ân-cần yêu-thương đối với các tội-tố của Chúa, bước đi trước mặt Chúa với tất cả tâm-lòng mình, ²⁴là Đấng đã giữ lời với kẻ tội-tố của Chúa, cha của con Đa-vít, là lời mà Chúa đã phán với ông; quả thật, Chúa đã phán bằng miệng của Chúa và đã làm ứng-nghịem nó với bàn tay Chúa như ngày này. ²⁵Bởi vậy bây giờ, Đức GIA-VÊ ôi, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, xin giữ với tôi-tố Đa-vít của Chúa là cha của con lời mà Chúa đã phán với ông, rằng: ‘Ngươi sẽ chẳng thiếu một người nam nào để ngồi trên ngôi Y-sơ-ra-ên, duy chỉ các con trai ngươi để ý đến đường-lối của chúng để bước đi trước mặt Ta như ngươi đã bước đi.’ ²⁶Bởi vậy bây giờ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên ôi, xin cho lời của Chúa, con cầu-xin Chúa, được khẳng-định mà Chúa đã phán với tôi-tố Chúa là cha Đa-vít của con.

27“Nhưng Đức Chúa TRỜI quả thật sẽ ngự trên trái đất sao? Kia, trời và bầu trời có các tầng trời còn không có thể chứa Chúa được thay, kể gì đền này mà con vừa xây xong! ²⁸Tuy vậy, xin đoái đến lời cầu-nguyện của kẻ tội-tố này của Chúa và sự nài-xin của nó, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của con ôi, để lắng-nghe tiếng kêu-cầu và lời cầu-nguyện mà kẻ tội-tố này của Chúa đang cầu-nguyện trước mặt Chúa ngày hôm nay; ²⁹rằng các mắt của Chúa mở ra⁽³⁾ hướng về đền này cả đêm lẫn ngày, hướng về nơi mà Chúa đã phán: ‘Danh Ta sẽ ở đó,’ để lắng-nghe lời cầu-nguyện mà tôi-tố của Chúa sẽ cầu-nguyện hướng về chỗ này. ³⁰Và xin lắng nghe sự nài-xin của tôi-tố của Chúa và của dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, khi họ cầu-nguyện hướng về chỗ này; xin Chúa nghe trong trời, nơi ngự của Chúa; xin nghe và xin tha-thứ.

31“Nếu một người phạm tội chống người láng-giềng của hắn và bị bắt phải thề, và hắn đến thề trước bàn-thờ của Chúa trong đền này, ³²xin Chúa trong trời nghe và hành-động, phán-xét các tội-tố của Chúa, lên án kẻ ác bằng cách đem đường-lối của hắn đổ lại trên chính đầu của hắn mà xưng công-chính cho kẻ công-chính bằng cách ban cho hắn tùy theo sự công-chính của hắn.

33“Khi dân Y-sơ-ra-ên của Chúa bị đánh hạ trước một kẻ thù, bởi vì họ đã phạm tội chống Chúa, nếu họ trở lại cùng Chúa và xưng-nhận danh của Chúa và cầu-nguyện cùng nài-xin Chúa trong đền này, ³⁴xin Chúa trong trời hãy nghe, và tha-thứ tội của dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, và xin đem họ trở về đất mà Chúa đã ban cho tổ-phụ họ.

¹tương đương tháng Mười-Mười Một

²hay: thần nào

³hay: đoái-xem

35“Khi các tầng trời bị đóng chặt và không có mưa, vì họ đã phạm tội chống Chúa, rồi họ cầu-nguyện hướng về chỗ này mà thừa-nhận danh của Chúa và xây bỏ tội-lỗi của họ khi Chúa làm họ đau-khổ, 36xin Chúa trong trời hãy nghe mà tha-thứ tội của các tội-tớ Chúa và tội của dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, thật ra, xin dạy họ đường-lối tốt-lành mà họ phải bước đi. Và xin giáng mưa trên đất của Chúa, đất mà Chúa đã ban cho dân của Chúa làm của thừa-kế.

37“Nếu có nạn đói trong xứ, nếu có bệnh dịch, nếu có bệnh làm tàn rụi cây cối hoặc bệnh mốc, cào-cào hoặc châu-chấu, nếu kẻ thù của họ vây-hãm họ trong đất có các thành của họ, hay có bất cứ một tai ương gì, hay có bất cứ một tật-bệnh gì, 38nếu có bất cứ một lời cầu-nguyện hay nài-xin gì được làm bởi bất cứ một người nào hay bởi tất cả dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, mỗi người biết nỗi sầu-não của chính tâm-lòng của mình, và dang rộng các tay của mình ra hướng về đền này; 39thì xin Chúa nghe trong trời nơi ngự của Chúa, và xin tha-thứ, hành-động, và báo-ứng cho mỗi người tùy theo tất cả các đường-lối của hân, mà tâm của hân Chúa biết, vì chỉ một mình Chúa biết tâm của tất cả những con trai loài người, 40để họ có thể kinh-sợ Chúa suốt các ngày họ sống trong đất Chúa đã ban cho tổ-phụ chúng con.

41“Cũng về người nước ngoài là người không thuộc về dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, khi hân đến từ một xứ xa vì cơ danh của Chúa 42(vì họ sẽ nghe về danh vĩ-đại của Chúa và về bàn tay phi-thường của Chúa, và về cánh tay giơ thẳng ra của Chúa); khi hân đến và cầu-nguyện hướng về đền này, 43thì xin Chúa nghe trong trời nơi ngự của Chúa, và xin làm tùy theo mọi điều mà người nước ngoài đó cầu-khẩn Chúa, cốt để tất cả các dân-tộc của trái đất có thể biết danh của Chúa, để kinh-sợ Chúa, như dân Y-sơ-ra-ên này của Chúa, và để họ có thể biết rằng đền này mà con đã xây được gọi bằng danh của Chúa.

44“Khi dân của Chúa đi ra để tranh-chiến chống lại kẻ thù của mình, bởi bất cứ đường nào Chúa sẽ sai họ đi, và họ cầu-nguyện cùng Đức GIA-VÊ hướng về thành mà Chúa đã chọn và đền mà con đã xây cho danh của Chúa, 45thì xin nghe trong trời lời cầu-nguyện của họ và sự nài-xin của họ, và xin duy-trì cái đúng của họ.

46“Khi họ phạm-tội chống Chúa (vì không có một người nào lại chẳng phạm-tội), rồi Chúa giận họ mà phó họ cho một kẻ thù, ngộ hầu những kẻ bắt họ bắt giữ họ đến đất của kẻ thù, hoặc xa hoặc gần; 47nếu họ suy-tư trong xứ mà họ đã bị giam-cầm, rồi hối-cải và nài-xin cùng Chúa trong xứ của những kẻ đã giam-cầm họ, rằng: ‘Chúng con đã phạm-tội và đã làm điều độc-ác, chúng con đã hành-động một cách gian-ác’; 48nếu họ trở lại cùng Chúa với tất cả tâm họ và với tất cả hồn họ trong xứ của những kẻ thù họ, những kẻ đã giam-cầm họ, và cầu-nguyện cùng Chúa hướng về xứ của họ, xứ mà Chúa đã ban cho tổ-phụ họ, thành mà Chúa đã chọn, và đền mà con đã xây cho danh của Chúa; 49thì xin nghe lời cầu-nguyện của họ và sự nài-xin của họ trong trời nơi ngự của Chúa, và xin duy-trì mục-tiêu của họ, 50và xin tha-thứ cho dân của Chúa, là dân đã phạm-tội chống Chúa, và xin tha-thứ tất cả những vi-phạm của họ mà họ đã vi-phạm chống Chúa, và xin khiến họ thành đối-tượng của lòng thương-xót trước những kẻ đã giam-cầm họ, để chúng có lòng thương-xót

họ 51(vì họ là dân của Chúa và là tài sản riêng của Chúa mà Chúa đã đem ra từ Ê-díp-tô, từ giữa cái lò sắt), 52để các con mắt của Chúa được mở ra xem sự nài-xin của tội-tớ này của Chúa và sự nài-xin của dân Y-sơ-ra-ên của Chúa, để lắng nghe họ bất cứ khi nào họ kêu-cầu cùng Chúa. 53Vì Chúa đã tách-biệt họ khỏi tất cả các dân-tộc của trái đất làm tài sản riêng của Chúa, như Chúa đã phán qua Môi-se tội-tớ của Chúa, khi Chúa đã đem tổ-phụ chúng con lên từ Ê-díp-tô, ôi Chúa GIA-VÊ.”

Lời chúc-phước của Sa-lô-môn (8.54-8.61)

54Và xây ra khi Sa-lô-môn đã cầu-nguyện xong toàn-thể lời cầu-nguyện và nài-xin này cùng Đức GIA-VÊ, người đứng dậy từ phía trước bàn-thờ Đức GIA-VÊ, từ việc quì trên hai đầu gối của mình với các lòng bàn tay của mình dang rộng ra hướng về trời. 55Và người đứng chúc phước tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên với tiếng lớn, rằng: 56“Đáng chúc-tụng thay Đức GIA-VÊ, Đấng đã ban sự ngưng-ngự cho dân Y-sơ-ra-ên của Ngài, theo mọi điều Ngài đã phán; chẳng có một lời nào đã không thành-tựu trong mọi lời tốt-lành của Ngài mà Ngài đã phán qua Môi-se tội-tớ của Ngài. 57Nguyện GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của chúng ta ở cùng chúng ta, như Ngài đã ở cùng tổ-phụ của chúng ta; xin Ngài không lia chúng ta, không bỏ rơi chúng ta, 58để Ngài được nghiêng tâm-lòng của chúng ta hướng về Ngài, để chúng ta bước đi trong tất cả các đường-lối của Ngài, để giữ các điều-răn của Ngài, các quy-chế của Ngài, và các giới-luật của Ngài, mà Ngài đã truyền cho tổ-phụ của chúng ta. 59Và nguyện xin các lời này của ta, mà ta đã nài-xin trước mặt Đức GIA-VÊ, được gần GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của chúng ta ngày và đêm, để Ngài duy-trì mục-tiêu của tội-tớ của Ngài và mục-tiêu của dân Y-sơ-ra-ên của Ngài, như mỗi ngày đòi hỏi, 60ngỡ hầu tất cả các dân-tộc của trái đất có thể biết rằng Đức GIA-VÊ là Đức Chúa TRỜI; chẳng có một ai khác. 61Vì thế, hãy để cho tâm các ngươi được trọn vẹn hiến dâng cho GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của chúng ta, để bước đi trong các quy-chế của Ngài và để giữ các điều-răn của Ngài, như vào ngày này.”

Các tế-vật trong lễ hiến-dâng (8.62-8.66)

62Bấy giờ, nhà vua và toàn thể Y-sơ-ra-ên ở với người dâng tế-vật trước mặt Đức GIA-VÊ. 63Và Sa-lô-môn dâng tế-vật làm của-lễ bình-an, mà người dâng lên cho Đức GIA-VÊ, 22 ngàn con bò và 120 ngàn con chiên. Thế là nhà vua và tất cả những con trai Y-sơ-ra-ên đã hiến-dâng đền Đức GIA-VÊ. 64Vào cùng ngày, nhà vua biệt ra thánh chính giữa của cái sân ở phía trước đền Đức GIA-VÊ, vì ở đó nhà vua dâng của-lễ thiêu và của-lễ thóc lúa cùng mỡ của các của-lễ bình-an; vì bàn-thờ bằng đồng ở trước mặt Đức GIA-VÊ quá nhỏ không chứa hết của-lễ thiêu và của-lễ thóc lúa cùng mỡ của những của-lễ bình-an. 65Thế là Sa-lô-môn tổ-chức lễ này vào lúc đó, với toàn thể Y-sơ-ra-ên ở với vua, một hội-chúng đông-đảo từ lối vào Ha-mát đến khe Ê-díp-tô, trước mặt GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI chúng ta, trong 7 ngày, và thêm 7 ngày nữa, tức là 14 ngày. 66Vào ngày thứ tám, người cho dân về và họ chúc-phước nhà vua. Đoạn họ đi về các lều của họ mừng-rỡ và vui-vẻ trong tâm vì tất cả điều tốt-lành mà Đức GIA-VÊ đã làm cho Đa-vít tội-tớ của Ngài và làm cho Y-sơ-ra-ên dân của Ngài.

4. Sự vĩ-dại và sự suy-vi của Sa-lô-môn (9.1-11.43)

Lời hứa và cảnh-cáo của Đức Chúa TRỜI (9.1-9.9)

9¹Bây giờ xảy ra khi Sa-lô-môn đã hoàn-tất việc xây đền của Đức GIA-VÊ và hoàng cung và mọi ước muốn mà Sa-lô-môn đã hài lòng làm, ²thì Đức GIA-VÊ hiện đến cùng Sa-lô-môn lần thứ nhì, như Ngài đã hiện đến cùng người tại Ga-ba-ôn. ³Và Đức GIA-VÊ phán cùng người: “Ta đã nghe lời cầu-nguyện của ngươi và sự nài-xin của ngươi, mà ngươi đã làm trước mặt Ta; Ta đã biệt ra thánh đền này mà ngươi đã xây xong bằng việc đổ danh Ta ở đó mãi mãi, và các mắt Ta và tâm Ta sẽ ở đó vĩnh-viễn. ⁴Còn ngươi, nếu ngươi sẽ bước đi trước mặt Ta như Đa-vít cha của ngươi đã bước đi, trong sự chính-trực của tâm và sự ngay-thắng, làm theo mọi điều Ta đã truyền cho ngươi, sẽ giữ các luật-lệ Ta và các mạng-lệnh của Ta, ⁵thì Ta sẽ thiết-lập ngôi của vương-quốc ngươi trên Y-sơ-ra-ên mãi mãi, y như Ta đã phán với Đa-vít cha của ngươi, rằng: ‘Ngươi sẽ không thiếu một người nam nào trên ngôi Y-sơ-ra-ên.’ ⁶Nhưng nếu các ngươi hay những con trai của các ngươi thật sự sẽ ngoảnh mặt đi không theo Ta, không giữ các điều-răn của Ta và các luật-lệ của Ta mà Ta đã đặt trước mặt các ngươi và sẽ đi phục-vụ các thần khác và thờ-lạy chúng, ⁷thì Ta sẽ diệt Y-sơ-ra-ên khỏi đất mà Ta đã ban cho chúng, và đền này mà Ta đã biệt ra thánh vì danh Ta, Ta sẽ trừ-bỏ khỏi mặt Ta. Thế là, Y-sơ-ra-ên sẽ trở nên một câu châm-ngôn và một câu tục-ngữ ở giữa tất cả các dân-tộc. ⁸Và đền này sẽ trở thành một đồng đồ-nát; mọi người đi ngang qua sẽ lấy làm kinh-ngạc, huýt sáo chê-bại, và nói: ‘Cớ sao Đức GIA-VÊ đã gây ra xú này như vậy và gây ra cho đền này như vậy?’ ⁹Và họ sẽ nói: ‘Bởi vì chúng đã bỏ rơi GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của chúng, Đấng đã đem tồ-phụ chúng ra khỏi xứ Ê-díp-tô, và đã nhận các thần khác, thờ-lạy chúng, và phục-vụ chúng; vì thế, Đức GIA-VÊ đã giáng mọi bất-hạnh này trên chúng.’”

Các thành cho Hi-ram (9.10-9.14)

10Và xảy ra vào cuối 20 năm trong đó Sa-lô-môn đã xây xong 2 công trình, đền Đức GIA-VÊ và hoàng cung ¹¹(Hi-ram, vua của Ty-rơ, đã cung-cấp cho Sa-lô-môn gỗ tòng và gỗ tuyết-tùng và vàng theo mọi ước-muốn của vua), thì vua Sa-lô-môn cho Hi-ram 20 thành trong đất Ga-li-lê. ¹²Thế là Hi-ram đi ra từ Ty-rơ để xem các thành Sa-lô-môn đã cho mình, chúng không đúng trước mắt người. ¹³Và người nói: “Những thành mà anh đã cho tôi là gì vậy, hỡi anh của tôi?” Vì vậy, chúng được gọi là đất của Ca-bun⁽¹⁾ cho đến ngày nay. ¹⁴Và Hi-ram gửi cho nhà vua 120 ta-lăng vàng.

Những thành-tự khác của Sa-lô-môn (9.15-9.28)

15Bây giờ, đây là sự trần thuật về lao-động cưỡng-bách mà Vua Sa-lô-môn đã áp đặt để xây đền Đức GIA-VÊ, cung-điện riêng của mình, công trình Mi-lô⁽²⁾, vách tường Giê-ru-sa-lem, Hát-so, Mê-giê-đô, và Ghê-xe. ¹⁶Vì Pha-ra-ôn, vua Ê-díp-tô, đã đi lên chiếm lấy Ghê-xe, rồi dùng lửa đốt nó, và giết dân Ca-na-an sống trong thành ấy, và đã ban nó làm của vu-qui cho con của mình, là vợ của Sa-

lô-môn. ¹⁷Vì vậy Sa-lô-môn tái-thiết Ghê-xe, Hạ Bết-hô-rôn, ¹⁸và Ba-lát, và Ta-ma trong vùng hoang-vu, trong xứ Giu-đa, ¹⁹và tất cả những thành có kho trữ mà Sa-lô-môn đã có, tức là các thành để chứa các cỗ xe và các thành cho các kỵ-binh, và tất cả mọi thứ mà Sa-lô-môn thích xây tại Giê-ru-sa-lem, tại Li-ban, và khắp xứ dưới sự cai-trị của người. ²⁰Còn tất cả các kẻ sống sót thuộc dân A-mô-rít, dân Hê-tít, dân Phê-rê-sít, dân Hê-vít, và dân Giê-bu, những kẻ không thuộc về các con trai Y-sơ-ra-ên, ²¹con cháu của chúng, những kẻ còn lại sau chúng ở trong xứ, mà những con trai Y-sơ-ra-ên không có khả-năng tiêu-diệt hoàn-toàn, Sa-lô-môn áp đặt lao-động cưỡng-bách lên chúng, cả cho đến ngày nay. ²²Nhưng Sa-lô-môn đã chẳng bắt những con trai Y-sơ-ra-ên làm nô-lệ; vì họ là chiến-binh, tồ-tớ của người, các hoàng-tử của người, các tướng lãnh của người, và các chỉ-huy-trưởng các chiến xa của người, và các kỵ-binh của người.

23Đây là 550 quan-trưởng coi công trình của Sa-lô-môn, là những kẻ chỉ-huy các công nhân.

24Vừa khi con gái của Pha-ra-ôn lên từ thành Đa-vít đến cung của bà mà Sa-lô-môn đã xây cho bà, thì người xây Mi-lô.

25Bây giờ, 3 lần trong một năm, Sa-lô-môn hiến-dâng các của-lễ thiêu và các của-lễ bình-an trên bàn-thờ mà người đã xây cho Đức GIA-VÊ, đốt hương-trầm với chúng trước mặt Đức GIA-VÊ. Thế là người hoàn-tất đền-thờ.

26Vua Sa-lô-môn cũng đóng một đoàn tàu tại Ê-xi-ôn-Ghê-be, gần Ê-lốt trên bờ Biển Sậy, trong đất Ê-dôm. ²⁷Và Hi-ram sai các tồ-tớ của mình đi với đoàn tàu, các thủy-thủ biết biển-cả, đi cùng với các tồ-tớ của Sa-lô-môn. ²⁸Và họ đi Ô-phia lấy 420 ta-lăng vàng từ chỗ đó, và đem về cho Vua Sa-lô-môn.

Nữ-vương nước Sê-ba (10.1-10.13)

10¹Bây giờ, khi nữ-vương của Sê-ba nghe về tiếng tăm của Sa-lô-môn về danh của Đức GIA-VÊ, bà đến để thử người với những câu hỏi khó. ²Thế là, bà đến Giê-ru-sa-lem với một đoàn tùy-tùng rất đông, với những con lạc-đà chở các thuốc thơm cùng rất nhiều vàng và đá quý. Khi bà đến cùng Sa-lô-môn, bà nói với người về mọi điều ở trong tâm của bà. ³Và Sa-lô-môn trả lời tất cả các câu hỏi của bà; chẳng có cái gì được che giấu khỏi nhà vua mà người không giải nghĩa cho bà. ⁴Khi nữ-vương của Sê-ba nhận biết hết thấy sự khôn-ngoan của Sa-lô-môn, cung-điện người đã xây, ⁵món ăn trên bàn của người, chỗ ngồi của tồ-tớ người, sự phục-dịch của những người hầu-bàn của người và quần-áo của họ, các quan chức-từ⁽³⁾ của người, và cái cầu thang của người bởi đó người đi lên đến đền Đức GIA-VÊ, thì không còn có linh trong bà⁽⁴⁾. ⁶Thế thì bà nói với vua: “Thật là một phúc-trình đúng mà tôi đã nghe trong chính xứ tôi về những lời của ngài và sự khôn-ngoan của ngài. ⁷Tuy nhiên, tôi đã chẳng tin các phúc-trình đó cho đến khi tôi đã đến và đôi mắt tôi đã thấy nó. Và kia, người ta chưa nói cho tôi biết tới một nửa! Ngài vượt quá sự khôn-ngoan và sự thịnh vượng theo phúc-trình mà tôi đã nghe. ⁸Có phúc thay là

¹Ca-bun nghĩa là: không ra gì hết

²Mi-lô: cái thành-lũy

³nghĩa là: quan dâng rượu

⁴hay: bà mất vía

1 Các Vua 10.9-11.15

thần dân của ngài! Có phúc thay là những người này, những tôi-tớ của ngài đang đứng trước mặt ngài liên-tục và nghe sự khôn-ngao của ngài. ⁹Đấng chúc-tụng thay GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của ngài, Đấng lấy làm vui-thích nơi ngài để đặt ngài trên ngôi Y-so-ra-ên; vì Đức GIA-VÊ thương Y-so-ra-ên mãi mãi, bởi vậy Ngài đã lập ngài lên làm vua, để thực-thi công-lý và sự công-chính.” ¹⁰Và bà tặng nhà vua 120 ta-lăng vàng và một số lớn các thuốc thơm và đá quý. Chẳng bao giờ nữa nhiều thuốc thơm như thế nữa vào như lượng mà nữ-vương Sê-ba đã tặng Vua Sa-lô-môn.

¹¹Và các chiếc tàu của Hi-ram, chở vàng đến từ Ô-phia, cũng chở vào từ Ô-phia rất nhiều cây bạch-đàn-hương và đá quý. ¹²Và nhà vua dùng những cây bạch-đàn-hương này làm các cột chống cho đền Đức GIA-VÊ và cho hoàng cung, cũng làm thất-huyền-cầm và hạc-cầm cho các ca-sĩ; những cây bạch-đàn-hương như thế đã chẳng lại vào nữa, người ta cũng đã chẳng thấy chúng nữa cho đến ngày này.

¹³Và Vua Sa-lô-môn tặng nữ-vương Sê-ba mọi khao-khát của bà mà bà yêu-cầu, ngoài những thứ người cho bà tùy theo bàn tay⁽¹⁾ của Sa-lô-môn. Đoạn bà quay lại đi về chính xứ-xô của bà cùng với tôi-tớ của bà.

Sự giàu-có và quyền-bính của Sa-lô-môn (10.14-10.29)

¹⁴Bấy giờ, trọng-lượng vàng nhập vào cho Sa-lô-môn trong một năm là 666 ta-lăng vàng, ¹⁵ngoài vàng từ các con buôn, các món hàng của những thương-gia, tất cả các vua dân A-ráp, và các thống-độc của xứ. ¹⁶Và Vua Sa-lô-môn làm 200 cái khiên lớn bằng vàng đánh giác, dùng 600 siếc-lơ vàng cho mỗi cái khiên lớn. ¹⁷Và người cũng làm 300 cái khiên bằng vàng đánh giác, dùng 3 min⁽²⁾ vàng cho mỗi cái khiên, và nhà vua để chúng trong cung-điện ở rừng Li-ban. ¹⁸Hơn nữa, nhà vua làm một cái ngai lớn bằng ngà rồi bọc nó bằng vàng nguyên chất. ¹⁹Có 6 bậc dẫn lên cái ngai, có một đỉnh cao hình tròn dính vào cái ngai nơi cái lưng ngai; có 2 tay dựa ở mỗi bên của chỗ ngồi, và có 2 con sư-tử đứng cạnh hai tay dựa. ²⁰Và có 12 con sư-tử đang đứng trên 6 bậc, ở bên này và ở bên kia; người ta đã chẳng làm ra cái gì như nó cho bất cứ vương-quốc nào khác. ²¹Và tất cả ly tách của vua Sa-lô-môn đều bằng vàng, và tất cả ly tách trong cung-điện ở rừng Li-ban đều cũng bằng vàng ròng. Chẳng có gì bằng bạc; bạc không được xem có giá-trị trong những ngày của Sa-lô-môn. ²²Vì nhà vua có các tàu của Tiệt-sa tại biển cùng với các tàu của Hi-ram; cứ mỗi 3 năm một lần các tàu Tiệt-sa đem về vàng và bạc, ngà voi cùng những con khi và những con công.

²³Vì vậy vua Sa-lô-môn trở nên trỗi hơn tất cả các vua của trái đất về sự giàu-có và khôn-ngao. ²⁴Và tất cả trái đất đều đang tìm kiếm sự hiện-diện của Sa-lô-môn, để nghe sự khôn-ngao của người mà Đức Chúa TRỜI đã đặt trong tâm người. ²⁵Và họ mỗi người đem đến quà của mình đến, các đồ bằng bạc và vàng, áo-quần, vũ-khí, hương thơm, ngựa, và la, quá nhiều năm này sang năm nọ.

²⁶Bấy giờ, Sa-lô-môn tập-hợp các cỗ xe và những kỵ-binh; và người có 1 ngàn 400 xe cùng 12 ngàn kỵ-binh, và

người đặt chúng trong các thành chứa xe và ở với nhà vua tại Giê-ru-sa-lem. ²⁷Và nhà vua làm bạc thường như đá tại Giê-ru-sa-lem, và người cũng làm các cây tuyết-tùng nhiều như những cây sung ở nơi đất thấp. ²⁸Và Sa-lô-môn nhập-cảng ngựa từ Ê-díp-tô và Kô-a, và các thương-gia của vua đi lũng mua chúng từ Kô-a. ²⁹Mỗi cỗ xe nhập từ Ê-díp-tô giá 600 siếc-lơ bạc, và một con ngựa giá 150; và cùng một cách đó, họ xuất-cảng chúng đến tất cả các vua của dân Hê-tít và đến các vua dân A-ram.

Các bà vợ của Sa-lô-môn dẫn nhà vua vào việc thờ hình-tượng (11.1-11.13)

11 ¹Bấy giờ vua Sa-lô-môn thương-yêu nhiều người đàn-bà ngoại-quốc cùng với con gái của Pha-ra-ôn: những đàn-bà người Mô-áp, người Am-môn, người Ê-dôm, người Si-đôn, và người Hê-tít, ²từ các dân-tộc mà Đức GIA-VÊ đã phán cùng những con trai Y-so-ra-ên: “Các ngươi không được liên-kết với chúng, và chúng cũng không được liên-kết với các ngươi, vì chắc-chắn chúng sẽ quay tâm các ngươi đi xa để theo các thần của chúng.” Sa-lô-môn ôm chặt các bà này trong tình yêu⁽³⁾. ³Và người có 700 bà vợ, các hoàng-hậu, và 300 cung-phi, và những bà vợ của người quay tâm của người đi xa. ⁴Vì xảy ra khi Sa-lô-môn đã già, những bà vợ của người quay tâm người đi theo các thần khác; và tâm người không hoàn-toàn hiến-dâng cho GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của người, như tâm của Đa-vít, cha người. ⁵Vì Sa-lô-môn đi theo nữ-thần Ách-ta-rôt của dân Si-đôn và theo Minh-côm, hình-tượng đáng ghê-tởm của dân Am-môn. ⁶Và Sa-lô-môn làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, và không theo Đức GIA-VÊ một cách trọn- vẹn, như Đa-vít cha người. ⁷Rồi Sa-lô-môn xây một chỗ cao cho Kê-móc, hình-tượng đáng ghê-tởm của Mô-áp, trên núi ở phía đông Giê-ru-sa-lem, và một chỗ cao cho Mo-lóc, hình-tượng đáng ghê-tởm của những con trai Am-môn. ⁸Người cũng làm như vậy cho tất cả những người bà vợ ngoại-quốc của mình, những kẻ xông hương và cúng-tế cho các thần của chúng.

⁹Bấy giờ Đức GIA-VÊ giận Sa-lô-môn vì tâm của người đã quay đi bỏ Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-so-ra-ên, Đấng đã hiện ra cùng người 2 lần, ¹⁰và đã truyền cho người về việc này, rằng người không được đi theo các thần khác; nhưng người không tuân theo điều Đức GIA-VÊ đã truyền. ¹¹Vì vậy, Đức GIA-VÊ phán cùng Sa-lô-môn: “Bởi vì ngươi đã làm điều này, và ngươi đã chẳng giữ giao-ước của Ta và các luật-lệ Ta, mà Ta đã truyền cho ngươi, chắc-chắn Ta sẽ xé vương-quốc khỏi ngươi, và sẽ ban nó cho tôi-tớ của ngươi. ¹²Tuy nhiên, Ta sẽ không xé nó trong các ngày của ngươi vì có Đa-vít cha của ngươi, nhưng Ta sẽ xé nó ra từ tay của con trai ngươi. ¹³Nhưng Ta sẽ không xé đi hết thầy vương-quốc, song Ta sẽ ban một chi-tộc cho con trai ngươi vì có tôi-tớ Đa-vít của Ta và vì có Giê-ru-sa-lem mà Ta đã chọn.”

Đức Chúa TRỜI dấy lên các đối-thù (11.14-11.40)

¹⁴Đoạn Đức GIA-VÊ dấy lên một đối-thù với Sa-lô-môn, Ha-đát người Ê-dôm; người thuộc hoàng tộc Ê-dôm. ¹⁵Vì xảy ra, khi Đa-vít ở tại Ê-dôm, và Giô-áp, chỉ-huy-trưởng quân-đội, đã đi lên để chôn các kẻ bị giết, và đánh hạ mọi

¹nghĩa là: tặng theo lòng của mình

²1 min = 100 siếc-lơ và 1/100 ta-lăng (vàng)

³hay: Sa-lô-môn yêu say đắm các bà này

người nam tại Ê-đôm¹⁶(vì Giô-áp và tất cả Y-sơ-ra-ên ở lại chỗ đó 6 tháng, cho đến khi người đã diệt mọi người nam tại Ê-đôm),¹⁷thì Ha-đát chạy trốn đến Ê-díp-tô, hẳn cùng một người Ê-đôm nào đó trong những tôi-tớ của cha hẳn ở với hắn, trong khi Ha-đát là một cậu bé.¹⁸Và họ đã chỗi dậy từ Ma-di-an và đến Pha-ran; và họ đem theo những người với họ từ Pha-ran mà đến Ê-díp-tô, đến cùng Pha-ra-ôn vua Ê-díp-tô, vua ban cho hắn một căn nhà và chia lương-thực cho hắn và cho hắn đất.¹⁹Bấy giờ, Ha-đát tìm được ân-huệ lớn trước mặt Pha-ra-ôn, đến nỗi vua gả em gái của chính vợ của vua cho hắn, em gái của hoàng-hậu Tác-bê-ne.²⁰Và em gái của Tác-bê-ne sinh ra đứa con trai cho hắn tên là Ghê-nu-bát, mà Tác-bê-ne nuôi đến dứt sữa trong cung Pha-ra-ôn; và Ghê-nu-bát ở trong cung Pha-ra-ôn ở giữa những con trai của Pha-ra-ôn.²¹Nhưng khi Ha-đát nghe trong Ê-díp-tô rằng Đa-vít đã ngủ với tô-phụ của vua, và rằng Giô-áp chỉ-huy-trưởng quân-đội đã chết, Ha-đát nói với Pha-ra-ôn: “Xin cho tôi ra đi, để tôi có thể đi đến xứ-sơ của chính tôi.”²²Thế thì Pha-ra-ôn nói với hắn: “Nhưng người đã thiếu-thốn gì khi ở với ta, để kia, người lại đang tìm cách về xứ-sơ của chính người?” Và hắn đáp: “Chẳng thiếu gì cả; tuy nhiên, chắc-chắn bệ hạ phải cho tôi đi.”

23Đức Chúa TRỜI cũng đẩy lên một đối-thù khác chống Sa-lô-môn, Rê-xôn con trai của Ê-li-gia-đa, là kẻ đã trốn chạy khỏi chủ của hắn là Ha-đa-rê-xe vua Xô-ba.²⁴Và hắn nhóm các người đến với hắn và trở thành lãnh-tụ của một băng cướp, sau khi Đa-vít đã giết quân của Xô-ba; và chúng đi đến Đa-mách và ở lại đó, và trị-vì tại Đa-mách.²⁵Vì vậy hắn là một đối-thù của Y-sơ-ra-ên suốt các ngày của Sa-lô-môn, cùng với thâm-họa mà Ha-đát đã làm; hắn căm ghét Y-sơ-ra-ên và trị-vì A-ram.

26Lúc đó Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, người Ép-ram ở Xê-rê-đa, tôi-tớ của Sa-lô-môn, mẹ của người tên là Xê-ru-ba, một bà góa, cũng nổi-loạn chống lại nhà vua.²⁷Bây giờ, đây là lý-do tại sao người nổi-loạn chống lại nhà vua: Sa-lô-môn xây Mi-lô, lấp lại lỗ hở trên tường thành của Đa-vít cha mình.²⁸Bây giờ ông Giê-rô-bô-am là một dũng-sĩ, và khi Sa-lô-môn thấy chàng ấy làm việc cần-cù, thì vua bổ-nhiệm người coi tất cả lực-lượng lao-động cưỡng-bách của nhà Giô-sép.²⁹Và xảy ra vào lúc đó, khi Giê-rô-bô-am đi ra khỏi Giê-ru-sa-lem, thì tiên-tri A-hi-gia, người Si-lô, tìm thấy người trên đường đi. Bấy giờ, A-hi-gia mặc áo choàng không tay mới; và cả 2 người đang ở một mình ngoài đồng.³⁰Thế thì, A-hi-gia nắm lấy cái áo mới ở trên mình mà xé nó thành 12 mảnh.³¹Và người nói với Giê-rô-bô-am: “Người hãy lấy cho người 10 mảnh; vì Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên phán như vậy: ‘Này, Ta sẽ xé vương-quốc ra từ tay của Sa-lô-môn và ban cho người 10 chi-tộc³²(nhưng nó sẽ có một chi-tộc, vì cơ tôi-tớ Đa-vít của Ta và vì cơ Giê-ru-sa-lem, thành mà Ta đã chọn từ tất cả các chi-tộc Y-sơ-ra-ên),³³vì chúng đã bỏ rơi Ta, và đã thờ-lạy Ách-ta-rôt nữ-thần dân Si-đôn, Kê-móc thần Mô-áp, và Minh-côm thần của các con trai Am-môn. Chúng đã chẳng bước đi theo các đường-lối Ta, chẳng làm điều đúng trước mắt Ta, chẳng giữ các luật-lệ của Ta và các mạng-lệnh của Ta, như cha Đa-vít của nó.³⁴Tuy nhiên, Ta sẽ không lấy hết vương-quốc ra khỏi tay nó, nhưng Ta sẽ lập nó làm kẻ cai-trị suốt các ngày của đời nó, vì cơ tôi-tớ Đa-vít của Ta,

người Ta đã chọn, là kẻ đã tuân theo các điều-răn của Ta và các luật-lệ của Ta;³⁵nhưng Ta sẽ lấy vương-quốc khỏi tay con trai của nó mà ban nó cho người, 10 chi-tộc.³⁶Nhưng cho con trai của nó, Ta sẽ cho một chi-tộc, để tôi-tớ Đa-vít của Ta có thể có một ngọn đèn luôn luôn trước mặt Ta tại Giê-ru-sa-lem, thành mà Ta đã chọn cho chính Ta để đặt danh Ta.³⁷Và Ta sẽ chọn người, rồi người sẽ trị-vì trên bất cứ cái gì mà hồn người muốn, và người sẽ làm vua trên Y-sơ-ra-ên.³⁸Rồi sẽ là: nếu người nghe theo mọi điều Ta truyền cho người và đi theo các đường-lối của Ta, và làm điều đúng trước mắt Ta bằng việc tuân theo các luật-lệ của Ta và các điều-răn của Ta, như tôi-tớ Đa-vít của Ta đã làm, thì Ta sẽ ở với người và xây cho người một nhà vững-bền như Ta đã xây cho Đa-vít, và Ta sẽ ban Y-sơ-ra-ên cho người.³⁹Như vậy Ta sẽ làm đồng-dôi Đa-vít sầu-não vì việc này, nhưng không luôn luôn.”⁴⁰Vì thế Sa-lô-môn tìm cách giết Giê-rô-bô-am; song Giê-rô-bô-am đã chỗi dậy và chạy trốn đến Ê-díp-tô đến cùng Si-sắc vua Ê-díp-tô, và hắn ở tại Ê-díp-tô cho đến khi Sa-lô-môn chết.

Cái chết của Sa-lô-môn (11.41-11.43)

41Bây giờ phần còn lại của công vụ của Sa-lô-môn và bất cứ điều gì vua đã làm, và sự khôn-ngoan của vua, há chúng chẳng được viết trong sách công vụ của Sa-lô-môn hay sao?⁴²Như vậy thời-gian mà Sa-lô-môn trị-vì tại Giê-ru-sa-lem trên tất cả Y-sơ-ra-ên là 40 năm.⁴³Và Sa-lô-môn ngủ với tô-phụ của mình và được chôn trong thành của Đa-vít cha của vua, và con trai của vua là Rô-bô-am trị-vì thay cho vua.

B VƯƠNG-QUỐC BỊ PHÂN-CHIA (12.1-22.53)

1. Cuộc nổi dậy của các chi-tộc miền bắc (12.1-12.33)

Vua Rô-bô-am hành-động ngu-dại và cuộc nổi-loạn chống lại Rô-bô-am (12.1-12.15)

12¹Rồi Rô-bô-am đi đến Si-chem, vì tất cả Y-sơ-ra-ên đã đến Si-chem đặng tôn người làm vua.²Bấy giờ xảy ra Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát nghe về điều đó, khi người đang sống tại Ê-díp-tô (vì người vẫn còn ở tại Ê-díp-tô, nơi người đã chạy trốn khỏi sự hiện-diện của Vua Sa-lô-môn).³Thế thì họ sai gọi người, và Giê-rô-bô-am và tất cả hội-chúng Y-sơ-ra-ên đến nói với Rô-bô-am, rằng: “Cha của bệ hạ đã làm ách chúng tôi cứng; vì thế xin giảm sự phục-dịch nặng-nề của thân-phụ bệ hạ và ách nặng của người mà người đã đặt trên chúng tôi, và chúng tôi sẽ phục-vụ bệ hạ.”⁵Thế thì người phán với họ: “Hãy lui ra trong 3 ngày, rồi trở lại cùng ta.” Vì vậy dân lui ra.

6Và Vua Rô-bô-am hội ý với các trưởng-lão là những người đã đứng trước mặt Sa-lô-môn cha của mình, trong lúc người vẫn còn sống, rằng: “Các ông khuyên tôi trả lời dân này thế nào?”⁷Thế thì họ tâu lên người rằng: “Nếu hôm nay bệ hạ sẽ là một tôi-tớ đối với dân này, sẽ phục-vụ họ, thì hãy chấp thuận kiến-nghị của họ, và hãy nói các lời tốt-lành cùng họ, rồi họ sẽ là các tôi-tớ của bệ hạ mãi.”⁸Nhưng người bỏ rơi lời cố-vấn của các trưởng-lão mà họ đã cho mình, và hỏi ý các người trẻ là những kẻ đã lớn lên với mình, những kẻ đang đứng trước mặt mình.⁹Thế là người phán với họ: “Các người cho lời cố-vấn gì để chúng ta có thể trả lời dân này là những kẻ đã nói với ta: ‘Xin giảm nhẹ cái ách mà thân-phụ bệ hạ đã đặt trên

chúng tôi?”¹⁰ Các người trẻ là những kẻ đã lớn lên với người thừa với người, rằng: “Như vậy bệ hạ sẽ nói với dân này, những kẻ đã tâu lên bệ hạ, rằng: ‘Thân-phụ bệ hạ đã làm cho ách chúng tôi nặng-nề, bây giờ xin bệ hạ làm cho nó nhẹ hơn cho chúng tôi!’ Nhưng bệ hạ sẽ nói với chúng: ‘Ngón tay út của ta còn dày hơn chỗ thắt lưng của cha ta!¹¹ Trong khi cha ta đã chất lên các người một cái ách nặng, thì ta sẽ thêm vào ách các người; cha ta đã ký-luật các người bằng roi da, nhưng ta sẽ ký-luật các người bằng các roi bọ-cạp.’”

¹² Thế thì Giê-rô-bô-am và tất cả dân-chúng đến cùng Rô-bô-am vào ngày thứ ba như nhà vua đã phán, rằng: “Hãy trở lại cùng ta vào ngày thứ ba.”¹³ Và nhà vua trả lời dân-chúng một cách khó nghe, vì người bỏ rơi lời khuyên của các trưởng-lão mà họ đã khuyên người,¹⁴ và người nói với họ theo lời khuyên của những người trẻ, rằng: “Cha ta đã khiến cho ách các người nặng-nề, nhưng ta sẽ thêm vào ách các người; cha ta đã ký-luật các người bằng các roi da, nhưng ta sẽ ký-luật các người bằng các roi bọ-cạp⁽¹⁾.”

¹⁵ Thế là vua không lắng nghe dân-chúng; vì ấy là sự đỗi hướng từ ĐỨC GIA-VÊ, đê Ngai có thể lập lời Ngai, mà ĐỨC GIA-VÊ đã phán qua A-hi-gia người Si-lô cùng Giê-rô-bô-am, con trai của Nê-bát.

Vương-quốc bị phân-chia, Giê-rô-bô-am cai-trị Y-sơ-ra-ên (12.16-12.24)

¹⁶ Khi tất cả Y-sơ-ra-ên thấy rằng nhà vua không lắng nghe mình, dân-chúng trả lời vua, rằng:

“Phần gì chúng ta có trong Đa-vít?
Chẳng có sự thừa-kế nào trong con trai của Y-sai;
Về các lều của mình đi, hỡi Y-sơ-ra-ên!
Bây giờ, chăm sóc nhà riêng của người đi, Đa-vít!”

Thế là Y-sơ-ra-ên đi về các lều của mình.¹⁷ Nhưng, còn những con trai Y-sơ-ra-ên sống trong các thành của Giu-đa, thì Rô-bô-am trị-vì họ.¹⁸ Đoạn vua Rô-bô-am sai đi A-đô-ram, là người coi lực-lượng lao-động cưỡng-bách, thì tất cả Y-sơ-ra-ên ném đá người đến chết. Và Vua Rô-bô-am lật-đật lên xe của mình chạy trốn đến Giê-ru-sa-lem.¹⁹ Thế là Y-sơ-ra-ên đã dấy loạn chống nhà Đa-vít cho đến ngày này.²⁰ Và xảy ra khi tất cả Y-sơ-ra-ên nghe rằng Giê-rô-bô-am đã trở lại, thì họ sai gọi người đến cùng hội-chúng và lập người làm vua trên tất cả Y-sơ-ra-ên. Không một ai, chỉ trừ chi-tộc Giu-đa, theo nhà Đa-vít.

²¹ Bây giờ, khi Rô-bô-am đã đến Giê-ru-sa-lem, người tập hợp tất cả nhà Giu-đa và chi-tộc Bên-gia-min, 180 ngàn người chọn-lọc, là các chiến-binh, để đánh lại nhà Y-sơ-ra-ên đặng hồi-phục vương-quốc cho Rô-bô-am con trai của Sa-lô-môn.²² Nhưng lời của ĐỨC CHÚA TRỜI đến cùng Sê-ma-gia, người của ĐỨC CHÚA TRỜI, phán:²³ “Hãy nói với Rô-bô-am con trai của Sa-lô-môn, vua Giu-đa, và nói với tất cả nhà của Giu-đa và Bên-gia-min và phần dân còn lại, rằng: ²⁴ ĐỨC GIA-VÊ phán như vậy: ‘Các người không được đi lên đánh lại anh-em của mình, các con trai Y-sơ-ra-ên; mỗi người hãy trở lại về nhà mình, vì việc này đã đến từ Ta.’”²⁵ Vì vậy, họ nghe theo lời của ĐỨC GIA-VÊ và trở lại và đi con đường mình theo lời của ĐỨC GIA-VÊ.

¹ một thứ roi có gai

Sự thờ hình-tượng của Giê-rô-bô-am (12.25-12.33)

²⁵ Đoạn Giê-rô-bô-am xây Si-chem trong xứ đồi núi Ép-ram, và sống trong đó. Và người đi ra từ đó mà xây Phê-nu-ên.²⁶ Và Giê-rô-bô-am nói trong tâm của mình: “Bây giờ vương-quốc sẽ trở về nhà Đa-vít.²⁷ Nếu dân này đi lên đê hiến-dâng tế-vật trong đền ĐỨC GIA-VÊ tại Giê-ru-sa-lem, thì tâm của dân này sẽ trở lại cùng chúa của chúng, tức là cùng Rô-bô-am, vua Giu-đa; rồi chúng sẽ giết ta và trở lại cùng Rô-bô-am, vua Giu-đa.”²⁸ Vì vậy, nhà vua hỏi ý-kiến, và làm 2 con bò con bằng vàng; và người nói với họ: “Thật là quá sức cho các người đi lên Giê-ru-sa-lem; này là những thần của các người, hỡi Y-sơ-ra-ên, đã đem các người lên từ xứ Ê-díp-tô.”²⁹ Và người đặt con này tại Bê-tên, con kia người đặt tại Đan.³⁰ Bây giờ, việc này đã trở thành một tội, vì dân-chúng đi thờ-lạy trước mặt con bò ở xa tận Đan.³¹ Và người cũng cất những đền trên các nơi cao, và lập các thầy tế-lễ từ giữa tất cả dân-chúng không thuộc về các con trai của Lê-vi.³² Và Giê-rô-bô-am lại thành-lập một lễ trong tháng thứ tám vào ngày thứ mười lăm của tháng ấy, giống như cái lễ ở tại Giu-đa, và người hiến-dâng trên bàn-thờ; và người cũng làm như vậy tại Bê-tên, cúng tế cho những con bò con mà người đã làm. Và người đê tại Bê-tên các thầy tế-lễ của những nơi cao mà người đã cất.³³ Rồi người hiến-dâng trên bàn-thờ mà người đã làm tại Bê-tên vào ngày thứ mười lăm trong tháng thứ tám, tức là trong cái tháng mà người đã tự nghĩ ra trong tâm mình và người lập ra một ngày hội cho những con trai Y-sơ-ra-ên, và hiến-dâng trên bàn-thờ để xông hương.

2. Các vua của Y-sơ-ra-ên và Giu-đa (13.1-16.34)

Giê-rô-bô-am bị cảnh-cáo, tay bị khô cứng (13.1-13.10)

13¹ Bây giờ kia, một người của ĐỨC CHÚA TRỜI từ Giu-đa đến Bê-tên bởi lời của ĐỨC GIA-VÊ, trong khi Giê-rô-bô-am đang đứng bên bàn-thờ để xông hương.² Và người nạt bàn-thờ ấy bởi lời của ĐỨC GIA-VÊ, và nói: “Bớ bàn-thờ, bàn-thờ! ĐỨC GIA-VÊ phán như vậy: ‘Này, một con trai sẽ được sinh ra cho nhà Đa-vít, đích danh là Giô-si-a; và trên mây, người sẽ hiến-tế các thầy tế-lễ của những nơi cao, là những kẻ xông hương trên mây, và xương người sẽ bị đốt trên mây.’”³ Rồi cùng một ngày người cho một dấu-hiệu rằng: “Đây là dấu-hiệu mà ĐỨC GIA-VÊ đã phán: ‘Kìa, bàn-thờ ấy sẽ bị chẻ ra và tro trên nó sẽ bị đổ ra.’”⁴ Bây giờ, xảy ra khi nhà vua nghe lời của người của ĐỨC CHÚA TRỜI mà ông đã nạt bàn-thờ đó tại Bê-tên, thì Giê-rô-bô-am gơ tay của người ra từ bàn-thờ, nói: “Bắt nó.” Nhưng tay của người mà người gơ ra chống lại ông ấy bị khô đi, đến nỗi người không thể co nó lại vào người mình.⁵ Bàn-thờ cũng bị chẻ ra, và tro đổ ra từ bàn-thờ, theo dấu-hiệu mà người của ĐỨC CHÚA TRỜI đã cho bởi lời của ĐỨC GIA-VÊ.⁶ Và nhà vua trả lời và nói với người của ĐỨC CHÚA TRỜI: “Xin vui lòng nài-xin⁽²⁾ GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của người, và xin cầu-nguyện cho ta, để tay ta được hồi-phục cho ta.” Vì vậy người của ĐỨC CHÚA TRỜI nài-xin ĐỨC GIA-VÊ, và bàn tay của nhà vua được hồi-phục cho vua, và nó trở lại như trước.⁷ Thế thì nhà vua nói với người của ĐỨC CHÚA TRỜI: “Hãy về nhà với ta mà bỏ sức lại, và ta sẽ ban cho

² nguyên ngữ: làm dịu mặt của ...

người một phần-thương.”⁸ Nhưng người của Đức Chúa TRỜI nói với nhà vua: “Nếu bệ hạ ban cho tôi phần nửa cung của bệ hạ, tôi cũng sẽ không đi với bệ hạ, tôi cũng sẽ không ăn bánh hay uống nước tại nơi này.”⁹ Vì tôi đã được lệnh bởi lời của Đức GIA-VÊ, rằng: ‘Người sẽ không được ăn bánh, sẽ không được uống nước, sẽ không được trở về theo đường người đã đến.’”¹⁰ Vì vậy người đi con đường khác, và không trở về theo đường mà người đã đến Bê-tên.

Một tiên-tri chết vì không vâng lời (13.11-13.34)

11 Bấy giờ, có một tiên-tri già đang sống tại Bê-tên; và con trai ông đến nói cho ông biết tất cả những việc-làm mà người của Đức Chúa TRỜI đã làm trong ngày đó tại Bê-tên; các lời mà người đã nói với nhà vua, những lời này chúng cũng thuật lại cho cha của chúng.¹² Và cha của chúng nói với chúng: “Người đã đi đường nào?” Bấy giờ các con trai của ông đã thấy đường mà người của Đức Chúa TRỜI đến từ Giu-đa đã đi.¹³ Thế thì ông nói với các con trai của ông: “Thăng lửa cho ta.” Vì vậy chúng thăng lửa cho ông và ông cỡi nó đi.¹⁴ Thế là ông đi theo người của Đức Chúa TRỜI và bắt gặp người đang ngồi dưới một cây sồi; và ông nói với người: “Có phải ông là người của Đức Chúa TRỜI đến từ Giu-đa chăng?” Và người nói: “Tôi đây.”¹⁵ Thế thì, ông nói với người: “Hãy đi về nhà với ta và ăn bánh.”¹⁶ Và người nói: “Tôi không thể trở lại với ông, cũng không đi với ông, tôi cũng sẽ không ăn bánh, không uống nước với ông tại chỗ này.”¹⁷ Vì có mệnh-lệnh cho tôi bởi lời của Đức GIA-VÊ: ‘Người sẽ chẳng được ăn bánh, cũng chẳng được uống nước ở đó; đừng trở lại bằng việc đi theo con đường mà người đã đến.’”¹⁸ Và ông nói với người: “Ta cũng là một tiên-tri như người, và một thiên-sứ đã nói với ta bởi lời của Đức GIA-VÊ, rằng: ‘Hãy dẫn nó về nhà của người với người để nó được ăn bánh và uống nước.’” Nhưng ông đã nói dối với người.¹⁹ Vì vậy người đi về với ông ấy, rồi ăn bánh trong nhà ông và uống nước.

20 Bấy giờ xảy ra, trong khi họ đang ngồi xuống nơi bàn, thì lời của Đức GIA-VÊ đến cùng đấng tiên-tri đã đưa người về; ²¹và ông khóc cùng người của Đức Chúa TRỜI đến từ Giu-đa, rằng: “Đức GIA-VÊ phán như vậy: ‘Bởi vì người đã nổi-loạn chống lại miệng của GIA-VÊ, và đã chẳng tuân theo lời dạy bảo mà GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI người đã truyền cho người, ²²nhưng đã trở lại, đã ăn bánh, và đã uống nước ở tại chỗ mà Ngài đã phán cùng người: ‘Chớ ăn bánh và đừng uống nước’; thân-xác người sẽ không được đến nơi mồ-mả của tổ-phụ người.’”²³ Và xảy ra, sau khi người đã ăn bánh và sau khi người đã uống, thì ông thăng lửa cho người, cho đấng tiên-tri mà ông đã đưa về.²⁴ Bấy giờ, khi người đã đi, một con sư-tử chặn người trên đường và giết người chết, và xác của người bị hất ngã trên đường, với con lừa đứng bên cạnh nó; con sư-tử cũng đang đứng bên cạnh cái thây.²⁵ Và kia, người ta đi ngang qua và thấy cái thây bị hất ngã trên đường, và con sư-tử đứng bên cạnh cái thây; do đó, chúng đến và kể lại việc đó trong thành nơi đấng tiên-tri già sống.

26 Bấy giờ khi đấng tiên-tri đã dẫn người về từ con đường nghe điều đó, ông nói: “Ấy là người của Đức Chúa TRỜI, là kẻ đã nổi-loạn chống lại miệng của Đức GIA-VÊ; vì thế, Đức GIA-VÊ đã phó người cho con sư-tử, đã xé xác

người và đã giết người chết, theo lời Đức GIA-VÊ mà Ngài đã phán cùng người.”²⁷ Đoạn, ông nói với những người con trai của mình rằng: “Thăng lửa cho ta.” Và chúng thăng lửa.²⁸ Và ông đi và tìm thấy cái xác bị hất ngã trên đường của người với con lừa và con sư-tử đang đứng bên cạnh cái xác; con sư-tử đã chẳng ăn cái xác và cũng không xé con lừa.²⁹ Thế là đấng tiên-tri ôm cái xác của người của Đức Chúa TRỜI lên và đặt nó trên con lừa, đem nó về, rồi ông vào trong thành của đấng tiên-tri già để thương khóc và để chôn người.³⁰ Và ông đặt cái xác người trong chính cái mộ của mình, và họ than-khóc vì người: “Than ôi! Em tôi ôi!”³¹ Và xảy ra, sau khi ông đã chôn người xong, ông nói với những người con trai của mình rằng: “Khi ta chết, hãy chôn ta trong cái mộ mà người của Đức Chúa TRỜI đã được chôn; hãy để xương của ta bên cạnh xương của người.”³² Vì điều đó chắc-chắn sẽ xảy ra khi người đã nạt bởi lời của Đức GIA-VÊ cái bàn-thờ tại Bê-tên và tất cả các đền ở các nơi cao ở trong các thành của Sa-ma-ri.”

33 Sau biến-cố này Giê-rô-bô-am vẫn không quay bỏ đường-lối xấu-xa của mình, nhưng người lại lập các thầy tế-lễ ở các nơi cao từ giữa tất cả dân-chúng; bất cứ ai muốn, thì người tấn-phong, để làm các thầy tế-lễ ở các nơi cao.³⁴ Và bởi việc này người trở thành tội cho nhà Giê-rô-bô-am, thậm-chí để xóa nó và hủy-diệt nó khỏi mặt đất.

Sự phán-xét của Đức Chúa TRỜI trên Giê-rô-bô-am (14.1-14.20)

14¹ Vào lúc đó, A-bi-gia con trai của Giê-rô-bô-am phát bệnh.² Và Giê-rô-bô-am nói với vợ của mình: “Bây giờ hãy chỗi dậy, và giả-trang để họ không biết em là vợ của Giê-rô-bô-am, và đi đến Si-lô; này, A-hi-gia là đấng tiên-tri ở đó, là người đã nói về anh rằng anh sẽ là vua trên dân này.”³ Và em hãy đem theo 10 ổ bánh, bánh ngọt, và một bình mật ong, rồi hãy đi đến người. Người sẽ cho em biết điều sẽ xảy ra cho chàng nhỏ.”⁴ Và vợ của Giê-rô-bô-am làm như vậy, chỗi dậy đi đến Si-lô, và đi đến nhà của A-hi-gia. Bấy giờ, A-hi-gia không thể nhìn thấy được, vì đôi mắt của ông đã mù vì tuổi của ông.⁵ Bấy giờ, Đức GIA-VÊ đã phán cùng A-hi-gia: “Kia, vợ của Giê-rô-bô-am sắp đến để cầu-vấn người về con trai của nó, vì nó bệnh. Người sẽ nói như vậy và như vậy với nó, vì khi nó đến, nó sẽ giả là một người đàn-bà khác.”⁶ Và xảy ra khi A-hi-gia nghe tiếng chân của bà đến ngạch cửa, ông nói: “Vào đi, vợ của Giê-rô-bô-am, tại sao người già là một người đàn-bà khác? Vì ta được sai để báo cho người một tin khó nghe.”⁷ Đi, nói với Giê-rô-bô-am: ‘GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên phán như vậy: “Vì Ta đã nâng người lên từ trong vòng dân-chúng và đã lập người làm lãnh-tụ trên dân Y-sơ-ra-ên của Ta, ⁸và đã xé vương-quốc ra khỏi nhà Đa-vít và đã ban nó cho người—nhưng người đã không như tôi-tớ Đa-vít của Ta, là kẻ đã giữ các điều-răn của Ta và là kẻ đã theo Ta với tất cả tâm-lòng của nó, để chỉ làm điều đúng trước mắt Ta; ⁹người cũng đã làm nhiều điều xấu-xa hơn tất cả những kẻ đã ở trước người, và đã đi lập cho chính người các thần khác và các hình-tượng đúcặng chọc Ta giận, và đã quăng Ta đằng sau lưng người—¹⁰bởi vậy này, Ta đang giáng họa trên nhà Giê-rô-bô-am, và sẽ diệt hết khỏi Giê-rô-bô-am mọi người nam, cả nô-lệ lẫn tự-do trong Y-sơ-ra-ên, và Ta sẽ quét sạch nhà Giê-rô-bô-am, như người ta quét sạch phân

1 Các Vua 14.11-15.17

súc vật cho đến khi chúng sạch hết. ¹¹Bất cứ ai thuộc về Giê-rô-bô-am chết trong thành thì chó sẽ ăn. Và nó chết ngoài đồng thì chim chóc trong các tầng trời sẽ ăn; vì GIA-VÊ đã phán.” ¹²Bây giờ, người hãy chỗi dậy, đi về nhà của người. Khi đôi bàn chân của người vào thành, thì đứa nhỏ sẽ chết. ¹³Và hết thấy Y-sơ-ra-ên sẽ than-khóc vì nó và chôn nó, vì một mình nó thuộc *gia-đình* Giê-rô-bô-am được tới mô, vì trong nó còn thấy được điều tốt trong nhà Giê-rô-bô-am hưởng về GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên. ¹⁴Hơn nữa, Đức GIA-VÊ sẽ đẩy lên cho Ngài một vua trên Y-sơ-ra-ên, là kẻ sẽ diệt hết nhà Giê-rô-bô-am ngay này và kể từ bây giờ trở đi. ¹⁵Vì Đức GIA-VÊ sẽ đánh Y-sơ-ra-ên, như một cây sậy bị lay trong nước; và Ngài sẽ nhổ rễ Y-sơ-ra-ên khỏi đất tốt này mà Ngài đã ban cho tổ-phụ của họ, và sẽ làm họ tán-lạc phía bên kia Sông *O-phơ-rát*, vì họ đã lập những A-sê-ra⁽¹⁾ của họ, chọc Đức GIA-VÊ giận. ¹⁶Và Ngài sẽ từ-bỏ Y-sơ-ra-ên vì các tội của Giê-rô-bô-am, mà hấn đã phạm và với chúng hấn gây cho Y-sơ-ra-ên phạm-tội.”

¹⁷Lúc đó, vợ của Giê-rô-bô-am chỗi dậy, ra đi, và đến Tiệt-sa. Khi bà đang vào ngưỡng cửa nhà, thì đứa nhỏ chết. ¹⁸Và hết thấy Y-sơ-ra-ên chôn nó và thương khóc vì nó, theo như lời của Đức GIA-VÊ, lời mà Ngài đã phán qua tôi-tớ của Ngài là tiên-tri A-hi-gia.

¹⁹Bây giờ phần còn lại của công vụ của Giê-rô-bô-am: người gây chiến thể nào và người trị-vì thể nào, kia, chúng được viết trong Sách Sứ-ký của các Vua Y-sơ-ra-ên. ²⁰Và thời-gian Giê-rô-bô-am trị-vì là 22 năm; rồi người ngủ với tổ-phụ của mình, và Na-đáp con trai của người trị-vì trong chỗ của người.

Rô-bô-am dẫn Giu-đa lạc lối (14.21-14.31)

²¹Bây giờ Rô-bô-am con trai của Sa-lô-môn trị-vì Giu-đa. Rô-bô-am được 41 tuổi khi người thành vua, và người trị-vì 17 năm tại Giê-ru-sa-lem, nơi Đức GIA-VÊ đã chọn từ tất cả các chi-tộc Y-sơ-ra-ên để đặt danh Ngài ở đó. Và tên của mẹ người là Na-a-ma, người nữ Am-môn. ²²Và Giu-đa làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, và họ đã chọc Ngài ghen⁽²⁾ hơn mọi thứ mà tổ-phụ họ đã từng làm, với các tội của họ mà họ đã phạm. ²³Vì họ cũng xây cho họ các nơi cao, các trụ *thiên* và những A-sê-ra trên mọi đồi cao và ở phía dưới mọi cây rậm. ²⁴Và trong xứ cũng có đi đực cúng bái. Họ làm theo mọi thứ ghê-tởm của các dân-tộc mà Đức GIA-VÊ đã tước-hữu trước mặt những con trai Y-sơ-ra-ên.

²⁵Bây giờ xảy ra, vào năm thứ năm của vua Rô-bô-am rằng Si-sắc vua Ê-díp-tô, đi lên chống lại Giê-ru-sa-lem. ²⁶Và hấn cướp đi châu-báu của đền Đức GIA-VÊ và các châu-báu của hoàng-cung, và hấn cướp đi mọi thứ, và hấn cướp đi tất cả các khiên bằng vàng mà Sa-lô-môn đã làm. ²⁷Vì vậy Rô-bô-am làm các khiên bằng đồng thể vào chỗ của chúng, và giao chúng vào tay các chỉ-huy-trưởng vệ-binh giữ cửa hoàng-cung. ²⁸Lúc đó xảy ra hễ khi nào vua đi vào đền Đức GIA-VÊ, thì các vệ-binh đem theo chúng, và đem chúng về cất trong phòng các vệ-binh.

²⁹Bây giờ phần còn lại của công vụ của Rô-bô-am và mọi

¹các trụ thờ, những biểu-tượng bằng gỗ của một nữ-thần A-sê-ra

²Ghen ở đây có nghĩa: không dung-thứ sự không chung-thù

điều người đã làm, há chúng chẳng được ghi trong Sách Sứ-ký của các Vua Giu-đa hay sao? ³⁰Và có chiến-tranh liên-tục giữa Rô-bô-am và Giê-rô-bô-am. ³¹Và Rô-bô-am ngủ với tổ-phụ của người, và được chôn với tổ-phụ của người trong thành Đa-vít; và tên mẹ của người là Na-a-ma, người nữ Am-môn. Và A-bi-giam, con trai của người, thành vua trong chỗ của người.

A-bi-giam trị-vì Giu-đa (15.1-15.8)

15 ¹Bây giờ vào năm thứ mười tám của vua Giê-rô-bô-am, con trai của Nê-bát, A-bi-giam thành vua trên Giu-đa. ²Người trị-vì 3 năm tại Giê-ru-sa-lem, và tên của mẹ người là Ma-a-ca con gái của Áp-bi-sa-lôm. ³Và người bước đi trong mọi tội-lỗi của cha người mà ông đã từng phạm trước mặt người; và tâm của người không hoàn-toàn hiến-dâng cho GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của người, như tâm của tổ-phụ Đa-vít của người. ⁴Nhưng vì cố Đa-vít, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của người ban cho người một ngọn đèn trong Giê-ru-sa-lem, để đẩy lên con trai của người sau người và để vững-lập Giê-ru-sa-lem; ⁵bởi vì Đa-vít đã làm điều đúng trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, và đã chẳng rẽ hướng bỏ mọi điều Ngài đã truyền cho người trong tất cả những ngày của đời người, ngoại trừ trường-hợp của U-ri người Hê-tít. ⁶Và có chiến-tranh giữa Rô-bô-am và Giê-rô-bô-am trong tất cả những ngày của cuộc đời của vua.

⁷Bây giờ phần còn lại của công vụ của A-bi-giam và tất cả mọi điều người đã làm, há chúng chẳng được viết trong Sách Sứ-ký của các Vua Giu-đa hay sao? Và có chiến-tranh giữa A-bi-giam và Giê-rô-bô-am. ⁸Và A-bi-giam ngủ với tổ-phụ của người và họ chôn người trong thành Đa-vít; và A-sa con trai của người thành vua trong chỗ của người.

A-sa trị-vì Giu-đa (15.9-15.22)

⁹Thế là vào năm thứ hai mươi của Giê-rô-bô-am vua Y-sơ-ra-ên, A-sa bắt đầu trị-vì làm vua Giu-đa. ¹⁰Và người trị-vì 41 năm tại Giê-ru-sa-lem, và tên của mẹ người là Ma-a-ca⁽³⁾ con gái của Áp-bi-sa-lôm. ¹¹Và A-sa làm điều đúng trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, như Đa-vít tổ-phụ của người. ¹²Người cũng đuổi những đi đực cúng-bái khỏi xứ, và dẹp hết mọi hình-tượng mà tổ-phụ của người đã làm. ¹³Và người cũng bãi-nhiệm Ma-a-ca mẹ của người khỏi chức thái-hậu, vì bà đã làm một cái tượng khủng-khiếp như một cái tượng A-sê-ra; và A-sa đốn xuống cái tượng khủng-khiếp của bà ấy và đốt nó tại khe Xét-rôn. ¹⁴Nhưng các nơi cao thì không bị dẹp đi; tuy nhiên, tâm của A-sa hoàn-toàn hiến-dâng cho Đức GIA-VÊ trong tất cả các ngày của người. ¹⁵Và người đem vào trong đền Đức GIA-VÊ các vật đã được hiến-dâng của cha mình và các vật đã được hiến-dâng của chính mình: bạc, vàng, và các khí-cụ.

¹⁶Bây giờ, có chiến-tranh giữa A-sa và Ba-ê-sa vua Y-sơ-ra-ên tất cả các ngày của họ. ¹⁷Và Ba-ê-sa vua Y-sơ-ra-ên đi lên chống Giu-đa và xây đồn kiên-cố Ra-ma cốt để

³Ma-a-ca đã được ghi là mẹ của A-bi-giam (c. 2). Ở đây bà được ghi là “mẹ” của A-sa theo nghĩa kỹ-thuật. Thật sự, Ma-a-ca là bà nội của A-sa vì bà là mẹ của A-bi-giam (c. 2) và A-bi-giam là cha của A-sa (c. 8).

1 Các Vua 15.18-16.16

ngăn không cho bất cứ ai đi ra hay đi vào tới A-sa, vua Giu-đa. ¹⁸Lúc đó A-sa lấy tất cả bạc và vàng còn để lại trong các kho-tàng của đền ĐỨC GIA-VÊ và các kho-tàng của hoàng-cung, và giao chúng trong tay tôi-tớ của mình. Và vua A-sa sai họ đến Bê-n-Ha-dát con trai của Táp-ri-môn, con trai Hê-xi-ôn, vua A-ram, sống tại Đa-mách, nói: ¹⁹“Xin có một hiệp-ước giữa tôi và ngài, như giữa cha tôi và cha ngài. Xin xem, tôi đã gửi cho ngài tặng-phẩm bằng bạc và vàng; xin đi, xin hủy-bỏ hiệp-ước của ngài với Ba-ê-sa vua Y-sơ-ra-ên, để hắn sẽ rút khỏi tôi.” ²⁰Thế là Bê-n-Ha-dát nghe theo vua A-sa, sai các chỉ-huy-trưởng các đạo-quân của mình đánh các thành của Y-sơ-ra-ên, rồi đánh hạ Y-giôn, Đan, A-bên-Bết-Ma-ca, và tất cả Ki-nê-rôt, thêm vào tất cả đất của Nép-ta-li. ²¹Và xảy ra, khi Ba-ê-sa nghe tin, người ngưng cùng-cổ đồn Ra-ma, và ở lại tại Tiệt-sa. ²²Rồi vua A-sa ra một tuyên-cáo cho tất cả Giu-đa—không một ai được miễn—và họ khiêng đi đá và gỗ mà Ba-ê-sa đã dùng để xây Ra-ma. Và vua A-sa dùng chúng để xây Ghê-ba thuộc Bê-n-gia-min và Mích-ba.

Giô-sa-phát kế-vị A-sa (15.23-15.24)

²³Bây giờ phần còn lại của công vụ của A-sa và tất cả thể-lực của người cùng mọi điều người đã làm và các thành mà người đã xây, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký các Vua Giu-đa hay sao? Nhưng trong tuổi già của người, người mắc bệnh ở chân. ²⁴Rồi, A-sa ngủ với tổ-phụ của người và được chôn với tổ-phụ của người trong thành Đa-vít tổ-phụ của người; và Giô-sa-phát, con trai của người, trị-vì trong chỗ của người.

Na-đáp, rồi Ba-ê-sa, trị-vì Y-sơ-ra-ên (15.25-15.31)

²⁵Bây giờ Na-đáp, con trai của Giê-rô-bô-am, đã thành vua trên Y-sơ-ra-ên vào năm thứ nhì của A-sa vua Giu-đa, và người trị-vì trên Y-sơ-ra-ên 2 năm. ²⁶Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ, và đi trong đường-lối của cha người và đi trong tội của cha người mà ông đã khiến cho Y-sơ-ra-ên phạm. ²⁷Lúc đó Ba-ê-sa con trai của A-hi-gia, thuộc nhà Y-sa-ca, âm-muru chống lại người, rồi Ba-ê-sa đánh hạ người tại Ghi-bê-thôn, thuộc dân Phi-li-tin, trong khi Na-đáp và tất cả Y-sơ-ra-ên đang vây Ghi-bê-thôn. ²⁸Thế là Ba-ê-sa giết người chết trong năm thứ ba của A-sa vua Giu-đa và trị-vì trong chỗ của người. ²⁹Và xảy ra, vừa khi người làm vua, người đánh hạ tất cả gia-hộ của Giê-rô-bô-am. Người chẳng tha sống cho Giê-rô-bô-am bất cứ một hơi thở nào, cho đến khi người đã tiêu-diệt chúng, theo lời ĐỨC GIA-VÊ, mà Ngài đã phán bởi tôi-tớ của Ngài là A-hi-gia, người Si-lô, ³⁰vì các tội của Giê-rô-bô-am mà người đã phạm, mà người đã gây cho Y-sơ-ra-ên phạm, bởi vì sự trêu chọc của người, với chúng người đã chọc GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của Y-sơ-ra-ên giận.

³¹Bây giờ phần còn lại của công vụ của Na-đáp và mọi điều người đã làm, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký của các Vua Y-sơ-ra-ên hay sao?

Chiến-tranh với Giu-đa (15.32)

³²Và có chiến-tranh giữa A-sa và Ba-ê-sa vua Y-sơ-ra-ên trong tất cả những ngày của họ.

³³Trong năm thứ ba của A-sa vua Giu-đa, Ba-ê-sa con trai của A-hi-gia thành vua trên tất cả Y-sơ-ra-ên tại Tiệt-sa,

và trị-vì 24 năm. ³⁴Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ, bước đi trong đường-lối của Giê-rô-bô-am và trong tội của ông mà ông đã khiến cho Y-sơ-ra-ên phạm.

Giê-hu tiên-tri chống Ba-ê-sa (16.1-16.7)

16 ¹Bây giờ, lời của ĐỨC GIA-VÊ đến cùng Giê-hu con trai của Ha-na-ni chống Ba-ê-sa, phán: ²“Vì Ta đã nâng ngươi lên từ bụi-đất và đã lập ngươi làm kẻ lãnh-đạo trên dân Ta Y-sơ-ra-ên, mà ngươi lại bước đi trong đường-lối của Giê-rô-bô-am và đã khiến dân Ta Y-sơ-ra-ên phạm tội, chọc Ta giận với tội của chúng, ³này, Ta sẽ tiêu-hủy Ba-ê-sa và nhà của nó, và Ta sẽ làm cho nhà của ngươi giống như nhà của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát. ⁴Bất cứ ai của nhà Ba-ê-sa chết trong thành thì chó sẽ ăn, và bất cứ ai của nó chết ngoài đồng thì chim chóc các tầng trời sẽ ăn.”

⁵Bây giờ phần còn lại của công vụ của Ba-ê-sa và điều người đã làm và thể-lực của người, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký những Vua Y-sơ-ra-ên hay sao? ⁶Rồi, Ba-ê-sa ngủ với tổ-phụ của mình và được chôn trong Tiệt-sa; Ê-la con trai của người thành vua trong chỗ của người. ⁷Hơn nữa, lời ĐỨC GIA-VÊ qua tiên-tri Giê-hu con trai của Ha-na-ni cũng đến chống Ba-ê-sa và gia-hộ của người, vì mọi điều xấu-xa mà người đã làm trong cái nhìn của ĐỨC GIA-VÊ, chọc Ngài giận với việc làm của bàn tay của người, như nhà của Giê-rô-bô-am, và vì người đã đánh hạ nó.

Ê-la trị-vì Y-sơ-ra-ên (16.8-16.14)

⁸Trong năm thứ hai-mươi sáu của A-sa vua Giu-đa, Ê-la con trai của Ba-ê-sa thành vua trên Y-sơ-ra-ên tại Tiệt-sa, và trị-vì 2 năm. ⁹Và tôi-tớ của người là Xim-ri, chỉ-huy-trưởng của phân nửa đoàn chiến xa của người, âm-muru chống người. Bây giờ, người ở tại Tiệt-sa tự mình uống rượu say trong nhà của At-sa, kẻ coi gia-hộ ấy⁽¹⁾ tại Tiệt-sa. ¹⁰Lúc đó Xim-ri đi vào, đánh hạ người mà giết người chết, trong năm thứ hai-mươi bảy của A-sa vua Giu-đa, và thành vua trong chỗ của người.

¹¹Và xảy ra, khi người thành vua, vừa khi người ngồi trên ngôi của mình, thì người đánh hạ tất cả gia-hộ của Ba-ê-sa; người chẳng chừa lại một người nam duy-nhất nữa, thân quyến của hắn cũng không, bằng-hữu của hắn cũng không. ¹²Như vậy Xim-ri tiêu-diệt hết thầy gia-hộ của Ba-ê-sa, theo lời của ĐỨC GIA-VÊ, mà Ngài đã phán chống lại Ba-ê-sa qua tiên-tri Giê-hu ¹³vì mọi tội của Ba-ê-sa và các tội của Ê-la con trai hắn, mà họ đã phạm và các tội mà họ đã khiến cho Y-sơ-ra-ên phạm, chọc GIA-VÊ ĐỨC CHÚA TRỜI của Y-sơ-ra-ên giận với các hình-tượng của họ. ¹⁴Bây giờ phần còn lại của công vụ của Ê-la và mọi điều người đã làm, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký các Vua Y-sơ-ra-ên hay sao?

Xim-ri trị-vì Y-sơ-ra-ên (16.15-16.20)

¹⁵Trong năm thứ hai-mươi bảy của A-sa vua Giu-đa, Xim-ri trị-vì tại Tiệt-sa trong 7 ngày. Bây giờ dân-chúng dân trại chống lại Ghi-bê-thôn, là nơi thuộc về dân Phi-li-tin. ¹⁶Và dân đang cắm trại nghe nói: “Xim-ri đã muu-

¹tức là: hoàng gia

phân và cũng đã đánh hạ nhà vua.” Bởi vậy tất cả Y-sơ-ra-ên đều lập Ôm-ri, chi-huy-trưởng quân-dội, làm vua trên Y-sơ-ra-ên ngày đó trong trại. ¹⁷Rồi Ôm-ri và tất cả Y-sơ-ra-ên ở cùng người đi lên từ Ghi-bê-thôn, và họ vây hãm Tiệt-sa. ¹⁸Và xảy ra, khi Xim-ri thấy thành bị chiếm rồi, thì người đi vào đồn của hoàng cung và phóng hỏa đốt hoàng cung ở phía trên mình và chết, ¹⁹vì tội-lỗi của người mà người đã phạm, làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, bước đi trong đường-lối Giê-rô-bô-am và trong tội của người mà người đã làm, khiến Y-sơ-ra-ên phạm-tội. ²⁰Bây giờ phần còn lại của công vụ của Xim-ri và âm-muru của người mà người đã thực-hiện, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký những Vua Y-sơ-ra-ên hay sao?

Ôm-ri trị-vì Y-sơ-ra-ên (16.21-16.28)

²¹Lúc đó dân Y-sơ-ra-ên bị chia thành 2 phần: phân nửa dân theo Típ-ni con trai Ghi-nát, để lập người làm vua; phân nửa theo Ôm-ri. ²²Nhưng dân theo Ôm-ri thắng thế hơn dân theo Típ-ni con trai của Ghi-nát. Rồi Típ-ni chết và Ôm-ri thành vua. ²³Trong năm thứ ba-mươi một của A-sa vua Giu-đa, Ôm-ri thành vua trên Y-sơ-ra-ên, và trị-vì 12 năm; người trị-vì 6 năm tại Tiệt-sa. ²⁴Và người mua đổi Sa-ma-ri từ Sê-me với giá 2 ta-lăng bạc; người xây trên đổi ấy, và đặt tên cho thành mà người đã xây là Sa-ma-ri, theo tên của Sê-me⁽¹⁾, chủ cái đổi. ²⁵Và Ôm-ri làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, và hành-động độc-ác hơn tất cả những kẻ trước người. ²⁶Vì người đã bước đi trong tất cả đường-lối của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát và trong tội-lỗi của người mà người đã khiến cho Y-sơ-ra-ên phạm, chọc GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên giận với các hình-tượng của họ. ²⁷Bây giờ phần còn lại của công vụ của Ôm-ri mà người đã làm và thế-lực người mà người đã tỏ ra, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký những Vua Y-sơ-ra-ên hay sao? ²⁸Thế là Ôm-ri ngủ với tổ-phụ của mình và được chôn tại Sa-ma-ri; và A-háp con trai của người thành vua trong chỗ của người.

A-háp trị-vì Y-sơ-ra-ên (16.29-16.34)

²⁹Bây giờ, A-háp con trai của Ôm-ri thành vua trên Y-sơ-ra-ên vào năm thứ ba-mươi tám của A-sa vua Giu-đa, rồi A-háp con trai của Ôm-ri trị-vì trên Y-sơ-ra-ên tại Sa-ma-ri trong 22 năm. ³⁰Và A-háp con trai của Ôm-ri làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ hơn tất cả những kẻ trước người. ³¹Và xảy ra, bước đi trong tội-lỗi của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát đối với người như là một việc nhỏ, người còn cưới Giê-sa-bên, con gái của Êt-ba-anh vua dân Si-đôn, và đi phục-vụ Ba-anh và thờ-lạy nó. ³²Thế là người dựng lên một bàn-thờ cho Ba-anh trong đền Ba-anh mà người đã xây tại Sa-ma-ri. ³³Và A-háp cũng làm ra tượng A-sê-ra. Như vậy, A-háp đã làm nhiều để chọc GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên giận hơn tất cả các vị vua Y-sơ-ra-ên ở trước người. ³⁴Trong các ngày của người, Hi-ên người Bê-tên, xây lại thành Giê-ri-cô; người xây móng cho thành thì người mất con đầu lòng A-bi-ram, và dựng các công nó lên thì người mất đứa con trai út Sê-gúp, theo lời của Đức GIA-VÊ, mà Ngài đã phán bởi Giô-suê con trai của Nun.

3. Công việc của Ê-li-gia (17.1-17.29)

Ê-li-gia tiên-đoán hạn-hán (17.1-17.7)

17¹Bây giờ Ê-li-gia người Thi-sê-be, một trong các người định-cư ở Ga-la-át, nói với A-háp: “Như Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên sống, mà trước mặt Ngài ta đứng, hẳn sẽ chẳng có sương cũng không có mưa trong những năm này, trừ khi bởi lời ta.” ²Và lời của Đức GIA-VÊ đến cùng ông, phán: ³“Hãy đi xa khỏi đây, rồi quẹo qua phía đông và ăn mình bên cạnh khe Kê-rít, ở phía đông sông Giô-đanh. ⁴Và người sẽ uống nước khe ấy, và Ta đã truyền cho qua cung-cấp cho người ở đó.” ⁵Vì vậy, ông đi và làm theo như lời của Đức GIA-VÊ, vì ông đi và sống bên cạnh khe Kê-rít, ở phía đông sông Giô-đanh. ⁶Và những con quạ đem cho ông bánh và thịt vào buổi sáng, rồi bánh và thịt vào buổi chiều, ông uống nước từ khe ấy. ⁷Và xảy ra sau một ít lâu, cái khe bị cạn hết, vì không có mưa trong xứ.

Ê-li-gia mâu-nhiệm cung-cấp thức ăn (17.8-17.16)

⁸Rồi lời của Đức GIA-VÊ đến cùng ông, phán: ⁹“Hãy chỗi dậy, đi đến Sa-rép-ta, thuộc Si-đôn, và ở đó; kia, Ta đã truyền cho một bà goá ở đó cung-cấp cho người.” ¹⁰Vì vậy, ông chỗi dậy và đi đến Sa-rép-ta, và khi ông đến cổng thành ấy, kia, một bà goá đang ở đó lượm củi; và ông gọi bà và nói: “Xin vui lòng lấy cho ta một ít nước trong bình, để ta được uống.” ¹¹Và khi bà đang đi lấy, ông gọi bà và nói: “Xin vui lòng đem cho ta một miếng bánh trong tay bà.” ¹²Nhưng bà nói: “Như GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của ông sống, tôi không có bánh, chỉ một nắm bột trong bình nước và một chút dầu trong bình; và, này tôi đang lượm chút củi để tôi có thể đi vào mà chuẩn-bị cho tôi và con trai tôi, để chúng tôi có thể ăn và chết.” ¹³Lúc đó Ê-li-gia nói với bà: “Đừng sợ; hãy đi, làm như bà đã nói, nhưng trước tiên hãy làm cho ta một cái bánh nhỏ từ nó, đem nó ra cho ta, kể đó bà có thể làm cho bà và cho con trai của bà. ¹⁴Vì GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên phán như vậy: ‘Cái bình có bột sẽ không bị cạn, cái bình dầu cũng sẽ không trống-rỗng, cho đến ngày GIA-VÊ giáng mưa xuống trên mặt trái đất.’” ¹⁵Thế là bà đi và làm theo lời của Ê-li-gia, rồi bà cùng ông và gia-hộ bà ăn trong nhiều ngày. ¹⁶Bình đựng nước có bột đã chẳng cạn, bình dầu cũng đã chẳng trống-rỗng, theo lời của Đức GIA-VÊ mà Ngài đã phán qua Ê-li-gia.

Ê-li-gia phục-hồi sự sống cho đứa con trai (17.17-17.24)

¹⁷Bây giờ xảy ra sau các việc này, đứa con trai của bà ấy, bà chủ nhà, phát bệnh; và con bệnh của nó quá nặng đến nỗi không còn hơi thở trong nó. ¹⁸Vì vậy, bà nói với Ê-li-gia: “Tôi phải làm gì với ông đây, hỡi người của Đức Chúa TRỜI? Ông đã đến cùng tôi để nhắc lại tội-lỗi của tôi, và để giết chết con trai tôi!” ¹⁹Và ông nói với bà: “Hãy giao con trai bà cho ta.” Và ông ẵm nó khỏi ngực bà và bồng nó lên đến phòng trên nơi ông đang ở, rồi đặt nó trên chính cái giường của mình. ²⁰Và ông kêu-cầu cùng Đức GIA-VÊ và thưa: “Ôi, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của con, há Chúa cũng đã giáng tai-họa cho bà goá mà con đang tạm-trú bằng việc khiến cho con trai bà chết chăng?” ²¹Đoạn, ông vươn mình ra trên đứa nhỏ 3 lần, và kêu-cầu cùng Đức GIA-VÊ, và thưa: “Ôi, GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của con, con cầu-xin Chúa, xin cho hồn đứa nhỏ

¹Sê-me và Sa-ma-ri có cùng chữ gốc

này trở lại trên nội tạng của nó.” 22Và Đức GIA-VÊ nghe tiếng Ê-li-gia, và hôn đứa nhỏ trở lại trên nội tạng của nó và nó hồi-sinh. 23Và Ê-li-gia ẩm đứa nhỏ và bồng nó xuống từ phòng trên vào trong nhà và giao nó cho mẹ nó; và Ê-li-gia nói: “Này, con trai bà còn sống.” 24Thế thì người đàn-bà ấy nói với Ê-li-gia: “Bây giờ, tôi biết ông là một người của Đức Chúa TRỜI, và rằng lời Đức GIA-VÊ trong miệng của ông là lẽ thật.”

Ê-li-gia khiển-trách vua A-háp (18.1-18.19)

18¹Bây giờ, xảy ra sau nhiều ngày, lời của Đức GIA-VÊ đến cùng Ê-li-gia trong năm thứ ba, phán: “Hãy đi, tỏ người ra cùng A-háp, và Ta sẽ giáng mưa trên mặt trái đất.” 2Vì vậy, Ê-li-gia đi để tỏ ông ra cùng A-háp. Bây giờ, nạn đói thật trầm-trọng tại Sa-ma-ri. 3Và A-háp gọi Ô-ba-đia, kẻ coi gia-hộ ấy. (Bây giờ Ô-ba-đia rất kinh-sợ Đức GIA-VÊ; 4vì xảy ra, khi Giê-sa-bên tiêu-diệt các đấng tiên-tri của Đức GIA-VÊ, thì Ô-ba-đia đem 100 tiên-tri đi và giấu họ cứ 50 người trong một cái động, và cung-cấp cho họ bánh và nước). 5Lúc đó A-háp nói với Ô-ba-đia: “Hãy đi khắp xứ, đến tất cả các suối nước và tất cả các thung-lũng; có lẽ chúng ta sẽ tìm được cỏ và cứu sống ngựa và la, mà không cần phải giết một phần gia súc nào.” 6Vì vậy, họ chia đất ra giữa họ để đi xuyên qua; một mình A-háp đi con đường này và một mình Ô-ba-đia đi con đường kia.

7Bây giờ, trong khi Ô-ba-đia đang trên đường, kia, Ê-li-gia gặp người, người nhận ra ông và cúi mặt mình xuống và thưa: “Có phải đây là ông, Ê-li-gia, chủ của tôi?” 8Và ông nói với người: “Chính ta. Hãy đi, nói với chủ người: ‘Kìa, Ê-li-gia có ở đây.’” 9Và người nói: “Tội-lỗi gì mà tôi đã phạm, để ông phó kẻ tôi-tớ này của ông vào tay A-háp để xử-tử tôi? 10Nhu GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của ông sống, chẳng có một dân-tộc nào hay một vương-quốc nào mà chủ tôi đã chẳng sai đi tới để truy tìm ông; và khi họ nói: ‘Ông ấy không có ở đây,’ thì người bắt vương-quốc đó hay dân-tộc đó thề rằng họ đã không tìm được ông. 11Và bây giờ ông lại nói: ‘Hãy đi, nói với chủ người: ‘Kìa, Ê-li-gia có ở đây.’” 12Và sẽ xảy ra, khi tôi rời khỏi ông, thì Linh Đức GIA-VÊ sẽ đem ông đi đến nơi tôi không biết; thế là, khi tôi đến và nói cho A-háp biết và người không thể tìm được ông, người sẽ giết tôi, mặc dầu tôi-tớ này của ông đã kinh-sợ Đức GIA-VÊ từ thời thanh-niên của tôi. 13Há chủ tôi đã chẳng được nói cho biết điều tôi đã làm khi Giê-sa-bên giết chết các tiên-tri của Đức GIA-VÊ, rằng tôi đã giấu 100 tiên-tri của Đức GIA-VÊ cứ 50 người trong một động, và cung-cấp cho họ bánh và nước, hay sao? 14Và bây giờ ông lại nói: ‘Hãy đi, nói với chủ người: ‘Kìa, Ê-li-gia có ở đây.’”; thì người sẽ giết tôi.” 15Và Ê-li-gia nói: “Nhu Đức GIA-VÊ vạn-quân sống, mà trước mặt Ngài ta đứng, chắc-chắn ta sẽ tỏ mình ra cho người ngày hôm nay.”

16Vì vậy Ô-ba-đia đi gặp A-háp, và nói cho người biết; và A-háp đi gặp Ê-li-gia. 17Và xảy ra, khi A-háp thấy Ê-li-gia, A-háp nói với ông: “Đây là người, người kẻ gây rối của Y-sơ-ra-ên, phải không? 18Và ông nói: “Ta đã chẳng làm rối-loạn Y-sơ-ra-ên nhưng bệ hạ và nhà của cha bệ hạ, bởi vì quý vị đã bỏ rơi các điều-răn của Đức GIA-VÊ, và bệ hạ đã theo các thần Ba-anh. 19Vậy thì, bây giờ, hãy sai nhóm lại cùng ta tất cả Y-sơ-ra-ên tại núi Cạt-mên, với

450 tiên-tri của Ba-anh và 400 tiên-tri của A-sê-ra, là những kẻ ăn tại bàn của Giê-sa-bên.”

Đức Chúa TRỜI hay Ba-anh trên núi Cạt-mên (18.20-18.35)

20Thế là A-háp sai đi ở giữa tất cả những con trai Y-sơ-ra-ên, và đem các tiên-tri đến với nhau tại núi Cạt-mên. 21Và Ê-li-gia đến gần tất cả dân-chúng và nói: “Các người do dự giữa hai ý kiến cho đến chừng nào? Nếu GIA-VÊ là Đức Chúa TRỜI, hãy theo Ngài; nhưng nếu Ba-anh, hãy theo nó.” Nhưng dân-chúng không trả lời ông một lời nào cả. 22Đoạn Ê-li-gia nói với dân-chúng: “Một mình ta còn lại là tiên-tri của Đức GIA-VÊ, nhưng các tiên-tri của Ba-anh là 450 người. 23Bây giờ, hãy để họ cho chúng ta 2 con bò đực; và hãy để chúng chọn 1 con bò đực cho chúng, rồi sả nó ra, và đặt nó trên củi, nhưng đừng nhen lửa phía dưới nó; rồi ta sẽ làm con bò đực kia, và đặt nó trên củi, nhưng ta sẽ không nhen lửa phía dưới nó. 24Đoạn, các người hãy kêu-cầu danh của thần các người, và ta sẽ kêu-cầu danh của Đức GIA-VÊ và Đức Chúa TRỜI là Đấng trả lời bằng lửa, Ngài là Đức Chúa TRỜI.” Và tất cả dân-chúng đều đáp lời và nói: “Chuyện ấy tốt.”

25Thế là Ê-li-gia nói với các tiên-tri của Ba-anh: “Các người hãy chọn 1 con bò đực cho các người và hãy chuẩn-bị nó trước vì các người đồng, và hãy kêu-cầu danh của thần các người, nhưng đừng nhen lửa phía dưới nó.”

26Thế thì, chúng bắt con bò mà ông đã cho chúng; chúng chuẩn-bị nó, rồi kêu-cầu danh Ba-anh từ sáng cho đến trưa, rằng: “Hỡi Ba-anh, xin đáp lời chúng tôi.” Nhưng không có một tiếng gì cả, và không có một ai trả lời. Và chúng nhảy xung-quanh bàn-thờ mà chúng đã làm. 27Và xảy ra lúc trưa, Ê-li-gia chế-giễu chúng và nói: “La lên đi với tiếng lớn, vì hần là một vị thần; hoặc hần đang bận-rộn hay đã đi ngoài rồi, hay đang trên đường đi, hay có lẽ hần đang ngủ và cần được đánh thức.” 28Vì vậy chúng la lên với tiếng lớn và tự vạch mình theo phong-tục của chúng bằng lưỡi gươm và lưỡi giáo cho đến khi máu vọt ra trên chúng. 29Và xảy ra, khi quá trưa rồi, chúng cứ nói tiên-tri cho đến giờ dâng hiến tế-vật buổi chiều; nhưng không có một tiếng gì cả, không có một ai trả lời, và không có một ai chú ý đến.

30Lúc đó Ê-li-gia nói với tất cả dân-chúng: “Hãy đến gần ta.” Thế là tất cả dân-chúng đến gần ông. Và ông sửa lại bàn-thờ của Đức GIA-VÊ đã bị giạt đổ. 31Và Ê-li-gia lấy 12 hòn đá theo con số các chi-tộc những con trai Gia-cốp, mà lời Đức GIA-VÊ đã đến với ông, phán: Y-sơ-ra-ên sẽ là tên của người.” 32Thế là, với các hòn đá ấy, ông xây một bàn-thờ trong danh Đức GIA-VÊ; và ông đào một cái mương xung-quanh bàn-thờ ấy, rộng đủ để chứa hai đấu hột giống. 33Rồi ông chắt củi và sả con bò thành từng miếng rồi đặt nó trên củi. Và ông nói: “Hãy múc đầy 4 bình nước; hãy đổ nó trên của-lễ thiếu và trên củi.” 34Ông lại nói: “Hãy làm nó lần thứ hai,” và người ta làm nó lần thứ hai. Ông lại nói: “Hãy làm nó lần thứ ba,” và người ta làm nó lần thứ ba. 35Và nước chảy xung-quanh bàn-thờ, và ông cũng đổ nước đầy mương.

Lời cầu-nguyện của Ê-li-gia (18.36-18.40)

36Đoạn xảy ra vào giờ có lễ hiến-dâng tế-vật buổi chiều, tiên-tri Ê-li-gia đến gần và nói: “Lạy Đức GIA-VÊ, Đức

Chúa TRỜI của Áp-ra-ham, Y-sác, và Y-sơ-ra-ên, hôm nay xin để *chúng* biết rằng Chúa là Đức Chúa TRỜI trong Y-sơ-ra-ên, và rằng con là tôi-tớ của Chúa, và rằng con đã làm tất cả các điều này do lời của Chúa. ³⁷Xin đáp lời con, Đức GIA-VÊ ôi, xin đáp lời con, để dân này được biết rằng Chúa, Đức GIA-VÊ ôi, là Đức Chúa TRỜI, và Chúa đã quay tâm họ trở lại một lần nữa.” ³⁸Lúc đó lửa của Đức GIA-VÊ giáng xuống, thiêu hủy của-lễ thiêu, củi, đá, bụi, và tấp khô hết nước trong mương. ³⁹Và khi tất cả dân-chúng thấy điều đó, họ sấp mặt họ xuống đất; rồi họ nói: “GIA-VÊ, Ngài là Đức Chúa TRỜI; GIA-VÊ, Ngài là Đức Chúa TRỜI.” ⁴⁰Đoạn, Ê-li-gia nói với họ: “Hãy bắt các tiên-tri của Ba-anh, đừng để một ai trong chúng chạy thoát.” Vì vậy, họ bắt chúng; và Ê-li-gia đem chúng xuống đến khe Ki-sôn, và giết chúng chết ở đó.

Ê-li-gia cầu-xin để có mưa (18.41-18.46)

⁴¹Bấy giờ, Ê-li-gia nói với A-háp: “Đi lên, ăn và uống vì có tiếng gầm của một trận mưa rào.” ⁴²Vì vậy A-háp đi lên để ăn và uống. Nhưng Ê-li-gia đi lên đến đỉnh núi Cạt-mên; và ông cúi gập mình xuống đất, và úp mặt của ông giữa hai đầu gối của ông. ⁴³Và ông nói với đầy tớ của ông: “Bấy giờ, hãy đi lên, nhìn về hướng biển.” Thế là nó đi lên, nhìn và nói: “Không có gì hết.” Và ông nói: “Hãy trở lại” 7 lần. ⁴⁴Và xảy ra vào lần thứ bảy, nó nói: “Kìa, một cụm mây nhỏ như một bàn tay của người ta đang đi lên từ biển.” Và ông nói: “Hãy đi lên, nói cùng A-háp: ‘Hãy chuẩn-bị mà đi xuống, để trận mưa rào không ngăn-chặn bệ hạ.’” ⁴⁵Vì vậy, xảy ra trong một chốc, bầu trời trở tối với mây và gió, và có một trận mưa rào rất lớn. Và A-háp lên xe và đi đến Gít-rê-ên. ⁴⁶Thế thì bàn tay của Đức GIA-VÊ ở trên Ê-li-gia; và ông nịt lưng và vượt trước A-háp đến Gít-rê-ên.

Ê-li-gia chạy trốn Giê-sa-bên (19.1-19.8)

19¹Bấy giờ A-háp cho Giê-sa-bên biết mọi điều Ê-li-gia đã làm, và ông đã dùng gươm giết chết tất cả những gã tiên-tri như thế nào. ²Thế thì Giê-sa-bên sai một sứ-giã đi tới Ê-li-gia, nói: “Nguyện chư thần gây cho ta như thế và thậm chí hơn thế nữa, nếu ta không khiến cho hồn người như hồn của một người trong bọn chúng vào ngày mai khoảng giờ này.” ³Và ông sợ và đứng dậy mà chạy vì hồn của ông⁽¹⁾ đến Bê-e-Sê-ba thuộc về Giu-đa, và để đầy tớ của ông ở lại đó. ⁴Nhưng chính ông lại đi một ngày đường vào trong vùng hoang-vu, rồi đến ngồi dưới một cây đỗ-tùng; và ông ước gì mình được chết đi, và nói: “Đủ rồi; bây giờ, ôi Đức GIA-VÊ, xin cất hồn con đi, vì con không hơn gì tô-phụ của con.” ⁵Và ông nằm xuống và ngủ dưới một cây đỗ-tùng; và, kìa, có một thiên-sứ đứng ông và nói với ông: “Dậy đi, ăn đi.” ⁶Lúc đó ông nhìn và thấy nơi đầu của mình có một cái bánh mì ngọt nằm trên các hòn đá nóng, và một bình nước. Thế là ông ăn và uống, và lại nằm xuống. ⁷Và vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ đến lần thứ hai, đụng ông và nói: “Dậy đi, ăn đi, vì hành trình là quá lớn cho người.” ⁸Vì vậy, ông chỗi dậy, ăn và uống, rồi đi 40 ngày và 40 đêm với sức-lực từ thức ăn đó đến Hô-rêp, núi của Đức Chúa TRỜI.

Đức Chúa TRỜI phán với Ê-li-gia (19.9-19.18)

⁹Rồi ông tới một cái động kia và trọ ở đó, và kìa, lời Đức GIA-VÊ đến cùng ông, Ngài phán cùng ông: “Người đang làm gì ở đây, Ê-li-gia? ¹⁰Và ông thưa: “Con đã rất sốt-sắng vì Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI vạn-quân; vì những con trai Y-sơ-ra-ên đã bỏ rơi giao-ước của Chúa, đã giết đồ các bàn-thờ của Chúa, và đã dùng gươm giết các tiên-tri của Chúa. Và chỉ còn một mình con; và họ đang truy tìm sinh-mạng con, để lấy nó đi.” ¹¹Thế là Ngài phán: “Đi ra, và đứng trên cái núi trước mặt GIA-VÊ.” Và kìa, Đức GIA-VÊ đang đi ngang qua! Và một cơn gió mạnh đang xé các núi ra và bẻ các tảng đá trước mặt Đức GIA-VÊ thành từng mảnh, nhưng Đức GIA-VÊ không ở trong cơn gió đó. Và sau cơn gió có một trận động đất, nhưng Đức GIA-VÊ không ở trong trận động đất. ¹²Và sau trận động đất, có đám lửa, nhưng Đức GIA-VÊ không ở trong đám lửa; và sau đám lửa có một tiếng thổi êm-dịu. ¹³Và, xảy ra, khi Ê-li-gia nghe, thì ông che mặt của ông lại trong cái áo tơi của ông, rồi đi ra ngoài và đứng nơi cửa vào của cái động. Và, kìa, có tiếng đến cùng ông và phán: “Người đang làm gì ở đây, Ê-li-gia?” ¹⁴Thế thì ông thưa: “Con đã rất sốt-sắng vì Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI vạn-quân; vì những con trai Y-sơ-ra-ên đã bỏ rơi giao-ước của Chúa, đã giết đồ các bàn-thờ của Chúa, và đã dùng gươm giết các tiên-tri của Chúa. Và chỉ còn một mình con; và họ đang truy tìm sinh-mạng con, để lấy nó đi.”

¹⁵Và Đức GIA-VÊ nói với ông: “Hãy đi, hãy trở lại trên con đường của người đến vùng hoang-vu của Đa-mách, và khi người đã đến rồi, người sẽ xúc-dầu cho Ha-xa-ên làm vua trên A-ram; ¹⁶và Giê-hu con trai của Nim-si, người sẽ xúc-dầu làm vua trên Y-sơ-ra-ên; còn Ê-li-sê con trai của Sa-phát ở A-bên-Mê-hô-la, người sẽ xúc-dầu làm tiên-tri trong chỗ của người. ¹⁷Và sẽ xảy ra, kẻ thoát khỏi gươm Ha-xa-ên thì Giê-hu sẽ giết, còn người thoát khỏi gươm Giê-hu, thì Ê-li-sê sẽ giết. ¹⁸Nhưng Ta sẽ để lại 7 ngàn người trong Y-sơ-ra-ên, tất cả những đầu gối ấy đã chẳng cúi xuống trước Ba-anh và mọi miệng đã chẳng hôn nó.”

Ê-li-sê đi theo Ê-li-gia (19.19-19.21)

¹⁹Vì vậy ông ra đi từ đó và gặp Ê-li-sê con trai của Sa-phát, trong khi người đang cày với 12 cặp bò trước mặt người, và chính người với cặp thứ mười hai. Và Ê-li-gia đi ngang qua người và ném áo choàng của ông trên người. ²⁰Và người để các con bò lại mà chạy theo Ê-li-gia và nói: “Xin để tôi hôn cha tôi và mẹ tôi, rồi tôi sẽ theo ông.” Và ông nói với người: “Trở về đi, vì ta đã làm điều gì cho người đâu?” ²¹Thế là người trở lại không đi theo Ê-li-gia, bắt cặp bò và hiến-tê chúng, luộc thịt chúng bằng những cái cây của những con bò và ban cho dân-chúng, và họ ăn. Đoạn người chỗi dậy, đi theo Ê-li-gia và hầu-việc ông.

Chiến-tranh với A-ram (20.1-20.12)

20¹Bấy giờ Bên-Ha-đát vua A-ram tập-hợp tất cả quân-đội của mình, và có 32 ông vua theo người, và ngựa và chiến xa. Và người đi lên, vây hãm Sa-ma-ri, và đánh lại nó. ²Lúc đó người sai các sứ-giã vào thành đến cùng A-háp vua Y-sơ-ra-ên, nói với người: “Bên-Ha-đát nói như vậy: ³Bạc của người và vàng của người là của ta; các bà vợ đẹp nhất của người và con cái của người cũng là của ta.” ⁴Và vua Y-sơ-ra-ên trả lời, rằng: “Cứ theo lời của ngài, chúa của tôi, ôi bệ hạ; tôi là của ngài, và mọi thứ tôi có.” ⁵Rồi các sứ-giã trở lại và nói:

¹nghĩa là: mạng của ông

“Bên-Ha-đát nói như vậy: ‘Chắc-chắn, ta đã sai đến cùng người, rằng: “Người sẽ giao cho ta bạc của người, vàng của người, các bà vợ của người, và con cái của người,”⁶ nhưng vào giờ này ngày mai, ta sẽ sai các đầy-tớ của ta đến người, và chúng sẽ lục-soát nhà của người và nhà của đầy-tớ người; và sẽ xây ra, *nếu có* bất cứ cái gì đáng ao ước theo đôi mắt người, thì chúng sẽ nằm trong tay chúng và mang đi.”

⁷Thế thì vua Y-sơ-ra-ên gọi tất cả các trưởng-lão trong xứ đến và nói: “Xin quan-sát và xem người này đang kiểm chuyện như thế nào; vì hẳn đã sai đến cùng ta đòi các bà vợ của ta, con cái của ta, bạc của ta, vàng của ta, và ta đã chẳng từ-chối hẳn.”⁸Và tất cả các trưởng-lão và tất cả dân-chúng nói với người: “Đừng nghe cũng đừng đồng ý.”⁹Vì vậy, người nói với các sứ-giả của Bên-Ha-đát: “Nói cho chúa tôi nhà vua biết: ‘Mọi điều ngài đã sai đòi đầy-tớ này của ngài lần thứ nhất tôi sẽ làm, song điều này tôi không thể làm được.’” Và các sứ-giả lui ra và lại mang lời cho hẳn.¹⁰Và Bên-Ha-đát sai đến cùng người mà nói: “Nguyện chư thần gây cho ta như thế và cũng hơn nữa, nếu bại Sa-ma-ri đủ để làm đầy các lòng bàn tay của mọi người theo ta.”¹¹Thế thì vua Y-sơ-ra-ên trả lời và nói: “Nói với hẳn: ‘Chớ để người còn nai nịt khoe-khoang như người cỡi ra.’”¹²Và xảy ra, khi Bên-Ha-đát nghe tin này, trong khi hẳn đang uống rượu với các vua trong các lều tạm, hẳn nói với các đầy-tớ của hẳn: “Vào vị trí.” Thế là chúng dàn trận chống lại thành ấy.

Đức Chúa TRỜI cho Y-sơ-ra-ên thắng A-ram (20.13-20.25)

¹³Bảy giờ, kia, một tiên-tri đến gần A-háp vua Y-sơ-ra-ên, và nói: “Đức GIA-VÊ phán như vậy: ‘Người đã thấy hết đám đông vĩ đại này chăng? Kia, ta sẽ phó chúng vào trong tay của người ngày hôm nay, và người sẽ biết Ta là GIA-VÊ.’”¹⁴Và A-háp nói: “Bởi ai?” Thế là người nói: “Đức GIA-VÊ phán như vậy: ‘Bởi các người trai trẻ của những kẻ cai trị các tỉnh.’” Rồi vua nói: “Ai sẽ khai chiến?” Và người trả lời: “Bệ-hạ.”¹⁵Thế thì người tập-trung các người trai trẻ của những kẻ cai trị các tỉnh, và được 232 người; và sau chúng, người tập-trung tất cả dân-chúng, *tức là* tất cả các con trai Y-sơ-ra-ên, 7 ngàn người.

¹⁶Và họ tiến ra giữa trưa, trong khi Bên-Ha-đát đang uống rượu say trong các lều tạm với 32 ông vua giúp hẳn.¹⁷Và các người trai trẻ của những kẻ cai trị các tỉnh tiến ra đầu tiên; và Bên-Ha-đát sai người ra và chúng bảo hẳn rằng: “Có người vừa đi ra từ Sa-ma-ri.”¹⁸Thế thì hẳn nói: “Nếu chúng đi ra để cầu hòa thì bắt sống chúng; hoặc nếu chúng đi ra để đánh thì bắt sống chúng luôn.”¹⁹Thế là các người này tiến ra từ thành: các người trai trẻ của những kẻ cai trị các tỉnh, và quân-đội là những kẻ theo họ.²⁰Và mỗi người trong bọn họ đánh hạ kẻ địch của mình; và dân A-ram chạy trốn, và Y-sơ-ra-ên truy đuổi chúng, Bên-Ha-đát vua A-ram trốn thoát trên một con ngựa với các kỵ-binh.²¹Và vua Y-sơ-ra-ên đi ra, đánh hạ ngựa và chiến xa, và giết dân A-ram trong một cuộc tàn-sát lớn.

²²Rồi tiên-tri ấy đến gần vua Y-sơ-ra-ên, và nói với người: “Đi, tăng cường lấy mình, quan-sát, và xem bệ hạ phải làm điều gì; vì vào đầu năm, vua A-ram ấy sẽ đi lên chống lại bệ hạ.”²³Bây giờ, những đầy-tớ của vua A-ram nói với hẳn: “Chư thần của chúng là thần núi, bởi vậy chúng đã

manh hơn chúng ta; nhưng thay vì, chúng ta hãy đánh với chúng trong đồng bằng, chắc-chắn chúng ta phải mạnh hơn chúng.²⁴Và, hãy làm điều này: dẹp bỏ các ông vua, mỗi người khỏi địa vị của hẳn, và đặt các tướng-soái thế chỗ họ,²⁵rồi tập-trung một quân-đội giống như quân-đội mà bệ hạ đã mất, ngựa thế ngựa và xe thế xe. Lúc đó chúng ta sẽ đánh lại chúng trong đồng bằng, và chắc-chắn chúng ta sẽ mạnh hơn chúng.” Và hẳn nghe theo lời chúng và làm như thế.

Chiến-tranh với A-ram nữa (20.26-20.34)

²⁶Vì vậy xảy ra vào khoảng đầu năm, Bên-Ha-đát tập-trung dân A-ram và đi lên đến A-phéc để đánh Y-sơ-ra-ên.²⁷Và những con trai Y-sơ-ra-ên được nhóm lại và được trang bị, và đi chặn chúng; những con trai Y-sơ-ra-ên dàn trại trước mặt chúng như 2 bầy dê nhỏ, còn dân A-ram đầy cả mặt đất.²⁸Lúc đó một người của Đức Chúa TRỜI đến gần và nói với vua Y-sơ-ra-ên, rằng: “Đức GIA-VÊ phán như vậy: ‘Bởi vì dân A-ram đã nói: ‘Đức GIA-VÊ là một vị thần núi, nhưng Ngài không phải là một vị thần thung-lũng’; vì thế, Ta sẽ phó tất cả đám đông vĩ đại này vào trong tay người, và người sẽ phải biết rằng Ta là GIA-VÊ.’”²⁹Thế là họ dàn trại bên này đối nghịch bên kia trong 7 ngày. Và xảy ra vào ngày thứ bảy, giao chiến bắt đầu, những con trai Y-sơ-ra-ên đánh hạ dân A-ram 100 ngàn bộ-binh trong một ngày.³⁰Nhưng đám còn lại chạy đến A-phéc trốn trong thành, và vách tường ấy sập trên 27 ngàn người còn lại. Và Bên-Ha-đát chạy trốn và đến trong thành ấy ẩn trong một nội-phòng.

³¹Và các đầy-tớ của hẳn nói với hẳn: “Kia, bây giờ, chúng tôi đã nghe rằng các ông vua của nhà Y-sơ-ra-ên là các ông vua đầy lòng khoan-hông, vậy, xin cho chúng tôi thắt vài gai nơi lưng chúng tôi, và quần dây thừng trên đầu chúng tôi, và đi ra đến vua Y-sơ-ra-ên; có lẽ hẳn sẽ cứu hồn của bệ hạ.”³²Vì vậy, họ thắt vài gai nơi lưng của họ và quần dây thừng trên đầu họ, và đi ra đến vua Y-sơ-ra-ên và nói: “Tôi-tớ Bên-Ha-đát của ngài nói: ‘Xin để tôi sống.’” Và người nói: “Người còn sống hả? Người là anh của ta.”³³Bây giờ các người ấy xem điều này như là một điềm, và nhanh-chóng bắt lấy lời người mà nói: “Anh Bên-Ha-đát của bệ hạ.” Thế thì người nói: “Hãy đi, đem người đến.” Thế thì Bên-Ha-đát đi ra tới người, và người nhắc Bên-Ha-đát vào trong chiến-xa.³⁴Và Bên-Ha-đát nói với người: “Các thành mà cha ta đã lấy từ cha của ngài, ta sẽ hồi-phục, và ngài sẽ lập các đường-phố cho mình tại Đa-mách, như cha ta đã làm tại Sa-ma-ri.” A-háp nói: “Và ta sẽ để cho ngài đi với giao-ước này.” Vì vậy, người lập một giao-ước với Bên-Ha-đát và cho hẳn đi.

Một tiên-tri lên-án vua A-háp (20.35-20.43)

³⁵Bây giờ, có một người nọ trong những con trai của các tiên-tri nói với người láng-giềng của mình bởi lời của Đức GIA-VÊ: “Xin vui lòng đánh tôi.” Nhưng người ấy không chịu đánh ông.³⁶Lúc đó ông nói với người: “Bởi vì anh đã chẳng nghe theo tiếng của Đức GIA-VÊ, hãy xem, vừa khi anh đi khỏi tôi, một con sư-tử sẽ đánh hạ anh.” Và vừa khi người nọ đã đi khỏi ông, một con sư-tử gặp hẳn, và đánh hạ hẳn.³⁷Và ông gặp một người đàn-ông khác, và nói: “Xin vui lòng đánh tôi.” Và người đàn-ông ấy đánh ông, làm ông bị thương.³⁸Thế là đấng tiên-tri ấy ra đi và chờ nhà vua bên cạnh đường, và già-trang bằng một miếng

băng trên đôi mắt của ông. ³⁹Và khi nhà vua đi ngang qua, ông kêu-la cùng nhà vua và nói: “Kẻ tôi-tớ của bệ hạ đã đi ra vào giữa chiến-trận; và kia, có một người rẽ hướng và dẫn một người đến cùng tôi và nói: ‘Hãy canh giữ người này; nếu vì bất cứ lý-do gì mà nó mất đi, thì mạng người sẽ *thế* cho mạng nó, nếu không người sẽ trả một ta-lãng bạc.’ ⁴⁰Và trong khi tôi-tớ của bệ hạ mắc bận chuyện đây đó, người ấy đi mất.” Và vua Y-sơ-ra-ên nói với ông: “Nhu thể sẽ là sự phán-xét của người; chính người đã quyết-định rồi.” ⁴¹Lúc đó ông vội-vàng gỡ tấm băng ra khỏi đôi mắt của mình, và vua Y-sơ-ra-ên nhận ra ông là một trong các tiên-tri. ⁴²Và ông nói với nhà vua: “*Đức GIA-VÊ* phán như vậy: ‘Bởi vì người đã thả khỏi tay người kẻ mà Ta đã quyết tận-diệt, cho nên hồn của người sẽ thế cho hồn của nó, và dân của người thế cho dân của nó.’” ⁴³Vì vậy vua Y-sơ-ra-ên đi về cung của mình, ù-rũ và bực mình, và đi đến Sa-ma-ri.

A-háp tham muốn vườn nho của Na-bốt (21.1-21.7)

21¹Bấy giờ xảy ra sau các việc này, Na-bốt người Gít-rê-ên có một vườn nho tại Gít-rê-ên bên cạnh cung-điện của A-háp vua Sa-ma-ri. ²Và A-háp nói với Na-bốt, rằng: “Cho ta vườn nho của người, để ta có thể làm nó thành một vườn rau vì nó gần cạnh bên cung-điện của ta, và ta sẽ cho người một vườn nho tốt hơn nó để thế cho nó; nếu điều ấy là tốt trong mắt người⁽¹⁾, thì ta sẽ trả người giá của vườn này bằng tiền.” ³Nhưng Na-bốt thưa cùng A-háp: “*Đức GIA-VÊ* cấm tôi rằng tôi không được cho bệ hạ của thừa-kế của tổ-phụ tôi.” ⁴Thế là A-háp vào trong nhà của mình, ù-rũ và bực mình vì lời mà Na-bốt người Gít-rê-ên đã nói với mình; vì hắn đã nói: “Tôi sẽ không cho bệ hạ của thừa-kế của tổ-phụ tôi.” Và người nằm xuống trên giường của mình, xoay mặt của mình đi, và không dùng thức-ăn gì cả.

⁵Nhưng Giê-sa-bên vợ của người đến cùng người và nói với người: “Làm sao linh của bệ hạ ù-rũ đến nỗi bệ hạ không ăn thức-ăn vậy? ⁶Thế là người nói với bà: “Vi ta đã nói chuyện với Na-bốt người Gít-rê-ên, và đã nói với nó: ‘Cho ta vườn nho của người để lấy tiền; hoặc nếu người bằng lòng, thì ta sẽ cho người một vườn nho thế cho nó.’ Nhưng nó nói: ‘Tôi sẽ không cho bệ hạ vườn nho của tôi.’” ⁷Và Giê-sa-bên vợ của người nói với người: “Bây giờ bệ hạ có thì hành quyền làm vua trên Y-sơ-ra-ên hay không? Hãy chỗi dậy, ăn bánh đi, và để tâm bệ hạ vui vẻ; thiếp sẽ cho bệ hạ vườn nho của Na-bốt, người Gít-rê-ên.”

Âm-mu của Giê-sa-bên (21.8-21.29)

⁸Thế là bà viết những thư nhân danh A-háp và niêm-phong chúng bằng ấn của người, rồi gửi các lá thư cho các trưởng-lão và các nhà quý-tộc đang sống với Na-bốt trong thành của người. ⁹Bấy giờ bà đã viết trong các thư, rằng: “Hãy tuyên-bố một *buổi* kiêng-ăn, rồi đặt Na-bốt ngồi ở đầu dân-chúng; ¹⁰và đặt 2 tên vô lại ngồi trước mặt nó, rồi để chúng làm chứng chống nó rằng: ‘Người đã rủa-sả *Đức Chúa TRỜI* và nhà vua.’ Lúc đó, dẫn nó ra mà ném đá nó cho nó chết.” ¹¹Vì vậy những người trong thành của người, các trưởng-lão và các nhà quý-tộc sống trong thành của người, làm như Giê-sa-bên đã nhắn họ, y như được viết trong các thư mà bà đã gửi họ. ¹²Họ tuyên-bố một

buổi kiêng-ăn, rồi đặt Na-bốt ngồi ở đầu dân-chúng. ¹³Rồi 2 tên vô-lại vào trong và ngồi trước mặt người; và các tên vô-lại làm chứng chống người, tức là chống Na-bốt, trước mặt dân-chúng, nói: “Na-bốt đã rủa-sả *Đức Chúa TRỜI* và nhà vua.” Vì vậy, họ bắt người ra ngoài thành mà ném đá người cho người chết. ¹⁴Đoạn họ nhắn Giê-sa-bên, rằng: “Na-bốt đã bị ném đá, và chết rồi.” ¹⁵Và xảy ra khi Giê-sa-bên nghe Na-bốt đã bị ném đá và đã chết, Giê-sa-bên nói với A-háp: “Hãy chỗi dậy, hãy chiếm lấy vườn nho của Na-bốt, người Gít-rê-ên, vườn nho mà nó đã không chịu cho bệ hạ để lấy tiền; vì Na-bốt không còn sống, nhưng chết rồi.” ¹⁶Và xảy ra khi A-háp nghe Na-bốt đã chết, A-háp chỗi dậy đi xuống vườn nho của Na-bốt, người Gít-rê-ên, để chiếm lấy nó.

¹⁷Lúc đó lời của *Đức GIA-VÊ* đến cùng Ê-li-gia người Thi-sê-be, phán: ¹⁸“Hãy chỗi dậy, đi xuống gặp A-háp vua Y-sơ-ra-ên ở tại Sa-ma-ri; kia, nó đang ở trong vườn nho của Na-bốt, nơi nó đã đi xuống để chiếm lấy vườn nho đó. ¹⁹Và người sẽ nói với nó rằng: ‘*GIA-VÊ* phán như vậy: “Có phải người đã giết người, và cũng đã cưỡng chiếm?”’ Và người sẽ nói với nó rằng: ‘*GIA-VÊ* phán như vậy: “Tại chỗ mà chó đã liếm máu của Na-bốt, thì chó sẽ liếm máu của người, chính máu của người.”’” ²⁰Và A-háp nói với Ê-li-gia: “Người đã tìm ra ta rồi hả, bớ kẻ thù của ta?” Và ông nói: “Ta đã tìm ra, bởi vì bệ hạ đã tự bán mình để làm điều xấu-xa trong cái nhìn của *Đức GIA-VÊ*. ²¹Này, Ta sẽ giáng điều xấu-xa trên người, và sẽ hoàn-toàn quét sạch người, và sẽ trừ-diệt khỏi A-háp tất cả người nam, cả nô-lệ lẫn tự-chủ trong Y-sơ-ra-ên; ²²và Ta sẽ khiến nhà của người giống như nhà của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, và giống như nhà Ba-ê-sa con trai của A-hi-gia, vì sự trêu-chọc với nó người đã chọc cho Ta giận, và vì người đã khiến Y-sơ-ra-ên phạm tội.” ²³Còn Giê-sa-bên, *Đức GIA-VÊ* cũng phán, rằng: ‘Chó sẽ ăn Giê-sa-bên trong quận Gít-rê-ên.’ ²⁴Kẻ thuộc A-háp chết trong thành, chó sẽ ăn; còn kẻ chết ngoài đồng, chim trời sẽ ăn.”

²⁵Chắc-chắn chẳng có một ai như A-háp tự bán mình để làm điều xấu-xa trong cái nhìn của *Đức GIA-VÊ*, bởi vì Giê-sa-bên vợ của hắn đã xúi-giục hắn. ²⁶Và hắn đã hành-động rất ghê-tởm bằng việc đi theo các hình-tượng, theo mọi điều dân A-mô-rít đã làm, dân mà *Đức GIA-VÊ* đã đuổi ra trước mặt những con trai Y-sơ-ra-ên.

²⁷Và xảy ra khi A-háp nghe các lời này, thì người xé quần-áo của mình và mặc vải gai vào thịt mình và kiêng-ăn, và người nằm trong vải gai và đi đó đây vô-vọng. ²⁸Khi ấy, lời của *Đức GIA-VÊ* đến cùng Ê-li-gia người Thi-sê-be, phán: ²⁹“Người có thấy A-háp đã tự hạ mình trước mặt Ta, Ta sẽ không đem điều xấu-xa đến trong các ngày của nó, *nhưng* Ta sẽ giáng điều xấu-xa trên nhà của nó trong các ngày của con trai nó.”

4. Các vua Y-sơ-ra-ên và Giu-đa (22.1-22.53)

Giô-sa-phát trở thành đồng-minh của A-háp (22.1-22.12)

22¹Và họ đã ngồi trong 3 năm không có chiến-tranh giữa A-ram và Y-sơ-ra-ên. ²Và xảy ra vào năm thứ ba Giô-sa-phát vua Giu-đa đi xuống đến vua Y-sơ-ra-ên. ³Bấy giờ, vua Y-sơ-ra-ên nói với các tôi-tớ của mình:

¹có thể dịch: nếu người muốn

“Các người há chẳng biết rằng Ra-môt-Ga-la-át thuộc về chúng ta, và chúng ta vẫn còn đang không làm bất cứ điều gì để lấy nó ra khỏi tay của vua A-ram?”⁴ Và người nói với Giô-sa-phát: “Ngài có muốn đi cùng tôi để đánh trận ở Ra-môt-Ga-la-át chăng?” Và Giô-sa-phát nói với vua Y-sơ-ra-ên: “Tôi như ngài, dân tôi như dân ngài, ngựa của tôi như ngựa của ngài.”

⁵Hơn nữa Giô-sa-phát cũng nói với vua Y-sơ-ra-ên: “Trước hết xin cầu-vấn lời Đức GIA-VÊ.”⁶ Thế thì vua Y-sơ-ra-ên nhóm các tiên-tri lại, khoảng 400 người, và nói với họ: “Ta có nên đi gây chiến chống lại Ra-môt-Ga-la-át hay ta phải cố-nhịn?” Và họ thưa: “Xin đi lên, vì Chúa sẽ phó nó trong tay của nhà vua.”⁷ Nhưng Giô-sa-phát nói: “Há không còn có một tiên-tri nào của Đức GIA-VÊ ở đây, để chúng ta có thể cầu-vấn người chăng?”⁸ Và vua Y-sơ-ra-ên nói với Giô-sa-phát: “Còn có một người, bởi người chúng ta có thể cầu-vấn Đức GIA-VÊ, nhưng tôi ghét hẳn, bởi vì hẳn chẳng nói tiên-tri tốt về tôi, nói xấu không thôi. Hẳn là Mi-chê con trai của Giêem-la.” Nhưng Giô-sa-phát nói: “Xin nhà vua chớ nói như thế.”⁹ Thế thì vua Y-sơ-ra-ên gọi một sĩ-quan và nói: “Hãy nhanh chóng dẫn Mi-chê, con trai của Giêem-la đến.”¹⁰ Bấy giờ vua Y-sơ-ra-ên và Giô-sa-phát vua Giu-đa mỗi người đang ngồi trên ngôi của mình, mặc triều-phục, nơi sân đập lúa ở cửa vào của công thành Sa-ma-ri; và tất cả các tiên-tri đang nói tiên-tri trước mặt 2 vua.¹¹ Lúc đó Sê-đê-kia con trai của Kê-na-na làm các sừng bằng sắt cho mình và nói: “Đức GIA-VÊ phán như vậy: ‘Với những cái này, người sẽ húc dân A-ram, cho đến khi chúng bị tiêu-diệt.’”¹² Và tất cả các tiên-tri đều nói tiên-tri như vậy, rằng: “Hãy đi lên đến Ra-môt-Ga-la-át và phồn-vinh, vì Đức GIA-VÊ sẽ phó nó trong tay nhà vua.”

Mi-chê tiên-đoán bại trận (22.13-22.28)

¹³Khi ấy, sứ-giã đi triệu Mi-chê nói với người rằng: “Kìa, bây giờ, các lời của những tiên-tri đều đồng loạt thuận-lợi cho nhà vua. Xin lời của ông cũng giống như lời của một người trong họ, và xin nói thuận-lợi.”¹⁴ Nhưng Mi-chê nói: “Như Đức GIA-VÊ sống, điều Đức GIA-VÊ phán cùng ta, thì ta sẽ nói.”¹⁵ Khi người đến cùng nhà vua, nhà vua nói với người: “Mi-chê, chúng ta có nên đi đến Ra-môt-Ga-la-át để tranh-chiến, hay chúng ta phải cố-nhịn?” Và người thưa: “Hãy đi lên và thành-công, và Đức GIA-VÊ sẽ phó nó trong tay nhà vua.”¹⁶ Thế thì nhà vua nói với người: “Biết bao nhiêu lần ta phải truyền người không nói với ta điều gì ngoại trừ lẽ thật trong danh của Đức GIA-VÊ?”¹⁷ Thế là người nói:

“Tôi đã thấy tất cả Y-sơ-ra-ên
Bị tản-lạc trên các núi,
Như bây chiến không có người chăn;
Và Đức GIA-VÊ phán: ‘Những kẻ này không có chủ.
Hãy để mỗi đứa trong bọn trở về nhà của nó trong bình-an.’”

¹⁸Lúc đó vua Y-sơ-ra-ên nói với Giô-sa-phát: “Há tôi đã chẳng nói cho ngài biết hẳn sẽ không nói tiên-tri tốt về tôi, chỉ xấu thôi ư?”¹⁹ Và Mi-chê nói: “Vì thế, hãy nghe lời của Đức GIA-VÊ. Tôi đã thấy Đức GIA-VÊ ngồi trên ngai của Ngài, và tất cả thiên-binh đang đứng bên cạnh Ngài ở bên hữu Ngài và ở bên tả Ngài.²⁰ Và Đức GIA-VÊ phán: ‘Ai sẽ dụ A-háp để đi lên rồi ngã tại Ra-môt-Ga-la-át?’ Và

kẻ này đã nói điều này trong khi kẻ nọ nói điều kia.²¹ Lúc đó, một linh tiên tới và đứng trước mặt Đức GIA-VÊ và nói: ‘Tôi sẽ dụ hẳn.’²² Và Đức GIA-VÊ nói với người: ‘Cách nào?’ Linh nói: ‘Tôi sẽ đi ra và sẽ là một linh lừa-dối trong miệng của tất cả tiên-tri của hẳn.’ Thế thì Ngài phán: ‘Người sẽ dụ hẳn và cũng sẽ thắng. Hãy đi và làm như thế.’²³ Vì thế bấy giờ, kìa, Đức GIA-VÊ đã đặt một linh lừa dối trong miệng của tất cả các tiên-tri này của bề hạ, và Đức GIA-VÊ đã tuyên-bố thảm-họa chống bề hạ.”

²⁴Lúc đó Sê-đê-kia con trai của Kê-na-na đến gần và và Mi-chê vào má, nói: “Linh của Đức GIA-VÊ đã đi từ ta để nói với người như thế nào?”²⁵ Và Mi-chê nói: “Này, người sẽ thấy vào ngày đó, khi người vào nội-phòng để ẩn mình.”²⁶ Lúc đó vua Y-sơ-ra-ên phán: “Bắt Mi-chê và trả hẳn về cho A-môn thống-đốc thành ấy và cho hoàng tử Giô-ách;²⁷ và nói: ‘Nhà vua nói như vậy: “Hãy bỏ người này trong tù, và cho nó ăn bánh khốn-khổ và uống nước khốn-khổ cho đến khi ta trở về an-toàn.”’”²⁸ Và Mi-chê nói: “Nếu bề hạ thật sự trở về an-toàn, thì Đức GIA-VÊ đã chẳng phán bởi tôi.” Và người nói: “Hãy nghe, hết bọn các người!”

Sự bại trận và cái chết của A-háp (22.29-22.40)

²⁹Thế là vua của Y-sơ-ra-ên và Giô-sa-phát vua của Giu-đa đi lên chống lại Ra-môt-Ga-la-át.³⁰ Và vua Y-sơ-ra-ên nói với Giô-sa-phát: “Tôi sẽ cải-trang và đi vào trận, nhưng ngài hãy mặc triều-phục của ngài.” Thế là vua Y-sơ-ra-ên cải-trang và đi vào trận.³¹ Bấy giờ vua A-ram đã ra lệnh cho 32 chỉ-huy-trưởng chiến-xa của mình, nói: “Chớ đánh với ai nhỏ hay lớn, nhưng với một mình vua Y-sơ-ra-ên thôi.”³² Vì vậy, xảy ra khi các chỉ-huy-trưởng chiến-xa thấy Giô-sa-phát, chúng nói: “Chắc-chắn ấy là vua của Y-sơ-ra-ên,” rồi chúng quay sang để đánh lại người, và Giô-sa-phát kêu-la lên.³³ Thế thì, xảy ra khi các chỉ-huy-trưởng chiến-xa thấy ấy không phải là vua Y-sơ-ra-ên, họ quay trở lại, không đuổi theo người nữa.

³⁴Bấy giờ, có một người nọ ngẫu-nhiên giương cung của hẳn và bắn trúng vua Y-sơ-ra-ên tại chỗ nối của áo giáp. Vì vậy người nói với kẻ đánh xe của mình: “Hãy quay lại, đem ta ra khỏi trận đánh; vì ta bị thương nặng.”³⁵ Và trận-chiến diễn ra ác-liệt trong ngày đó, và nhà vua được đỡ dựng lên trong chiến-xa của mình trước mặt quân A-ram, và chết vào buổi chiều, và máu từ vết thương chảy vào trên sàn chiến-xa.³⁶ Lúc đó một tiếng kêu-la truyền khắp quân-đội lúc mặt trời sắp lặn, rằng: “Mọi người về thành của mình và mọi người về đất của mình.”

³⁷Thế là nhà vua chết và được đem về Sa-ma-ri, và họ chôn nhà vua tại Sa-ma-ri.³⁸ Rồi họ rửa chiến-xa ấy bên cạnh cái ao Sa-ma-ri, những con chó liếm máu của người (bây giờ, các gái điếm tắm ở đó), theo lời của Đức GIA-VÊ mà Ngài đã phán.³⁹ Bấy giờ phần còn lại của công vụ của A-háp và mọi điều mà người đã làm và cung-diện bằng ngà mà người đã xây và tất cả các thành mà người đã xây, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký những Vua Y-sơ-ra-ên hay sao?⁴⁰ Thế là A-háp ngã với tổ-phụ của mình, và A-cha-xia con trai của người trở thành vua trong chỗ của người.

Giô-sa-phát trị-vì Giu-đa (22.41-22.50)

41Bấy giờ Giô-sa-phát con trai của A-sa đã trở thành vua trên Giu-đa trong năm thứ tư của A-háp vua của Y-sơ-ra-ên. ⁴²Giô-sa-phát được 35 tuổi khi người trở thành vua, rồi người trị-vì 25 năm tại Giê-ru-sa-lem. Và tên của mẹ người là A-xu-ba con gái của Si-chi. ⁴³Và người bước đi trong tất cả đường-lối của A-sa cha của người; người chẳng bỏ nó mà quay đi phía khác, làm đúng trong cái nhìn của *Đức* GIA-VÊ. Tuy nhiên, các nơi cao không được dẹp bỏ; dân-chúng vẫn hiến-tế và đốt hương trên các nơi cao. ⁴⁴Giô-sa-phát cũng làm hòa với vua Y-sơ-ra-ên.

45Bây giờ phần còn lại của việc làm của Giô-sa-phát và sức mạnh của người mà người đã tỏ và người đã đấu tranh thể nào, há chúng chẳng được viết trong Sách Sử-ký những Vua Giu-đa hay sao? ⁴⁶Và những dĩ đực trong miếu, điện thờ⁽¹⁾ còn sót là những kẻ còn lại trong các ngày của cha người là A-sa, thì người đuổi khỏi xứ sở. ⁴⁷Bây giờ không có một vị vua nào tại Ê-đôm; một lãnh chúa là vua.⁴⁸Giô-sa-phát đóng tàu Tiệt-sa để đi đến Ô-phia chở vàng, nhưng chúng không đi được vì các con tàu bị vỡ tại Ê-xi-ôn-Ghê-be. ⁴⁹Lúc đó A-cha-xia con trai của A-háp nói với Giô-sa-phát: “Xin cho các đầy-tớ của tôi đi với các đầy-tớ của ngài trong các tàu đó.” Nhưng Giô-sa-phát không chịu. ⁵⁰Và Giô-sa-phát ngủ với tổ-phụ của mình và được chôn với tổ-phụ của mình trong thành của tổ-phụ Đa-vít của người, và Giô-ram con trai người trở thành vua trong chỗ của người.

A-cha-xia trị-vì Y-sơ-ra-ên (22.51-22.53)

51A-cha-xia con trai của A-háp thành vua trên Y-sơ-ra-ên tại Sa-ma-ri trong năm thứ mười bảy của Giô-sa-phát vua Giu-đa, và người trị-vì 20 năm trên Y-sơ-ra-ên. ⁵²Và người làm điều xấu-xa trong cái nhìn của *Đức* GIA-VÊ và bước đi trong đường-lối của cha mình và trong đường-lối của mẹ mình và trong đường-lối của Giê-rô-bô-am con trai của Nê-bát, là người đã làm cho Y-sơ-ra-ên phạm-tội. ⁵³Thế là người phục-vụ Ba-anh, thờ-lạy nó, và chọc giận GIA-VÊ *Đức* Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên theo mọi sự cha người đã làm.

¹những kẻ làm dĩ đực, hay những kẻ đồng tính có thói giao cấu không tự nhiên, như dân thành Sô-đôm trong sách Sáng-thể 17-19 mà *Đức* Chúa TRỜI đã hủy-diệt